

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU

RYBACKIEJ LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA OPOLSZCZYZNA

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I: CHARAKTERYSTYKA LGD	3
I.1 Nazwa LGD	3
I.2 Opis obszaru	3
I.3 Opis procesu tworzenia partnerstwa	5
I.4 Opis struktury RLGD	5
I.5 Opis składu organu decyzyjnego	7
I.6 Charakterystyka rozwiązań stosowanych w procesie decyzyjnym	8
I.7 Dokumenty regulujące funkcjonowanie RLGD	9
ROZDZIAŁ II: PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR	9
ROZDZIAŁ III: DIAGNOZA – OPIS OBSZARU I LUDNOŚCI	12
III.1 Określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR	12
III.1.1 Ludność obszaru RLGD	12
III.1.2 Bezrobocie na obszarze RLGD	14
III.1.3 Uwarunkowania społeczne obszaru RLGD	16
III.1.4 Gospodarka obszaru RLGD	16
III.1.5 Charakterystyka współczesnej działalności rybackiej	18
III.1.6 Charakterystyka aktywności społecznej obszaru RLGD	22
III.2 Spójność obszaru LGD	23
III.2.1 Środowisko przyrodnicze obszaru RLGD	23
III.2.2 Turystyka obszaru RLGD	26
III.2.3 Uwarunkowania społeczne, historyczne i geograficzne gospodarki rybackiej	27
III.3 Problemy społeczne obszaru	28
ROZDZIAŁ IV: ANALIZA SWOT	29
IV.1 Wnioski wynikające z analizy SWOT	34
IV.2 Identyfikacja potrzeb	38
ROZDZIAŁ V: CELE I WSKAŹNIKI	40
V.1 Wizja rozwoju obszaru	40
V.2 Związek celów i przedsięwzięć z diagnozą obszaru	56
V.3 Linia demarkacyjna	59
ROZDZIAŁ VI: SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU	60
ROZDZIAŁ VII: PLAN DZIAŁANIA	62
ROZDZIAŁ VIII: BUDŻET LSR I PLAN FINANSOWY	63
ROZDZIAŁ IX: PLAN KOMUNIKACJI	64
ROZDZIAŁ X: INTEGROWANIE RÓŻNYCH SEKTORÓW	65
ROZDZIAŁ XI MONITORING I EWALUACJA	66
ROZDZIAŁ XII: STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	66
ZAŁĄCZNIK NR 1: PROCEDURA AKTUALIZACJI LSR	68
ZAŁĄCZNIK NR 2: PROCEDURA DOKONYWANIA EWALUACJI I MONITORINGU	69
ZAŁĄCZNIK NR 3: PLAN DZIAŁANIA	73
ZAŁĄCZNIK NR 4: BUDŻET	78
ZAŁĄCZNIK NR 5: PLAN KOMUNIKACJI	79

ROZDZIAŁ I: CHARAKTERYSTYKA LGD

I.1 NAZWA LGD

Rybacka Lokalna Grupa Działania Opolszczyzna jest stowarzyszeniem działającym w oparciu o ustawę prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. 2015 poz. 1393), ustawę o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego 2014-2020 oraz na podstawie ustawy o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz.U. 2015 poz. 378). W okresie programowania 2007-2013 stowarzyszenie nosiło nazwę Lokalna Grupa Rybacka Opolszczyzna, a zmiana nazwy na: Rybacka Lokalna Grupa Działania Opolszczyzna nastąpiła zgodnie z obowiązującymi na lata 2014-2020 przepisami.

I.2 OPIS OBSZARU

W skład obszaru wchodzi 11 gmin leżących w obrębie województwa opolskiego i administracyjnie przynależnych do czterech powiatów (opolskiego, brzeskiego, namysłowskiego i oleskiego). Są to gminy: Lewin Brzeski (pow. brzeski), Pokój (pow. namysłowski), Świerczów (pow. namysłowski), Zębowice (pow. oleski), Łubniany (pow. opolski), Murów (pow. opolski), Niemodlin (pow. opolski), Ozimek (pow. opolski), Popielów (pow. opolski), Tułowice (pow. opolski) i Turawa (pow. opolski). Powierzchnię (w km² oraz ha) oraz liczbę mieszkańców wg danych na 31.12.2013 i gęstość zaludnienia przedstawia poniższa tabela.

Gmina	Powierzchnia w km ²	Powierzchnia w ha	Liczba mieszkańców ogółem	Gęstość zaludnienia na km ²
Lewin Brzeski	160	15963	13498	85
Łubniany	126	12605	9640	76
Murów	160	16002	5541	35
Niemodlin	183	18314	13480	74
Ozimek	126	12567	19988	159
Pokój	133	13291	5324	40
Popielów	176	17549	8156	46
Świerczów	110	11035	3547	32
Tułowice	81	8125	5245	65
Turawa	171	17210	9687	56
Zębowice	96	9565	3751	39
Obszar razem	1522	152226	97857	64
Województwo opolskie	9412	941200	1 002 575	107

Tabela nr 1, Powierzchnia gmin w km² oraz ha, liczba mieszkańców gmin i gęstość zaludnienia oraz ww. dane dla całego obszaru objętego LSR; stan na 31.12.2013 r., źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego; opracowanie własne

Obszar RLGD objęty LSR jest spójny przestrzennie i stanowi zwarty geograficznie obszar. Granica obszaru RLGD przebiega wzdłuż granic administracyjnych gmin wchodzących w skład RLGD i obejmuje sąsiadujące ze sobą 8 gmin wiejskich i 3 miejsko – wiejskie o łącznej powierzchni 1522 km². Są to gminy administracyjnie należące do jednego województwa – opolskiego. Czynnikiem ten jest na tyle istotny, że zadecydował o wyborze nazwy RLGD – Opolszczyzna. Obszar objęty LSR położony jest w środkowej części województwa opolskiego, w dorzeczu Odry i w zlewni jej dopływów, w tym przede wszystkim: Nysy Kłodzkiej, Małej Panwi i Stobrawy. Większość obszaru RLGD położona jest w granicach dawnej Puszczy Odrzańskiej (obecnie: Bory Stobrawsko-Turawskie i Bory Niemodlińskie). Teren jest spójny pod względem specyficznej gospodarki charakteryzującej się występowaniem 20 gospodarstw rybackich o powierzchni użytkowej stawów 2-65 ha lustra wody, dwóch gospodarstw o pow. 100-200 ha i dwóch gospodarstw należących do Lasów Państwowych o powierzchni 570 ha i 690 ha. Wartość produkcji ryb towarowych wynosi 13.315.500,62 zł, a wartość materiału zarybieniowego 3.627.943,00 zł (łącznie 16.943.443,62 zł). Natomiast wartość materiału

zarybieniowego wprowadzanego do obwodów rybackich to 431.125,50 zł. Sektor rybacki obszaru generuje 100 etatów¹.

Mapa nr 1, Obszar objęty LSR, opracowanie własne

Dochód podatkowy gminy na 1 mieszkańca dla gmin obszaru oraz dla średniej wyliczonej na podstawie informacji opublikowanej przez Ministerstwo Finansów – danych za rok 2013 publikowanych jako wskaźniki dochodów podatkowych dla poszczególnych gmin na rok 2015 wynosi zgodnie z tabelą niżej:

OBSZAR	DOCHÓD
Gmina Świerczów	1 329,25
Gmina Popielów	1 119,24
Gmina Pokój	1 111,39
Gmina Murów	1 146,31
Gmina Lubniany	1 086,97
Gmina Zębowice	556,34
Gmina Ozimek	1 304,26
Gmina Turawa	1 504,51
Gmina Tułowice	1 427,77
Gmina Niemodlin	1 326,19
Gmina Lewin brzeski	1 172,81
OBSZAR RAZEM	1 189,55
WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE	1319,93

Tabela nr 2, Dochód podatkowy gmin oraz wyliczona średnia arytmetyczna dla obszaru oraz województwa opolskiego. Źródło: Wskaźnik G - podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2015 r., Ministerstwo Finansów. Opracowanie własne.

I.3 OPIS PROCESU TWORZENIA PARTNERSTWA

¹

Publikowane dane pochodzą ze sprawozdań RRW za rok 2014

Powstanie lokalnej grupy działania we współczesnej formie było działaniem oddolnym, zainicjowanym przez sektor społeczny oraz gospodarczy. Istniejąca i działająca obecnie Rybacka Lokalna Grupa Działania Opolszczyzna jest kontynuatorką Lokalnej Grupy Rybackiej Opolszczyzna, która w latach 2007-2013 realizowała zadania wynikające z Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich RLGD Opolszczyzna.

W proces tworzenia LGR zaangażowany był przede wszystkim sektor społeczny i rybacki, a zwłaszcza Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego z siedzibą w Opolu oraz sektor gospodarczy (duże gospodarstwa rybackie skupione w gminach Pokój, Niemodlin, Tułowice i Świerczów) oraz Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego. Stowarzyszenie zostało wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego 3 listopada 2009 r. pod numerem 0000340924. W dniu 4.12.2015r. oraz 21.12.2015r., w związku z koniecznością dostosowania nazwy i zapisów statutu do obowiązujących przepisów w KRS zostały zatwierdzone zmiany, dotyczące ww. aspektów. W obecnym okresie programowania z lokalnej grupy rybackiej działania odeszła gmina Lasowice Wielkie, a dołączyła gmina Łubniany. Organizowane od 2009 działania organizujące i inicjujące powstanie grupy miały na celu koncentrację przedsięwzięć związanych z sektorem rybackim i koordynację zgodną z potrzebami społecznymi i gospodarczymi. Do grupy tej zaproszone zostały samorządy, które potencjalnie powinny być zainteresowane (ze względu na wysoki wskaźnik rybackości odnotowany na ich obszarach) rozwojem sektora na swoim terenie. Chęć uczestnictwa w tworzeniu stowarzyszenia wyraziły wtedy gminy: Lasowice Wielkie, Lewin Brzeski, Murów, Niemodlin, Ozimek, Pokój, Popielów, Świerczów, Tułowice, Turawa, Zębowice, a także organizacje społeczne, osoby fizyczne i przedsiębiorcy związani z działalnością rybacką na tych terenach oraz Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego.

Konsekwencją powyższych działań było zebranie założycielskie, które odbyło się 3 lipca 2009 r. w Biestrzynie (gm. Ozimek). Głównymi inicjatorami spotkania i powołania stowarzyszenia byli przedstawiciele wszystkich trzech sektorów tj.: publicznego (gminy), społecznego (Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego z siedzibą w Opolu i Polskie Towarzystwo Rybackie o. Opole) oraz gospodarczego (gospodarstwa rybackie - GR Krogulna, GR Niemodlin, RSP Wydrowice, Mirosław Kotlarz - GR Krzywa Góra, Krzysztof Pawliszyn - GR Świerczów, Krystyna Suchodolska - GR Tułowice, Andrzej Szymała - GR Siedlice, Konrad Cieplik - GR Szubiennik, Magdalena Wojciechowska - GR Przygorzele, Zdzisław Dzwonnik - GR Tułowice). W dniu założenia do stowarzyszenia przystąpiły wymienione wyżej największe gospodarstwa rybackie. Do grupy członków założycieli przyłączali się kolejni przedstawiciele sektora gospodarczego i społecznego. W procesie powstawania stowarzyszenia wykorzystano doświadczenia w tworzeniu Lokalnych Grup Działania w ramach programu Leader, ponieważ wszystkie gminy objęte LSROR na lata 2007-2013 były członkami tych grup.

Gminy, które są obecnie członkami RLGD potwierdziły swoje członkostwo podjęciem właściwych uchwał: Uchwała Nr XI/72/2015 Rady Gminy Popielów z dnia 22.10.2015 r.; Uchwała Nr X/100/2015 Rady Gminy Pokój z dnia 29.10.2015 r.; Uchwała Nr XIV/66/15 Rady Gminy Tułowice z dnia 29.10.2015 r.; Uchwała Nr XIV/76/15 Rady Miejskiej w Ozimku z dnia 27.10.2015 r.; Uchwała Nr VIII/58/2015 Rady Gminy Zębowice z dnia 27.10.2015 r.; Uchwała Nr XII/122/2015 Rady Miejskiej w Lewinie Brzeskim z dnia 27.10.2015 r.; Uchwała Nr XVII/73/15 Rady Miejskiej w Niemodlinie z dnia 22.10.2015 r.; Uchwała Nr XI/73/15 Rada Gminy Łubniany z dnia 26.10.2015 r.; Uchwała Nr XII/50/2015 Rada Gminy w Świerczowie z dnia 21.10.2015 r.; Uchwała nr XII/83/2015 Rady Gminy Murów z dnia 29.10.2015r., Uchwała Nr XI/76/2015 Rady Gminy Turawa z dnia 27.11.2015r. Członkami – zarówno osobami fizycznymi, jak i prawnymi – są dotychczasowi członkowie stowarzyszenia, w tym także gmina Lasowice Wielkie, która jest nadal członkiem zwyczajnym RLGD, mimo że jej obszar nie wchodzi w skład obszaru objętego niniejszą strategią. W poczet członków została przyjęta gmina Łubniany, którą reprezentują członkowie związani z sektorem publicznym, społecznym i gospodarczym.

I.4 OPIS STRUKTURY RLGD

Zasady, organizację i tryb działania władz i organów Stowarzyszenia RLGD Opolszczyzna określa przede wszystkim statut Stowarzyszenia oraz regulaminy: Zarządu, Rady (organu decyzyjnego), Komisji Rewizyjnej, Biura oraz Walnego Zgromadzenia Członków. W wyniku budowania partnerstwa trójsektorowego członkami RLGD (organ decyzyjny obecnie tworzy 13 członków, z których 6 reprezentuje sektor rybacki – 46,15%; 3 – sektor społeczny – 23,08%; 4 – sektor publiczny – 30,77%)

zostały podmioty sektora publicznego, gospodarczego i społecznego, a w szczególności osoby prowadzące działalność w zakresie rybactwa śródlądowego oraz najbardziej aktywne organizacje działające w sektorze rybackim, przede wszystkim Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego z siedzibą w Opolu, który posiada wieloletnie doświadczenie w prowadzeniu różnorodnych działań związanych z wodami, wędkarstwem i rybołówstwem. Żadna z grup interesu nie dysponuje więcej niż 49% prawa głosu. Organ decyzyjny – Rada - będzie odpowiadał za wybór operacji na poziomie lokalnym i wykaże, że wybrane operacje są zgodne ze strategią.

Parytety dot. procentowego (nie więcej niż 49%) udziału grup interesu będą utrzymane każdorazowo podczas głosowań nad wyborem wniosków. Reprezentant mieszkańców, czyli osób zamieszkających na obszarze objętym LSR może być jednocześnie przedstawicielem jednego z sektorów: społecznego, gospodarczego lub publicznego. Członkowie organu decyzyjnego Rady RLGD są członkami RLGD, zgłaszają się do pracy w organie decyzyjnym dobrowolnie i zostają wybrani przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia RLGD Opolszczyzna. Członkowie Rady biorą udział w szkoleniach zgodnie z planem szkoleń w zakresie oceny składanych wniosków i ich zgodności z lokalnymi kryteriami. Wszyscy pracownicy Biura (100%) dysponują i będą dysponować odpowiednim do potrzeb związanych z wdrażaniem niniejszej strategii doświadczeniem, kompetencjami, wiedzą i umiejętnościami (przyjęliśmy również wymagania dot. stanowisk ujętych w Regulaminie, które pozwolą nam zachować taki wskaźnik w trakcie wdrażania lokalnej strategii rozwoju). **Dwóch na trzech członków Zarządu jest przedstawicielami sektora rybackiego.** Każdemu ze stanowisk ujętych w Regulaminie Pracy Biura przypisano określone zadania, w tym te związane z animacją lokalną i współpracą zarówno podmiotów wszystkich sektorów działających na obszarze objętym LSR, jak i tych działających poza obszarem, w tym partnerów z innych krajów Unii Europejskiej. Została określona metoda pomiaru dot. wdrażanych działań związanych z animacją i współpracą – jest to także jeden z elementów monitoringu, który poświęcony jest analizie wskaźników Planu komunikacyjnego. Dla pracowników Biura oraz członków Rady i Zarządu został opracowany plan szkoleń, związany z prawem pracy, obsługą programów komputerowych, wykorzystaniem nowych mediów w informacji i promocji, zakresem dokumentów programowych, archiwizacją, ochroną danych osobowych oraz prawem autorskie i prawami pokrewnymi. Pracę Biura oraz Rady regulują odpowiednie regulaminy, przyjmowane uchwałą Zarządu na mocy statutu RLGD Opolszczyzna, proces ich aktualizacji następuje w razie potrzeby po przedstawieniu dorocznej analizy pracy Biura oraz Rady przez Zarząd RLGD. Biuro RLGD umożliwi Beneficjentom korzystanie z bezpłatnego doradztwa z zakresu wdrażania LSR, które to doradztwo świadczyć będą pracownicy Biura. Na potrzeby działań edukacyjnych, informacyjnych oraz promocyjnych Zarząd RLGD może zatrudniać ekspertów zewnętrznych. Kierownik Biura odpowiada za właściwe zarządzanie elektronicznym systemem oceny wniosków. Pracownikom powierzono obowiązki z zakresu wdrażania zadań z zakresu animacji lokalnej oraz współpracy (załącznik nr 5 do Regulaminu Biura). Ustalono również planowane metody ich pomiaru (załącznik nr 6 do Regulaminu Biura).

Animacja to metoda o charakterze edukacyjnym, która polega na takim organizowaniu procesu społecznego, aby jego uczestnik/uczestniczka nabyła umiejętności i postawy społeczne oraz obywatelskie, które spowodują pogłębienie uczestnictwa obywateli w życiu publicznym, co przełoży się na ich aktywność na rzecz rozwoju lokalnego. RLGD przyjęło na siebie rolę animatora jeszcze w poprzednim okresie programowania, chociaż część działań z tego wynikających była prowadzona intuicyjnie. Praca nad niniejszą strategią pozwoliła nam na oficjalne rozpoczęcie tego procesu (ożywienie), natomiast wdrażanie LSR będzie związane z kontynuacją tego etapu oraz realizacją kolejnych dwóch: uczestnictwa oraz samoorganizacji. Celem działań animacyjnych prowadzonych przez RLGD jest podwyższenie poziomu sprawności rozwiązywania problemów lokalnych oraz realizacji celów LSR wspólnie ze wszystkimi podmiotami życia społecznego. Animacja, którą zaplanowaliśmy jest odpowiedzią na małą aktywność, zwłaszcza w środowiskach biernych, zaniedbanych i wykluczonych. Osiągnięcie celu będzie wymagało współpracy RLGD z ośrodkami ekonomii społecznej, ośrodkami pomocy społecznej, powiatowymi urzędami pracy, sołtysami, lokalnymi organizacjami pozarządowymi. Do głównych zadań RLGD, jako animatora należeć będzie rozwój partnerskich relacji w środowisku lokalnym i budowanie struktur komunikacyjnych pomiędzy potencjalnymi partnerami społecznymi. Współpraca w stosunku do animacji ma zatem charakter podporządkowany. W odniesieniu do grup defaworyzowanych animacja będzie wpływać na rozwój przedsiębiorczości, nie tylko w klasycznym rozumieniu tej definicji, ale także w ujęciu szerszym.

Aktywne uczestnictwo w działaniach związanych z realizacją celów LSR, wdrażanych również przez animację, pozwala na rozszerzenie grupy znajomych, zwiększenie dostępności do informacji o zasobach obszaru, działalności RLGD, możliwości uzyskania wsparcia, nauki nowych umiejętności, a także wzrost doświadczenia zawodowego. Podstawą udanej animacji jest **uczestnictwo**: inicjatora, liderów, grup defaworyzowanych: wspólne diagnozowanie i wspólne szukanie rozwiązań. W ramach niniejszej strategii zaplanowaliśmy dwa główne zadania animacyjne: wspieranie włączenia grup defaworyzowanych (osób w wieku poniżej 26 r.ż. oraz w wieku 50 i więcej lat) oraz inicjowanie tworzenia partnerstw lokalnych na rzecz aktywniejszego uczestnictwa mieszkańców obszaru w życiu społecznym. Wybrane metody: spotkania, praca grupowa, warsztaty. Pracownicy Biura świadczący doradztwo w zakresie wdrażania LSR oraz dokumentów programowych i wytycznych krajowych oraz unijnych poddani są ewaluacji na podstawie opracowanych formularzy oceny udzielonego doradztwa, stanowiących załącznik do Regulaminu Pracy Biura. Monitorowanie jakości udzielonego doradztwa oraz ocenę efektywności udzielonego doradztwa przeprowadza Kierownik Biura zgodnie z Regulaminem Biura.

W trakcie wdrażania LSR, w miarę potrzeb, do prac związanych z działalnością Biura lub stowarzyszenia będą zatrudnione osoby na zasadzie wolontariatu, zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Rekrutacja pracowników odbywać się będzie zgodnie z zasadą jawności i równości (nie dyskryminacji ze względu na wiek, płeć, sprawność, kolor skóry, wyznanie). Nie przyjmujemy także w procesie naboru na wolne stanowiska dodatkowych punktów za tworzenie miejsc pracy dla osób z grup defaworyzowanych, ze względu na niezgodność takich zapisów z obowiązującym prawem. Nie można bowiem ograniczać dostęp do zatrudnienia w odniesieniu do płci, wieku, niepełnosprawności, rasy, religii, narodowości, przekonań politycznych i in. **Forma dyskryminacji jest także dyskryminacja pozytywna**, utrzymywanie czasowych lub stałych rozwiązań i środków prawnych mających na celu wyrównanie szans osób i grup dyskryminowanych ze względu na wiek, płeć, pochodzenie etniczne, religię, orientację seksualną i in. W przypadku wakatu ogłoszenie o naborze na wolne stanowisko odbędzie się zgodnie z Regulaminem Zatrudniania Pracowników RLGD „Opolszczyzna”. Weryfikacja złożonych ofert na stanowisko pracy odbędzie się na podstawie otrzymanych dokumentów odnosi się do następujących kryteriów:

- wiedza, umiejętności oraz doświadczenie kandydata odpowiadające potrzebom danego stanowiska,
- przekonujący sposób zaprezentowania się w liście motywacyjnym,
- forma CV i listu motywacyjnego (schludność, poprawność gramatyczna i ortograficzna).

Procedurę naboru przeprowadza Zarząd RLGD, a w przypadku wybrania Kierownika Biura również i osoba zatrudniona na to stanowisko. Biuro RLGD umożliwi Beneficjentom korzystanie z bezpłatnego doradztwa z zakresu wdrażania LSR, które to doradztwo świadczą nieodpłatnie pracownicy Biura. Na potrzeby działań edukacyjnych, informacyjnych oraz promocyjnych Zarząd RLGD może zatrudniać ekspertów zewnętrznych.

I.5 OPIS SKŁADU ORGANU DECYZYJNEGO

Rada składa się z członków w liczbie od 11 do 23, wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie Członków spośród członków RLGD. W skład Rady wchodzi przedstawiciele każdego z sektorów: publicznego, społecznego (w tym mieszkańcy obszaru działania LGD) i gospodarczego. Przedstawiciele sektora rybackiego stanowią co najmniej 40% składu Rady. W skład Rady wchodzi co najmniej jedna kobieta. W składzie Rady, na dzień wyboru LSR co najmniej jeden członek Rady był osobą poniżej 35 roku życia.

Sektor publiczny reprezentują samorządy gmin, które tworzą obszar. Sektor społeczny: mieszkańcy oraz organizacje społeczne, sektor gospodarczy: rybacy.

Skład Rady – imiona i nazwiska - zostanie opublikowany na stronie internetowej lgropolszczyzna.pl wraz ze wskazaniem sektora, a w przypadku przedstawicieli osób prawnych (stowarzyszenia, fundacje, jednostki samorządu terytorialnego itp.), również z zaznaczeniem, który podmiot reprezentują. Członkowie organu decyzyjnego Rady RLGD są członkami RLGD, zgłaszają się do pracy w organie decyzyjnym dobrowolnie i zostają wybrani przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia RLGD „Opolszczyzna”. Członkowie Rady biorą udział w szkoleniach zgodnie z planem szkoleń. Członkowie Rady za udział w posiedzeniach pobierają zwrot kosztów dojazdu oraz diety określone na podstawie właściwych regulaminów.

I.6 CHARAKTERYSTYKA ROZWIĄZAŃ STOSOWANYCH W PROCESIE DECYZYJNYM

Wszystkie procedury są upubliczniane na stronie RLGD oraz dostępne w wersji papierowej w Biurze RLGD. Na podstawie przeprowadzonych w ramach diagnozy obszaru otwartych konsultacji z wykorzystaniem narzędzi partycypacyjnych (ankieta w wersji papierowej i elektronicznej, bezpośredni wywiad, zogniskowany na grupie przedsiębiorców kwestionariusz pogłębiony oraz otwarte spotkania z przyszłymi realizatorami i/lub beneficjentami LSR) określiliśmy grupę osób defaworyzowanych na rynku pracy, zagrożonych w związku z tym wykluczeniem. Badanie to pozwoliło nam określić dwie główne grupy: osoby do 26 r.ż. oraz osoby pow. 50 roku życia.

Członkowie Rady posiadają doświadczenie w pracy na rzecz społeczności lokalnej i rozwoju obszarów wiejskich, udziału w różnego typu projektach i programach, w tym także w projektach finansowanych ze środków UE, w tym pracy lub współpracy z przedstawicielami społecznymi i gospodarczymi tego sektora. Członkowie Rady reprezentujący sektor publiczny mają doświadczenie w zarządzaniu środkami publicznymi lub brały udział w pracach różnego typu komitetach, komisjach i ciałach decyzyjnych różnych organizacji i instytucji. Wszyscy członkowie Rady zgłosili się dobrowolnie i zostali wybrani przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia RLGD. Każdy z członków złożył podpisane oświadczenie, że dysponuje doświadczeniem i wiedzą umożliwiającymi właściwą i zgodną z prawem ocenę wniosków. Dla pracowników Biura oraz członków Rady i Zarządu został opracowany plan szkoleń, związanych z prawem pracy, obsługą programów komputerowych, wykorzystaniem nowych mediów w informacji i promocji, zakresem dokumentów programowych, archiwizacją, ochroną danych osobowych oraz prawem autorskie i prawami pokrewnymi.

Jeżeli dojdzie do konfliktu interesów i/lub zależności wzajemnych między wnioskodawcą, a członkiem Rady LGD na czas oceny spornego wniosku Członek Rady nie bierze udziału w ocenie. Członek Rady jest zobowiązany do zgłoszenia faktu zaistnienia konfliktu interesów Przewodniczącemu Rady. W przypadku, gdy sporny wniosek dotyczy Przewodniczącego Rady, zgłasza on ten fakt Prezesowi Zarządu. Każdy z członków Rady zgłasza wyłączenie z obrad organu decyzyjnego w przypadku, gdy: członek Rady lub osoba prawna, którą reprezentuje jest wnioskodawcą, bądź też zachodzi między nimi stosunek bezpośredniej podległości służbowej lub członek Rady jest spokrewniony z wnioskodawcą, lub też jest powiązany zawodowo lub rodzinnie z przedsiębiorstwem, będącym wnioskodawcą. Zgodnie z rekomendacjami przyjęliśmy również nieupoważnianie osób trzecich do udziału w podejmowaniu decyzji w Radzie, co oznacza, że funkcję członka organu decyzyjnego muszą być pełnione osobiście, tj. w przypadku osób fizycznych wybranych do Rady – przez te osoby, zaś w przypadku osób prawnych – przez osoby, które na podstawie dokumentów statutowych lub uchwał właściwych organów są uprawnione do reprezentowania tych osób prawnych. Skład Rady oraz monitorowanie jej działalności (podejmowanych decyzji) pozwoli na wykluczenie wpływu określonych grup interesu. Wszystkie zasady, na podstawie właściwych regulaminów, wskazują rekomendacje dot. ograniczeń, upoważnień, prowadzenia rejestru interesów członków organu decyzyjnego oraz spis działań dyscyplinujących członków organu decyzyjnego. Skład Rady zostanie opublikowany na stronie internetowej www.lgropolszczyzna.pl wraz ze wskazaniem sektora (i jeśli dotyczy: podmiotów prawnych), który poszczególne osoby reprezentują. Podczas naborów zostanie na ww. stronie internetowej opublikowana lista członków organu decyzyjnego, którzy brali udział w ocenie wniosków, lista wnioskodawców oraz lista wyłączeń z głosowania. W przypadku ujawnienia i dowiedzenia w ciągu 7 dni od daty opublikowania ww. list zaistnienia konfliktu interesów na wniosek Zarządu następuje ponowne przeliczenie punktów z wyłączeniem punktów przyznanych przez tych członków organu decyzyjnego, którym został udowodniony konflikt interesów. W przypadku zaistnienia takiej sytuacji po raz drugi, Zarząd zwołuje nadzwyczajne Walne Zebranie Członków i składa wniosek o zwolnienie z obowiązku pełnienia tej funkcji członka Rady i powołanie do organu decyzyjnego innej osoby. Informacja o zaistnieniu konfliktu interesu zostaje odnotowana w protokole z posiedzenia Rady i opublikowana na stronie RLGD Opolszczyzna.

Obsługa organu decyzyjnego Stowarzyszenia RLGD „Opolszczyzna” zapewniona jest przez Biuro Stowarzyszenia. Za prawidłowe funkcjonowanie Biura odpowiada Dyrektor, który przy pomocy pracowników wykonuje przewidziane dla Biura zadania. Zarówno dla pracowników Biura, jak i członków Rady został określony plan szkoleń, przy czym członkowie organu decyzyjnego zostaną przeszkoleni w zakresie znajomości LSR oraz znajomości i interpretacji kryteriów wyboru operacji, co zostanie potwierdzone przygotowanym przez pracowników Biura testem.

Funkcję arbitrażową podczas obrad Rady pełnić będzie Przewodniczący Rady, którego opinia jest ostateczna w przypadku kwestii spornych związanych z zastosowaniem kryteriów oceny operacji. Nadzór nad poprawnością dokumentacji związanej z każdym z naborów i jej bieżącej weryfikacji, wgrywania elektronicznych wersji wniosków do elektronicznego systemu oceny i moderowania pracy członków Rady w tym systemie, przygotowania protokołów, w tym listy członków wyłączonych z głosowania wraz z podaniem przyczyny, upubliczniania tych informacji prowadzić będzie pracownik Biura, który zapewnić będzie ponadto obsługę techniczną posiedzeń Rady.

Ocena wniosków będzie przebiegała z wykorzystaniem systemu elektronicznego, który zapewni bezpośredni i chroniony dostęp do wgranych elektronicznych wersji wniosków. Członkowie Rady potwierdzą w deklaracji bezstronności, że nie będą udostępniać treści zamieszczonych w systemie osobom trzecim. Ocena w systemie elektronicznej ułatwi i przyspieszy pracę członków Rady, którzy podczas posiedzenia będą mogli bezpośrednio zweryfikować swoje oceny oraz dokonać ich uzasadnionych zmian.

1.7 DOKUMENTY REGULUJĄCE FUNKCJONOWANIE RLGD

Funkcjonowanie RLGD regulują:

Statut – uchwalany i aktualizowany przez Walne zebranie Członków. Minimalny zakres uregulowań zgonie z ustawą prawo o stowarzyszeniach oraz ustawą o rozwoju lokalnym. Organem nadzoru jest Marszałek Województwa Opolskiego. Dodatkowym organem stowarzyszenia – odpowiedzialnym za wybór operacji - jest Rada (organ decyzyjny). Statut określa kompetencje Rady i zasady reprezentatywności.

Regulamin Zarządu – uchwalany i aktualizowany przez Walne Zebranie Członków. Regulamin określa szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń Zarządu, kompetencje danego organu, zasady protokołowania posiedzeń.

Regulamin Komisji Rewizyjnej – uchwalany i aktualizowany przez Walne Zebranie Członków. Regulamin określa szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń Komisji, zasady prowadzenia działań kontrolnych, zasady protokołowania posiedzeń.

Regulamin Rady - uchwalany i aktualizowany przez Walne Zebranie Członków. Regulamin określa m.in.: szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń Rady, szczegółowe rozwiązania dotyczące sposobu wyłączenia członka z oceny operacji, szczegółowe zasady podejmowania decyzji w sprawie wyboru operacji.

Regulamin Wyboru i Oceny Operacji w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju – uchwalany i aktualizowany przez Walne Zebranie Członków. Regulamin określa m.in.: szczegółowo proces organizacji naborów, składania wniosków, organizacji posiedzeń Rady, systemu oceny przez Radę, procedurę składania protestów.

Regulamin Biura – uchwalany i aktualizowany przez Zarząd. Regulamin określa zasady zatrudniania i wynagradzania pracowników, uprawnienia kierownika biura i zastępcy kierownika, zasady udostępniania informacji będących w dyspozycji RLGD uwzględniające zasady bezpieczeństwa informacji i przetwarzania danych osobowych, opis oceny efektywności świadczonego przez pracowników biura doradztwa. Załącznikami do „Regulaminu Biura są: Procedura zatrudniania pracowników, Opis stanowisk precyzujący podział obowiązków, Wymagania konieczne i pożądane do pracy w biurze RLGD, Procedura wynagradzania pracowników, Zadania z zakresu animacji i współpracy, Opis metod oceny efektywności świadczonego doradztwa oraz Wzór karty udzielonego doradztwa.

Regulamin Walnego Zebrania Członków - uchwalany i aktualizowany przez Walne Zebrania Członków, określający zasady organizacji i przeprowadzenia posiedzenia.

ROZDZIAŁ II: PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR

Podjęcie prac nad LSR wiązało się z przygotowaniem odpowiednich narzędzi, umożliwiających włączenie społeczności zamieszkującej bądź działającej na obszarze gmin wchodzących w skład RLGD. W określeniu tych narzędzi wykorzystaliśmy doświadczenie z poprzedniego okresu programowania oraz dotychczasowy bezpośredni kontakt z mieszkańcami, co pozwoliło przede wszystkim na określenie interesariuszy LSR i wskazanie zdaniem członków Zespołu najskuteczniejszych narzędzi partycypacyjnych. Zespół pracujący nad LSR, do którego należeli:

pracownicy Biura RLGD (Anna Chareża, Ewelina Niedźwiecka), członkowie Zarządu (Jakub Roszuk, Katarzyna Szewczyk, Marek Adamus), Bartłomiej Kostrzewa zdecydował o wyborze zróżnicowanych narzędzi, dostosowanych do adresatów informacji, czyli społeczności zamieszkującej obszar. Informacja o rozpoczęciu prac nad LSR oraz zaproszenie do uczestniczenia w pracach Zespołu zostało opublikowane 25.05.2015 r. na stronie internetowej lgropolszczyzna.pl. Ponadto Zespół wykorzystując zapisy wynikające z ewaluacji wdrażania RLSR w latach 2007-2013 i doświadczenie określił także najważniejsze aspekty, które powinny znaleźć się w planowanych ankietach oraz wskazał zakres prac, jakie należało powierzyć firmie zewnętrznej, która wsparła proces pracy Zespołu nad strategią w zakresie: koordynowania harmonogramu prac, przeprowadzenia warsztatów i przygotowania treści ankiet, kwestionariusza oraz redakcji ostatecznego kształtu LSR. Aktywny udział reprezentantów społeczności, a zarazem przedstawicieli wszystkich sektorów życia publicznego w pracach nad LSR pozwolił na stworzenie dokumentu, który będzie służył skutecznie właśnie im. W pracach nad LSR wykorzystaliśmy następujące techniki partycypacyjne: szeroko zakrojone konsultacje społeczne (papierowe i elektroniczne ankiety, kwestionariusz pogłębiony adresowany do węższej grupy przedstawicielskiej – przedstawicieli gospodarstw rybackich); dostęp do informacji publicznej – wszystkie informacje były publikowane na stronach RLGD oraz partnerów; bezpośredni kontakt z przedstawicielami RLGD podczas spotkań otwartych; możliwość składania uwag i wniosków.

Partycypacja miała przede wszystkim charakter horyzontalny i polegała na współpracy różnych grup, przedstawicieli sektorów: społecznego, gospodarczego i publicznego. Do włączenia się w tworzenie strategii byli również zachęcani mieszkańcy obszaru nie związani z żadną z wcześniej wymienionych kategorii. Dzięki takiemu podejściu proponowaliśmy rozłożenie akcentów współodpowiedzialności za kwestie zwarte w LSR - mamy nadzieję, że takie włączenie pozwoli na identyfikację mieszkańców z wyznaczonymi w LSR celami. Z technik partycypacyjnych wybraliśmy te, które naszym zdaniem i zgodnie z doświadczeniem mogły okazać się najbardziej skuteczne. Musieliśmy wziąć pod uwagę również fakt, że w tym samym czasie mieszkańcy są zachęcani do udziału w pracach nad co najmniej jeszcze jedną strategią (LSR właściwą dla danego LGD finansowanego z EFRROW - Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich). Wiedzieliśmy również z doświadczeń poprzedniego okresu programowania, że mieszkańcy niechętnie uczestniczą w spotkaniach, jeśli nie dotyczą one spraw konkretnych np. ogłoszonych naborów; są również zmęczeni koniecznością udziału w różnego typu konsultacjach (w ramach projektów PO KL, budowania partnerstw subregionalnych, ZIT, tworzenia strategii własnych gmin). W związku z tym uznaliśmy, że najskuteczniejsza będzie komunikacja dwustronna, podczas której będzie możliwość bezpośredniego kontaktu z przedstawicielami powołanego do prac nad LSR Zespołu (spotkania otwarte), a także konsultowanie na każdym z podstawowych etapów zapisów powstającej LSR. Dla grupy najbardziej zainteresowanej zapisami LSR, tj. dla przedstawicieli sektora rybackiego zostały przeprowadzone specjalne warsztaty, połączone z elementami informacji i konsultacji.

Grupy adresatów LSR, a zatem i działań informacyjnych prowadzonych w trakcie prac nad niniejszym dokumentem zostały zidentyfikowane następująco: potencjalni beneficjenci LSR (wynikający z PO RYBY 2014-2020), w tym grupy defaworyzowane (wskazane bezpośrednio przez społeczność zamieszkującą obszar). Są to: (1) podmioty należące do sektora rybackiego, tj. rybak, hodowca, przetwórcza, użytkownik rybacki, uprawniony do rybactwa, władający wodami (zgodnie z Ustawą o rybactwie śródlądowym); (2) – mikro i mali przedsiębiorcy branż innych niż rybacka; (3) – zarejestrowane organizacje społeczne; (4) – jednostki samorządu terytorialnego; (5) – osoby fizyczne – mieszkańcy obszaru objętego LSR, nie należący do żadnej z wymienionych wcześniej grup. Osoby defaworyzowane, tj. osoby poniżej 26 r.ż. oraz osoby pow. 50 r.ż. będące przedstawicielem jednej z ww. grup.

Ze względu na różnorodność adresatów (i zarazem potencjalnych beneficjentów bezpośrednich i pośrednich wdrażanej LSR) zdecydowaliśmy o wykorzystaniu w konsultacjach tradycyjnych narzędzi informacyjnych i konsultacyjnych (spotkania, ankietka drukowana) oraz elektronicznych: formularze na stronach internetowych. Spotkania otwarte dotyczyły prezentacji projektu PO RYBY 2014-2020 oraz przedstawienia harmonogramu prac nad LSR; informacje o nich były publikowane na stronie [Lgropolszczyzna.pl](http://lgropolszczyzna.pl) oraz na stronach gmin tworzących partnerstwo, a także przekazywane bezpośrednio przez podmioty zaangażowane w proces tworzenia LSR osobom nie posiadającym dostępu do Internetu. Spotkania poprzedziło opracowanie treści ankiet, w których mieszkańcy mogli wyrazić opinię dot. zasobów ich gmin, potencjału całego obszaru, wskazać proponowane kierunki rozwoju

obszaru oraz istotność działań, które mogą znaleźć się w LSR. Informacja o rozpoczęciu wyrażania opinii w ten właśnie sposób zbiegała się z pierwszym z otwartych spotkań z mieszkańcami gmin obszaru. 16, 17 i 24 czerwca 2015 r. w Niemodlinie, wyrażanie opinii miało trwać w pierwotnych założeniach do 4 lipca 2015 r. jednak ze względu na fakt, że do tego czasu uczestniczyła w nich mała grupa reprezentatywna (98 osób) przedłużyliśmy ten termin do 31 lipca 2015 r. Wersja elektroniczna formularza została opublikowana na każdej ze stron internetowych gmin – partnerów RLGD, na stronie internetowej lgropolszczyzna.pl oraz na profilu portalu społecznościowego [facebook.com](https://www.facebook.com). Wersje papierowe były rozdawane przez pracowników Biura RLGD w siedzibie Biura, a także podczas dwóch festynów, które odbywały się na terenie działania RLGD. Pakiety ankiet były również dystrybuowane w urzędach gmin i miast. W badaniu wzięły udział 232 osoby, z czego, 127 osób korzystało z elektronicznego formularza. Ze względu na specyfikę realizatorów LSR, których znakomitą część stanowią osoby fizyczne i prawne związane z sektorem rybackim ustalono dodatkowe otwarte spotkanie z przedstawicielami tego sektora, które odbyło się 20 lipca 2015 r. Podczas spotkania zaprezentowany został projekt PO RYBY 2014-2020, zasady przygotowania danych przez przedstawicieli sektora oraz kwestionariusz pogłębiony, który został uczestnikom spotkania wręczony bezpośrednio (z rybakami nieobecnymi na spotkaniu, a ważnymi dla procesu wdrażania LSR kontaktował się bezpośrednio lub telefonicznie przedstawiciel firmy wybranej do koordynowania prac nad LSR). Dane wprowadzone do ankiet zostały przeanalizowane i stały się podstawą (wraz z wnioskami wynikającymi z prowadzonej równoległe diagnozy obszaru w oparciu o dane statystyczne i dane wynikające z analizy dokumentów pierwotnych, jak lokalne strategie rozwoju, plany odnowy miejscowości, raporty dot. rozwoju sektora w Polsce i w województwie) opracowania materiałów roboczych na otwarte warsztaty. Podczas tych warsztatów uczestnicy odnosili się do roboczych propozycji słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń, tworząc tym samym projekt analizy SWOT. W trakcie warsztatów uczestnicy dyskutowali również o proponowanych w projekcie PO RYBY 2014-2020 zapisach 4 priorytetu UE: *Zatrudnienie i spójność terytorialna na obszarach rybackich* i skonfrontowali je z pomocą trenerów z własnymi propozycjami celów LSR. Zarówno wyniki konsultacji - które stały się podstawą opracowania części strategicznej LSR - przeprowadzonych z wykorzystaniem ankiet, jak i propozycje zapisów analizy SWOT zostały podane do powszechnej wiadomości na stronie internetowej www.lgropolszczyzna.pl. Na tej stronie, a także na stronach gmin tworzących partnerstwo została także opublikowana wersja elektroniczna projektu LSR wraz z możliwością wprowadzania uwag (formularz ankiety), a pracownicy Biura wraz z pracownikami urzędów odpowiadali za przekazanie informacji o konsultowanym dokumencie mieszkańcom oraz podmiotom społecznym i gospodarczym obszaru. Projekt LSR był konsultowany w formie elektronicznej na stronie RLGD oraz w formie bezpośredniej prezentacji podczas spotkań zespołu. Wszystkie pozyskane podczas konsultacji na etapie opracowywania diagnozy oraz na etapie oceny projektu LSR wnioski z konsultacji zostały przeanalizowane przez Zespół i uwzględnione w powstałym dokumencie. Dane wynikające z prowadzonych konsultacji zostały opublikowane na stronie www.lgropolszczyzna.pl w dn. 01.10.2015 (graficzne przedstawienie badań ankietowych), 4 listopada – dyskusja zespołu nad wynikami kwestionariusza pogłębionego dot. kwestii rybackich, 6 listopada 2015 r. zostały opublikowane propozycje zapisów analizy SWOT, 24 listopada – pod publiczną dyskusję zostały poddane propozycje lokalnych kryteriów wyboru operacji. Na każdym z etapów, tj. diagnozy obszaru oraz identyfikacji grup docelowych LSR, określanie celów i wskaźników, analizy SWOT, rankingowania celów, identyfikacji problemów marginalnych, pracy nad powstaniem „Planu komunikacyjnego”, określeniem działań animacyjnych; opracowaniem metod monitoringu i ewaluacji wykorzystaliśmy następujące metody/techniki partycypacyjne: otwarte konsultacje ankietowe – ankietą w wersji papierowej (dostępna w Biurze RLGD oraz w urzędach miast i gmin) skierowana do mieszkańców wszystkich gmin obszaru, służąca wyrażeniu opinii oraz przekazaniu sugestii dotyczących obszaru; kwestionariusz pogłębiony – bezpośredni kontakt z wyznaczonymi przez Zespół interesariuszami – reprezentantami sektora gospodarczego (rybackiego); otwarte spotkania informacyjne z częścią poświęconą wyrażeniu opinii; warsztaty z grupą przyszłych beneficjentów LSR – przedstawicieli sektora rybackiego; otwarte konsultacje ankietowe – udostępniona elektroniczna wersja ankiety prezentującej strukturę analiz SWOT wraz zaproszeniem na warsztaty poświęcone ocenie słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń; otwarte warsztaty z zakresu analizy SWOT; publiczna dyskusja nad zaproponowanymi zapisami; otwarta dyskusja nad pierwszymi zapisami celów członków Zespołu. Poszczególne wyniki prac były publikowane na stronie internetowej

lgropolszczyzna.pl oraz na spotkaniach otwartych, gdzie poddawano je konsultacjom, dyskusji i głosowaniu nad zaproponowanymi zapisami.

Partycypacyjny charakter LSR nie ogranicza się jedynie do włączenia społecznego na etapie opracowania dokumentu. Identyfikacja poszczególnych kategorii adresatów LSR umożliwiła określenie narzędzi, które zostaną wykorzystane zarówno w trakcie wdrażania LSR, jak i oceny osiągnięcia założonych wskaźników. Najważniejszym narzędziem będzie realizacja *Planu komunikacji* opisanego w rozdziale IX. Wszystkie narzędzia partycypacyjne są dostosowane do potrzeb i możliwości grup odbiorców, w tym do przedstawicieli grup określonych w LSR, jako grupy defaworyzowane, tj. osoby do 26 roku życia oraz osoby po 50 roku życia. Analiza kanałów dystrybucji informacji do tych dwóch rodzajów grup pozwoliła na rozróżnienie w zakresie podstawowym narzędzi: do osób w wieku poniżej 26 lat najszybszym narzędziem dostępu do informacji jest sieć internetowa, natomiast do osób w wieku pow. 50 lat – informacja przekazana w sposób tradycyjny, z wykorzystaniem sieci sąsiedzkiej, czy znajomych, bezpośrednie spotkanie w środowisku bezpiecznym i znajomym, zainicjowane lub polecone przez osobę rozpoznawalną. Stąd też wybranie tych dwóch typów kanałów informacyjnych, wykorzystanych już podczas prac nad opracowaniem LSR (należy odnotować, że w spotkaniach chętniej uczestniczyli ludzie starsi, oni też reagowali na zaproszenia do wypełnienia ankiety podczas imprez plenerowych). Większość odpowiedzi w ankiecie wypełnionej z wykorzystaniem formularza elektronicznego została podana przez osoby do 45 r.ż., w tym 7% przez osoby w wieku 19-25 lat. Te dwa główne kanały zostaną wykorzystane do planowanych działań partycypacyjnych związanych z wdrażaniem i ewaluacją LSR. Zadanie te zostały określone w „Planie komunikacji”.

ROZDZIAŁ III: DIAGNOZA – OPIS OBSZARU I LUDNOŚCI

III.1 Określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR

Obszar RLGD zamieszkuje 97 857 (dane na 31 grudnia 2013 r.), w tym w miastach Lewin Brzeski, Niemodlin i Ozimek mieszka w sumie: 21848 osób. Gęstość zaludnienia obszaru wynosi 64 mieszkańców na 1 km² (patrz: tabela nr 1). Powierzchnia obszaru RLGD Opolszczyzna wynosi 1522 km², w tym 28 km² zajmują miasta: Lewin Brzeski, Ozimek i Niemodlin. Żadne z miast nie przekracza liczby 20 000 mieszkańców. Obszar RLGD stanowią w zdecydowanej większości tereny wiejskie (98,16 % obszaru). Najważniejszą grupą – szczególnie istotną dla realizacji LSR – są przedstawiciele sektora rybackiego: przedsiębiorcy branży rybackiej, rybacy, organizacje społeczne, których cele statutowe są związane z działalnością rybacką, w tym z kulturą, historią, promocją rybackiego produktu lokalnego, edukacją zarówno przedstawicieli sektora, jak i mieszkańców obszaru. W grupie reprezentacji branży rybackiej szczególną uwagę należy natomiast objąć wskazaną podczas badań, analizy SWOT i dyskusji prowadzonych w trakcie spotkań otwartych i narad zespołu, pracującego nad LSR, grupy defaworyzowane, do których zaliczamy w naszym przypadku: osoby młode (poniżej 26 r.ż. – wchodzące po raz pierwszy na rynek pracy) oraz osoby w wieku 50 i więcej lat – osoby zagrożone utratą pracy, bądź bezrobotne.

III.1.1 Ludność obszaru RLGD

Analiza trendów demograficznych przeprowadzonych na potrzeby opracowania niniejszej diagnozy wskazuje na tendencję typową dla województwa opolskiego, a także dla całego kraju: drastycznie zmniejsza się liczba mieszkańców, następują też niekorzystne zmiany w strukturze demograficznej obszaru. Odnosząc się do danych zawartych w LSROR na lata 2007-2013 i wprowadzając zmiany dot. uczestnictwa gmin w obecnym okresie ania w celu możliwości dokonania porównania (nie uwzględnialiśmy liczby mieszkańców Lasowic Wlk., uwzględniliśmy natomiast liczbę mieszkańców gminy Łubniany na dzień 31.12.2008 r.) liczba ludności całego obecnego obszaru przy przyjętych założeniach wynosiłaby na dzień 31.12.2008 r. dla obecnej struktury 99 665 mieszkańców. W ciągu 5 lat, tj. do 31.12.2013 r. liczba ta zmniejszyła się o 1808 osób – dla obszaru RLGD jest to wielka liczba, wystarczy wyobrazić sobie, że stanowi więcej niż połowę całej obecnej populacji gminy Świerczów. Należy odnotować, że dane dotyczące liczby ludności dla poszczególnych gmin nie są tak samo niekorzystne (najlepszą sytuację mają gminy: Łubniany i Turawa), jednak ze względu na spójność obszaru objętego LSR ocenę poszczególnych wskaźników odnosimy dla całego terenu. Wśród mieszkańców obszaru Rybackiej Lokalnej Grupy Działania większy odsetek stanowią kobiety (51%).

Gmina	Liczba mieszkańców								
	Ogółem	M	K	Osoby w wieku przedpr.	%	Osoby w wieku prod.	%	Osoby w wieku popr.	%
Lewin Brzeski	13498	6595	6903	2568	19,0	8732	64,7	2198	16,0
Łubniany	9640	4679	4961	1588	16,5	6386	66,2	1666	17,3
Murów	5541	2699	2842	827	14,9	3657	66,0	1057	19,1
Niemodlin	13480	6676	6804	2449	18,2	8833	65,5	2198	16,3
Ozimek	19988	9736	10252	2900	14,5	13582	68,0	3506	17,5
Pokój	5324	2591	2733	951	17,9	3554	66,8	819	15,4
Popielów	8156	3935	4221	1296	15,9	5332	65,4	1528	18,7
Świerczów	3547	1774	1773	626	17,6	2301	64,9	620	17,5
Tułowice	5245	2523	2722	949	18,1	3450	65,8	846	16,1
Turawa	9687	4703	4984	1558	16,1	6372	65,8	1757	18,1
Zębowice	3751	1885	1866	566	15,1	2559	68,2	626	16,7
Obszar RLGD	97857	47796	50061	16278	16,6	64758	66,2	16821	17,2
Woj. opolskie	1004416	485944	518472	164129	16,3	650157	64,7	190130	18,9

Tabela nr 4, Liczba mieszkańców, z podziałem na płeć i wiek. Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane na 31.12.2013 r. opracowanie własne

Zmiana proporcji w liczbie ludności w poszczególnych grupach (osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym) ma również w tym wypadku wpływ na wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego², który chociaż odbiega na plus w stosunku do wartości wojewódzkiej, to ma wciąż bardzo wysoką wartość. Dane te wskazują na zmiany zachodzące w strukturze demograficznej ludności.

Obszar	Wskaźnik obciążenia demograficznego
Średnia dla obszaru objętego LSR	51,32
Średnia dla województwa	54,5

Tabela nr 5, Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane na 31.12.2013 r. opracowanie własne

Znaczny odpływ mieszkańców do większych ośrodków i za granicę doprowadził do niekorzystnych zmian w strukturze demograficznej obszaru, gdzie osoby wieku 65 i więcej lat, a także osoby w wieku pow. 85 lat będą nadal wykazywać tendencję wzrostową, a przyrost naturalny i liczba osób w wieku do 18 r.ż. będzie się zmieniać na niekorzyść. Wpływ na tę sytuację mają przepisy związane z rosnącymi kosztami pracy i zatrudnienia oraz małe wsparcie socjalne. Ogólnie saldo migracji odnotowane na 31.12.2013 r. jest ujemne i wynosi: – 322 osoby. Średnia dla obszaru wynosi: – 29. względu na Wysoka migracja (patrz: tabela nr 6) oraz niski przyrost naturalny (patrz: tabela nr 7) powodują, że liczba ludności obszaru stale maleje. Wyniki te potwierdziły opinie wyrażane przez uczestników spotkań organizowanych w trakcie pracy nad LSR. Wśród głównych powodów wymienianych przez uczestników spotkań były: (1) wyjazdy za granicę młodych ludzi, również młodych małżeństw, które licząc na lepsze wsparcie socjalne szukają pracy (nawet poniżej swoich kwalifikacji w innych krajach UE); (2) wyjazdy absolwentów szkół ponadgimnazjalnych na studia do

²

Wskaźnik obciążenia demograficznego - ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. Sukcesywny wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego odzwierciedla zmiany, jakie obserwujemy w województwie i jakie będą wzrastać w przyszłości. Wpływ na ostateczny wynik wskaźnika ma również wzrost liczby osób starszych, przypadających na osoby pracujące i wynika z postępującego procesu starzenia się społeczeństwa i zmiany struktury demograficznej.

Opola, Wrocławia i Katowic oraz rzadko odnotowywane powroty w rodzinne strony, spowodowane (3) brakiem perspektyw zawodowych na obszarze.

GMINA	MIGRACJE		
	ZAMELDOWANIA	WYMELDOWANIA	SALDO MIGRACJI
Lewin Brzeski	142	221	-79
Łubniany	153	118	35
Murów	56	61	-5
Niemodlin	187	245	-58
Ozimek	254	342	-88
Pokój	35	81	-46
Popielów	70	112	-42
Świerczów	41	62	-21
Tułowice	56	92	-36
Turawa	141	94	47
Zębowice	25	54	-29
Razem dla obszaru	1160	1482	- 322
Średnia dla obszaru	105	134	- 29

Tabela nr 6, Saldo migracji w liczbach bezwzględnych dla gmin oraz całego obszaru. Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane na 31.12.2013 r. opracowanie własne

Konsekwencją migracji poza granice obszaru jest zmniejszający się przyrost naturalny, który w roku 2013 r. wyniósł: – 181, z czego niepokojąco najwyższy wskaźnik uzyskała gmina Niemodlin: - 48.

Gmina	Przyrost naturalny
Lewin Brzeski	-31
Pokój	-13
Świerczów	-2
Łubniany	1
Murów	-20
Niemodlin	-48
Ozimek	-22
Popielów	-11
Tułowice	-4
Turawa	1
Zębowice	-22
Razem dla obszaru	-171

Tabela nr 7, Przyrost naturalny w liczbach bezwzględnych dla gmin oraz całego obszaru. Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane na 31.12.2013 r. opracowanie własne

III.1.2 Bezrobocie na obszarze RLGD

Struktura i wielkość bezrobocia na obszarze podlega dużemu zróżnicowaniu i jest związane przede wszystkim z położeniem w określonych powiatach i panującymi tam tendencjami rozwoju gospodarczego. Najniższa stopa bezrobocia występuje na obszarze powiatu opolskiego (na 31.12.2013 r. (10,4%) i oleskiego (10,2%) i gminy tego terenu również odnotowują najniższe wskaźniki dotyczące bezrobocia, w przeciwieństwie do gmin powiatu brzeskiego (22,7%) oraz namysłowskiego (19,1%). Siedem gmin badanego obszaru odnotowuje niższą od średniej stopę bezrobocia dla terenu RLGD. W grupie osób bezrobotnych 48% stanowią mężczyźni, a 52% - kobiety. Dane te potwierdzają opinie wyrażone podczas prac nad LSR.

Gminy	Ogółem	M	K	Stopa bezrobocia (%)
Lewin Brzeski	1067	522	545	12,2
Łubniany	291	143	148	4,6
Murów	258	117	141	7,1
Niemodlin	1007	497	510	11,4
Ozimek	919	451	468	6,8
Pokój	357	159	198	10,0
Popielów	392	192	200	7,4
Świerczów	262	123	139	11,4
Tułowice	249	115	134	7,2
Turawa	350	166	184	5,5
Zębowice	134	40	94	5,2
Dane dla obszaru	5286	2525	2761	8,2

Tabela nr 8, Zarejestrowane osoby bezrobotne w podziale na płeć oraz stopa bezrobocia rejestrowanego. Źródło: Powiatowe Urzędy Pracy obszaru RLGD, opracowanie własne, stan na 31.12.2013 r.

Z ogólnej liczby bezrobotnych bardzo wysoki odsetek – od 43% (gmina Turawa) do 54% (gmina Łubniany) stanowią osoby do 25 roku życia, powyżej 50 roku życia, przede wszystkim kobiety. Jest to grupa wymagająca szczególnego wsparcia w zakresie zdobywania kwalifikacji i przystosowania do warunków rynku pracy – dane statystyczne zostały potwierdzone przez badania ankietowe oraz opinie wyrażone przez uczestników otwartych spotkań. Za wyjątkiem miast, na obszarze RLGD jest stosunkowo niewiele miejsc pracy, a także dalszych możliwości edukacyjnych i szkoleniowych dla ludności zamieszkującej ten obszar. **Liczba osób bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym wynosi dla obszaru 8,2%. Ten wskaźnik dla województwa opolskiego wynosi 7,9 %.**

Dochód podatkowy gminy na 1 mieszkańca dla gmin obszaru oraz dla średniej wyliczonej na podstawie informacji opublikowanej przez Ministerstwo Finansów – danych za rok 2014 publikowanych jako wskaźniki dochodów podatkowych dla poszczególnych gmin na rok 2015 wynosi zgodnie z tabelą nr 9.

Gmina	Dochód (zł)
Lewin Brzeski	1172,81
Łubniany	1086,97
Murów	1146,31
Niemodlin	1326,19
Ozimek	1304,26
Pokój	1111,39
Popielów	1119,24
Świerczów	1329,25
Tułowice	1427,77
Turawa	1504,51
Zębowice	556,34
ŚREDNIA DLA OBSZARU	1189,55
ŚREDNIA DLA WOJEWÓDZTWA	1319,93

Tabela nr 9, Dochód podatkowy gmin oraz wyliczona średnia arytmetyczna dla obszaru oraz województwa opolskiego. Źródło: Wskaźnik G - podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2015 r., Ministerstwo Finansów.

III.1.3 Uwarunkowania społeczne obszaru RLGD

Bezrobocie jest jednym z najczęściej wskazywanych powodów korzystania z różnych form opieki społecznej i przyczyną innych problemów, jak ubóstwo, ze świadczeń pomocy społecznej są niskie dochody, bezrobocie, a także bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. W wielu rodzinach, objętych pracą socjalną lub nadzorem kuratora, występują problemy w opiece nad dziećmi, a mianowicie: zaniedbywanie nauki, nie realizowanie obowiązku szkolnego, zagrożenie demoralizacją, niska samoocena, złe warunki socjalno – bytowe, uzależnienie rodziców od alkoholu. Takie też powody bezrobocia wskazywali uczestnicy otwartych spotkań. Najwyższy wskaźnik (w odniesieniu do liczby mieszkańców) osób korzystających z różnych form pomocy społecznej występuje w gminie Lewin Brzeski, najniższy w gminie Tułowice.

Gmina	Liczba osób korzystających ze świadczeń opieki społecznej	Stosunek liczby osób korzystających ze świadczeń do liczby mieszkańców gminy w %
Lewin Brzeski	1522	11,3
Łubniany	499	5,2
Murów	147	2,7
Niemodlin	937	7,0
Ozimek	430	2,2
Pokój	530	10,0
Popielów	753	9,2
Świerczów	444	12,5
Tułowice	134	2,6
Turawa	432	4,5
Zębowice	205	5,5
Dane dla obszaru	6033	6,2

Tabela nr 10, Liczba osób korzystających ze świadczeń opieki społecznej. Źródło: Ośrodki pomocy społecznej gmin obszaru RLGD, opracowanie własne, stan na 31.12.2013 r.

III.1.4 Gospodarka obszaru RLGD

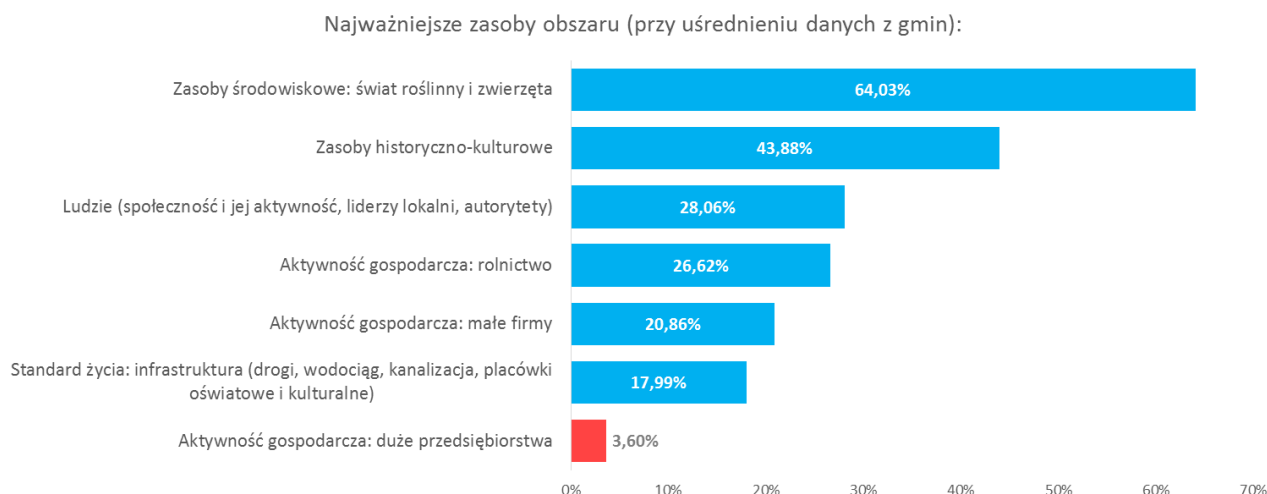
Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych na terenie objętym działaniem RLGD według stanu na koniec 2013 roku wynosiła 8478 (z danych poprzedniej LSROR wynika, że w 2008 r. takich podmiotów było 7603, co stanowiło wtedy 6,2% podmiotów zarejestrowanych w województwie). W ujęciu bieżącym, czyli po wyłączeniu z obszaru gminy Lasowice Wielkie, a włączeniu gminy Łubniany - jest to 8,5%. Sytuację poprawił fakt przystąpienia do RLGD gminy Łubniany, która pod względem aktywności gospodarczej należy do wiodących w powiecie opolskim. Przeważająca większość przedsiębiorstw to firmy zatrudniające do 9 osób, przede wszystkim mikro i małe przedsiębiorstwa. Uczestnicy konsultacji zwrócili uwagę również na potencjał, jaki obszarowi daje położenie geograficzne oraz warunki przyrodniczo-krajobrazowe. Rozwój usług turystycznych oraz okolicznych – jako działania gospodarcze, które mogłyby wspierać rozwój sektora rybackiego - był wskazywany, jako bardzo ważny aspekt rozwoju lokalnej gospodarki, co znalazło także odzwierciedlenie w analizie SWOT, jednak jest charakterystyczny tylko dla części obszaru: Gminy Turawa oraz Ozimek.

Tabela niżej wskazuje na dane odnoszące się do poszczególnych gmin oraz do obszaru ogółem zarówno w liczbach bezwzględnych dot. podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON, jak i danych przypisanych dla każdego z sektorów. Zarówno dla danych ogółem, jak i sektorów obliczyliśmy wskaźnik procentowy w odniesieniu do liczby mieszkańców.

Gmina	Przedsiębiorstwa ogółem	%	Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	%	Przemysł i budownictwo	%	Pozostała działalność	%
Lewin Brzeski	1301	9,60	48	0,36	404	3,00	849	6,30
Łubniany	945	9,80	61	0,63	328	3,40	556	5,80
Murów	389	7,00	47	0,85	135	2,40	207	3,70
Niemodlin	1478	11,00	107	0,79	327	2,40	1044	7,70
Ozimek	1457	7,30	46	0,23	357	1,80	1054	5,30
Pokój	417	7,80	53	1,00	110	2,10	254	4,80
Popielów	632	7,70	63	0,77	219	2,70	350	4,30
Świerczów	285	8,00	25	0,70	86	2,40	174	4,90
Tułowice	500	9,50	39	0,74	147	2,80	314	6,00
Turawa	905	9,30	53	0,55	273	2,80	579	6,00
Zębowice	169	4,50	32	0,85	47	1,30	90	2,40
Dane dla obszaru	8478	8,70	574	0,59	2433	2,50	5471	5,60

Tabela nr 11, Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, opracowanie własne, stan na 31.12.2013r.

Wśród podmiotów gospodarki narodowej najwięcej jest zarejestrowanych w usługach. Charakterystyczny dla obszaru RLGD jest natomiast bardzo mały udział przemysłu, co w połączeniu z wysokimi walorami przyrodniczymi i kulturowymi – wskazanymi przed podmioty i osoby biorące udział w pracach nad LSR jako najważniejszy i najcenniejszy potencjał rozwojowy - predestynuje obszar RLGD do rozwoju turystyki i rekreacji, obok rozwoju gospodarki rybackiej i akwakultury. Nijer prezentujemy wykres odnoszący się do danych pozyskiwanych w ramach konsultacji LSR.

Grafika nr 2, Ocena zasobów obszaru RLGD, Źródło: Prezentacja Graficzna Wyników Badania Opinii Mieszkańców Obszaru Działania RLGD

III.1.5 Charakterystyka współczesnej działalności rybackiej (prezentowane dane dot. roku 2014)

Obecnie na terenie każdej z gmin należących do RLGD występują liczne kompleksy stawów rybnych, na których jest prowadzona działalność rybacka. Dwadzieścia cztery gospodarstwa, o łącznej powierzchni 1 950 ha lustra wody (powierzchnia użytkowa stawów) prowadzi głównie chów i hodowlę karpia – 1 830 tony. W mniejszym stopniu produkuje się inne gatunki ryb, tj. szczupak, lin, karaś, amur

i inne w ilości 47 ton. Jedno gospodarstwo prowadzi chów i hodowlę pstrąga tęczowego produkując 60 ton tej ryby rocznie. Ryby te hอดuje się w basenach o łącznej pojemności 1360 m³. Gospodarstwa te dają zatrudnienie na stałe 100 osobom. (źródło: RRW-22 za 2014 r.). Docenił to Samorząd Województwa Opolskiego w 2012 r wpisując rybactwo do „Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.” jako jeden z istotnych sektorów gospodarczych, a zarazem wyzwań rozwojowych Opolszczyzny. Relację między danymi wojewódzkimi a krajowymi prezentuje tabela niżej.

Powierzchnia	Województwo opolskie	Polska	Udział % województwa w skali kraju
Powierzchnia ewidencyjna stawów wg RRW-22 (ha)	3 477	59 779	5,8
Powierzchnia ewidencyjna stawów wg GUGiK (ha)	4 328	78 730	5,5
Powierzchnia użytkowa stawów wg RRW-22 (ha)	2 816	50 752	5,5

Tabela nr 12, Powierzchnia stawów w odniesieniu do danych z RRW-22, GUGiK (pow. ewidencyjne) oraz RRW22 (pow. użytkowa); stan za 2013 r., opracowanie własne

Na terenie działania RLGD znajduje się 19 gospodarstw rybackich o powierzchni użytkowej stawów 2-60, w tym 17 należy do gospodarstw rodzinnych, jedno do rolniczej spółdzielni produkcyjnej i jedno do PZW (stawy karpiove i inne gatunki ryb przeznaczone na zarybienia obwodów rybackich oraz pstrągarnia), następnie dwa gospodarstwa posiadają powierzchnię użytkową 100-200 ha i są to gospodarstwa rodzinne oraz dwa kolejne duże gospodarstwa należące do Lasów Państwowych o powierzchni 570 i 690 ha. Gospodarstwa te dają zatrudnienie na 100 etatach (bez wliczania pracowników sezonowych). Lista gospodarstw: *Tabela nr 14, str. 19.*

Na przestrzeni 5 lat produkcja karpia i innych rodzimych gatunków utrzymuje się na tym samym poziomie. Natomiast widoczny jest znaczący wzrost produkcji pstrąga.

Rok	Akwakultura (t)				
	Karp	Pstrąg tęczowy	Cenne rodzime gatunki (szczupak, lin, sandacz, sum europejski)	Pozostałe	RAZEM
2010	1 265,00	27,00	14,50	10,50	1 317,00
2011	1 688,70	25,40	15,20	15,70	1 745,00
2012	1 824,40	31,70	17,80	22,90	1 896,80
2013	1 830,00	63,00	18,10	25,30	1 936,40
2014	1 853,00	60,49	19,02	27,52	1 960,03

Tabela nr 13: Produkcja ryb wg gatunków w tonach, Źródło: RRW-22 za 2014 r., Komunikaty Rybackie za lata 2011-2014, informacje własne RLGD

Część gospodarstw posiada podstawową infrastrukturę do produkcji ryb, tj. zimochowy, ziemne magazyny na ryby (płuczki), utwardzone place i drogi dojazdowe, magazyny lub silosy paszowe, automatyczne karmniki oraz sprzęt rybacki (sieci, kasarki, łodzie), specjalistyczną odzież roboczą, koparki, ciągniki rolnicze, przyczepy paszowe czy kosiarki do pielęgnacji grobli. Rybacy posiadają także zaplecza socjalno-warsztatowe, magazyny i wiaty do przechowywania sprzętu. Rozwój tych gospodarstw jest jednak niejednorodny i nierównomierny pod względem obszarowym. Większym potencjałem rozwojowym dysponują gospodarstwa duże, w których stosowane są też nowe technologie, tj. zmechanizowane samolówki (GR LP w Niemodlinie, GR w Krzywej Górze), które automatycznie, windą przenoszą ryby z magazynu do pomieszczenia z wagą, a następnie rynną do środka transportu odbiorcy; czy dźwigi do załadunku ryb (GR w Święcinach, GR Ostoja). Na obiekcie pstrągowym (Ośrodek Zarybieniowy PZW Poliwoda) stosowana jest zaś recyrkulacja wody, z zastosowaniem

specjalnego układu basenów pstrągowych, biofiltrów, specjalistycznej pompy umożliwiającej obieg zwrotny wody oraz napowietrzania aeratorami i dmuchawami. Przerwy w dostawie prądu zabezpieczone są możliwością zastosowania nowoczesnego agregatu prądotwórczego.

Powierzchnia gospodarstwa	Nazwa gospodarstwa	Gmina
2-60 ha	GR w Pieczyskach Daniel Filarowski	Świerczów
	GR Przygorzele Magdalena Wojciechowska	Świerczów
	GR Trzęsina Bożena Sochor	Turawa
	GR w Jełowej Krystian Wolny	Łubniany
	GR w Tułowicach Krystyna Suchodolska	Tułowice
	GR Święciny Piotr Majewski	Murów
	GR w Radomierowicach-Bożejowie Ryszard Szachnowski	Murów
	GR "OSTOJA" w Święcinach Waław Landwójtowicz	Murów
	GR Łukasz Grzegorzczak, Krzywa Góra	Pokój
	GR w Siedlicach Anna i Andrzej Szymala	Pokój
	GR Marcin Bartoń, Pokój	Pokój
	GR Zenon Poprawa, Domaradz	Pokój
	GR Jacek Pieszczyk, Domaradz	Pokój
	GR "SZUBIENIK" Konrad Cieplik	Pokój
	GR Zieleniec Dariusz Łoziński	Pokój
	GR w Dąbrowce Dolnej Marcin Preis	Pokój
	GR Krzywa Góra Mariusz Kotlarz	Pokój
	Ośrodek Zarybieniowy PZW Poliwoda	Ozimek, Zębówice
	Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Wydrowice	Niemodlin, Tułowice
100-200 ha	GR Danuta i Krzysztof Pawliszyn	Świerczów, Tułowice
	GR Krzywa Góra Mirosław Kotlarz	Pokój, Popielów
500 ha i powyżej	Gospodarstwo Rybackie Lasów Państwowych Krogulna	m.in. gmina Pokój, Świerczów, Turawa
	Gospodarstwo Rybackie Lasów Państwowych w Niemodlinie	m.in. gmina Niemodlin, Lewin Brzeski

Tabela nr 13, Gospodarstwa Rybackie na terenie działania RLGD, badania własne RLGD

Ryby hodowane przez opolskich rybaków trafiają do sprzedaży głównie w okresie przedświątecznym i taka sezonowość odbija się na właściwym i pożądanym przez sektor rybacki rozwoju gospodarczym. W dużej części sprzedawane są w ilościach hurtowych, pozostałe w ramach sprzedaży bezpośredniej: indywidualnemu klientowi na terenie gospodarstwa, na targowisku lub w małych dostawach do lokalnych sklepów. GR LP w Niemodlinie oraz w Krogulnej posiadają sklepy do sprzedaży żywych ryb oraz magazyny do ich przetrzymywania na terenie zakładu. Punkt sprzedaży bezpośredniej ze specjalistycznymi basenami z napowietrzaniem posiadają także GR w Przygorzelu, Tułowicach i Trzęsinie. GR Krzywa Góra Mirosława Kotlarza posiada natomiast profesjonalną przetwórnę, w której produkuje się karpia patroszonego, tusze, dzwonka oraz płaty. Elementy sprzedawane są świeże, pakowane w lodzie łuskowym, w styroboxach oraz w systemach MAP i SKIN. Produkty przetwórcze sprzedawane są do sieci hipermarketów. Ośrodek Zarybieniowy PZW Poliwoda posiada z kolei patroszalnię, z której ryby sprzedawane są do restauracji, smażalni i gospodarstw agroturystycznych.

Większość gospodarstw skorzystała z dofinansowania w ramach Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” na doposażenie swoich gospodarstw w niezbędny sprzęt oraz rozwijała formy dystrybucji ryb, tj. sprzedaż

bezpośrednia, działalność marginalna, lokalna i ograniczona (MOL) i zakłady przetwórcze. W perspektywie nowego Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze” na lata 2014-2020 tendencje są podobne. Wzrastająca świadomość społeczeństwa nt. zdrowego odżywiania i spożywania zdrowego produktu żywnościowego jakim są ryby oraz ograniczone zasoby ryb morskich dają szansę na rozwój akwakultury. Dzięki temu rybacy chcą rozwijać i dywersyfikować swoją działalność rybacką, ale także pozarybacką. W kwestionariuszu pogłębionym, który był podstawą konsultacji prowadzonych wśród rybaków wyrazili oni potrzebę dalszego modernizowania swoich gospodarstw oraz planują przedsięwzięcia związane z działalnością gospodarczą i rolną. Szczegóły zapisane zostały w rozdziale poświęconym identyfikacji potrzeb.

L.p.	Nazwisko i imię/nazwa gospodarstwa	Gmina	Produkcja (w zł)	Liczba osób zatrudnionych na stałe	Powierzchnia użytkowa stawów (w ha)	Urządzenia (np. baseny, sadze) do hodowli ryb (w m3)
Gmina Świerczów						
1.	GR w Pieczyskach Daniel Filarowski	Świerczów	575 960,00	2	53,0500	0,00
2.	GR Przygorzele Magdalena Wojciechowska	Świerczów	126 005,26	4	12,9400	0,00
3.	GR Pawliszyn Krzysztof, Danuta	Świerczów	1 144 120,00	2	121,9500	0,00
Gmina Turawa						
4.	GR Trzęsina Bożena Sochor	Turawa	23 680,00	2	4,7000	0,00
5.	GR w Jełowej Krystian Wolny	Turawa	62 621,10	2	9,1500	0,00
Gmina Ozimek/Zębówice						
6.	Ośrodek Zarybieniowy PZW Poliwoda	Ozimek, Zębówice	1 305 584,50	15	32,3000	1 281,50
Gmina Tułowice						
7.	GR w Tułowicach Krystyna Suchodolska	Tułowice	164 000,00	2	16,4600	0,00
Gmina Murów						
8.	GR Święciny Piotr Majewski	Murów	143 993,50	1	12,8800	78,80
9.	GR w Radomierowicach-Bożejowie Ryszard Szachnowski	Murów	37 990,00	2	6,2000	0,00
10.	GR "OSTOJA" w Święcinach Wacław Landwójtowicz	Murów	97 558,80	1	20,4839	0,00
Gmina Pokój i Popielów						

11.	GR Łukasz Grzegorzczuk, Krzywa Góra	Pokój	90 400,00	0	12,1000	0,00
12.	GR w Siedlicach Anna i Andrzej Szymala	Pokój	269 468,10	2	28,5000	0,00
13.	Gospodarstwo Rybackie Lasów Państwowych Krogulna	Pokój	4 549 761,20	22	570,4400	0,00
14.	GR Marcin Bartoń, Pokój	Pokój	62 400,00	2	7,3000	0,00
15.	GR Zenon Poprawa, Domaradz	Pokój	114 700,00	2	17,9800	0,00
16.	GR Jacek Pieszczyk, Domaradz	Pokój	93 020,00	2	16,0000	0,00
17.	GR "SZUBIENIK" Konrad Cieplik	Pokój	532 890,00	2	62,4000	0,00
18.	GR Zieleniec Dariusz Łoziński	Pokój	63 110,00	1	8,9200	0,00
19.	GR w Dąbrowce Dolnej Marcin Preis	Pokój	208 080,00	2	24,7000	0,00
20.	GR Krzywa Góra Mirosław Kotlarz	Pokój, Popielów	1 052 550,00	4	137,8300	0,00
21.	GR Krzywa Góra Mariusz Kotlarz	Pokój	132 375,00	2	27,5000	0,00
Gmina Niemodlin						
22.	Gospodarstwo Rybackie Lasów Państwowych w Niemodlinie	Niemodlin	5 066 196,16	22	693,8000	0,00
23.	Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Wydrowice	Niemodlin	1 026 980,00	4	44,0000	0,00

Tabela nr 14, Rybacy obszaru, powierzchnia i położenie stawów, liczba osób zatrudnionych na stałe oraz produkcja roku 2014, Wynik analizy sprawozdań RRW oraz danych uzyskanych w ramach konsultacji przeprowadzonych w 2015 r.

Na podstawie danych pierwotnych (istniejących opracowań, analiz i raportów, sprawozdań RRW) oraz danych wtórnych (ankiet, kwestionariuszy, wywiadów przeprowadzonych w ramach konsultacji społecznych w trakcie prac nad LSR) Zespół pracujący nad opracowaniem dokumentu wyznaczył na podstawie przeprowadzonej diagnozy najważniejsze obszary związane z rozwojem obszaru, traktowanego, jako wielosektorowa płaszczyzna współpracy. Były to: (1) rozwój i innowacyjność sektora rybackiego, (2) dywersyfikacja zatrudnienia w sektorze rybackim w oparciu o istniejące zasoby środowiskowe i przyrodnicze oraz rybacką tradycję i kulturę, (3) rozwój turystyki i rekreacji związanej z wodami obszaru oraz terenami przyległymi do wód, (4) organizację wydarzeń promocyjnych i integracyjnych związanych z tradycją i kulturą rybacką oraz (5) edukację dot. wartości zasobów obszaru. Potencjał ten został poddany ocenie podczas warsztatów poświęconych analizie

SWOT, uczestnicy potwierdzili wyniki ankiet, ale odnieśli się również do zagrożeń wynikających z zaobserwowanych trendów ogólnokrajowych: migracji zarobkowej ludzi młodych, coraz mniejszej liczby ludności, zmiany struktury demograficznej, bezrobocia, konieczności wsparcia osób potrzebujących, specyfiki lokalnego rynku gospodarczego oraz niewspółmiernego rozwoju gmin wchodzących w skład RLGD. Wnioski wynikające z tych dyskusji stały się podstawą do wyznaczenia w diagnozie LSR najważniejszych zapisów, które będą mieć wpływ na rozwój obszaru, w tym na zapisy kryteriów wyboru operacji.

III.1.6 Charakterystyka aktywności społecznej obszaru RLGD

Na terenie objętym poprzednią lokalną strategią rozwoju rozwinęła się aktywność społeczności lokalnej w ramach Programu Odnowa Wsi w Województwie Opolskim oraz Lokalnych Grup Działania w ramach programu LEADER. Na terenie obszaru działają organizacje zarejestrowane (w KRS lub w innych ewidencjach) oraz nieformalne grupy społeczne. Tę drugą kategorię tworzą przede wszystkim uczestnicy Programu Odnowa Wsi w Województwie Opolskim, który cieszył się dużą popularnością na obszarach gmin w początkach swojego funkcjonowania. Innymi grupami nieformalnymi są koła gospodyń wiejskich. Na terenie RLGD działa 5 Lokalnych Grup Działania („Stobrawski Zielony Szlak”, „Dolina Stobrawy”, „Kraina Dinozaurów”, „Brzesko-Oławska Wieś Historyczna”, „Partnerstwo Borów Niemodlińskich”), które swoim zasięgiem obejmują wszystkie gminy zrzeszone w RLGD.

Bardzo ważną formą aktywności społecznej na obszarze RLGD Opolszczyzna są wyróżniające się działania wędkarzy, zrzeszonych w licznych kołach Polskiego Związku Wędkarstwa. Rozwój usług związanych z wędkarstwem rekreacyjnym przyczynia się do wzrostu dochodów, tworzenia lub utrzymania miejsc pracy poprzez dywersyfikację działalności społeczno-gospodarczej, szczególnie w sektorze turystycznym. Duży wpływ na rozwój turystyki, w szczególności wędkarskiej na terenie Rybackiej Lokalnej Grupy Działania mają aktywnie działające Koła PZW (Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego z siedzibą w Opolu). Obecnie funkcjonuje w ramach tej organizacji 13 kół zrzeszających ponad cztery tysiące członków (4 193).

Lokalna aktywność wyróżnia się także w promocji produktu lokalnego, którego źródłem jest kultura rybacka, zwłaszcza kulinarnego produktu lokalnego. To przede wszystkim odzwierciedlenie wielokulturowości obszaru i wyrażenia własnej historii w kulinariach polskich, śląskich, kresowych, góralskich. Kulturowane w domach, zaczynają coraz częściej pojawiać się w działalności reaktywujących się kół gospodyń wiejskich. Coraz częściej też w ofercie lokalnych podmiotów gastronomicznych – na co zwracali uwagę uczestnicy spotkań – pojawiają się ryby z lokalnych gospodarstw. Karp niemodliński – w roku 2015 został wpisany na Listę Produktów Tradycyjnych prowadzoną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Niestety, liczba zarejestrowanych produktów lokalnych nie odzwierciedla potencjału obszaru. Aktywność organizacji społecznych oraz podmiotów promujących produkt lokalny można zauważyć, dzięki ich uczestnictwu w największej w województwie opolskim imprezie skupiającej sektor rybacki regionu. „Święto Karpia” to wydarzenie, które promuje cały obszar ze wszystkimi jego podmiotami (branża rybacka, gminy, organizacje społeczne, w tym lokalne grupy działania). Imprezą o większym zasięgu jest Międzynarodowy Konkurs Rysunku Satyrycznego „Karpik”, Polsko – Czeski Konkurs Kulinarny na potrawę z ryb oraz konkurs plastyczny dla dzieci „Mały Karpik” - imprezy odbywające się w Gminie Niemodlin. Niektóre punkty programu „Święta Karpia” w 2016 r. odbyły się po raz pierwszy w rewitalizowanym Zamku Książęcym w Niemodlinie.

Na obszarze brakuje miejsc o charakterze ekspozycyjnym, handlowym (umożliwiającym wykorzystanie zmian związanych ze sprzedażą bezpośrednią), czy edukacyjnym. Zaniedbania w tej infrastrukturze uniemożliwiają właściwą promocję sektora rybackiego (również jako formy zatrudnienia i samozatrudnienia); wpływają na osłabienie więzi z regionem i jego specyficzną kulturą. Na obszarze brak jest dostępu do działań edukacyjnych związanych z krzewieniem kultury rybackiej i dziedzictwa. Są dwa ośrodki działania takie inicjujące: PZW Okręg Opole oraz RLGD.

Na obszarze nie odnotowano sieci współpracy, rybackich grup producenckich, kooperatyw, nie zaobserwowano także grup nieformalnych, wykorzystujących potencjał rybacki RLGD. W kwestionariuszu pogłębionym przedstawiciele sektora rybackiego potwierdzili, że nie mają dostępu do informacji oraz doradztwa związanego z branżą (poza RLGD w zakresie wdrażania LSR),

informacji o nowych technologiach oraz innowacjach; możliwości wymiany doświadczeń z podmiotami z innych regionów kraju oraz z zagranicy.

III.2 Spójność obszaru LGD (inna niż przestrzenna)

III.2.1 Środowisko przyrodnicze obszaru RLGD

Obszar RLGD charakteryzuje się wysoką lesistością – ok. 48%, szczególnie w gminach Murów (73,2%), Tułowice (68,7%), Zębowice (61,2%), Ozimek i Turawa. Obszar RLGD Opolszczyzna posiada także jedną z najlepiej rozwiniętych sieci rzecznych w województwie, którą tworzą m.in.: Odra, Nysa Kłodzka, Ścinawa Niemodlińska, Mała Panew, Stobrawa, Budkowiczanka, Smortawa, Bogacica, Brynica, Libawa i wiele pomniejszych. Obszar objęty RLGD charakteryzuje się najcieplejszym i najłagodniejszym klimatem w województwie opolskim i jednym z łagodniejszych w kraju.

Gmina	Użytki rolne w ha	Grunty pod stawami w ha	Grunty leśne w ha	Grunty zabudowane i zurbanizowane w ha
Lewin Brzeski	12783	309	1766	952
Łubniany	5838	25	6203	499
Murów	3362	56	12129	450
Niemodlin	11703	541	5277	1135
Ozimek	4140	55	7501	784
Pokój	5944	626	6704	517
Popielów	7950	32	8508	674
Świerczów	7433	438	3109	422
Tułowice	1814	153	5823	402
Turawa	5323	82	8981	677
Zębowice	3304	Brak danych	5997	223

Tabela nr 15, Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, opracowanie własne

Summaryczne dla obszaru dane egzemplifikuje poniższa tabela:

Obszar RLGD	Użytki rolne w ha	Grunty pod stawami w ha	Grunty leśne w ha	Grunty zabudowane i zurbanizowane w ha
ŚREDNIA	69594	2317	71998	6735

Tabela nr 16, Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, opracowanie własne

Jedną z najważniejszych cech, która spaja i wyróżnia obszar RLGD Opolszczyzna jest bogactwo przyrodnicze związane z pozostałością śląskiej puszczy – Borów Stobrawsko-Turawskich i Borów Niemodlińskich oraz duża liczba zbiorników wodnych, w tym licznych stawów i cieków. Rzeźba terenu oraz dobrze rozwinięta sieć hydrograficzna były szczególnie sprzyjającymi warunkami do tworzenia sztucznych zbiorników wodnych, w tym rozległych kompleksów stawów. W oparciu o stawy od kilku stuleci prowadzona jest rozwinięta gospodarka rybna – głównie hodowla karpia. Największe nagromadzenie stawów rybnych, występuje w okolicach Niemodlina, Tułowic, Pokoju i Świerczowa. Są one nie tylko wykorzystywane do hodowli, ale wiele z nich stanowi również ostoję rzadkich gatunków ptaków i roślin oraz ważny element krajobrazu, co sprawia, że stanowią one cenny walor dla rozwoju ekoturystyki. Cenne środowisko przyrodnicze poddane zostało zróżnicowanym formom ochrony przyrody, co z jednej strony wpływa na postrzeganie tego terenu jako szczególnie atrakcyjnego pod względem przyrodniczym, sprzyjającym aktywnej rekreacji, czy rozwijania kwalifikowanych form turystyki, a z drugiej – jako obszaru wymagającego szczególnej ochrony środowiskowej, z ograniczonymi możliwościami rozwoju gospodarczego opartego na przemyśle.

Stobrawski Park Krajobrazowy (SPK) zajmuje obszar 52 636 ha i należy do największych parków krajobrazowych w kraju. Położony jest na terenie 12 gmin, w tym w sześciu gminach wchodzących w skład obszaru objętego LSR: Lewin Brzeski, Łubniany, Murów, Pokój, Popielów, Świerczów. SPK położony jest w dorzeczu Stobrawy, Budkowiczanki, Bogacicy, Brynicy i Smortawy.

Na terenie parku płynące przez ten obszar rzeki tworzą doliny, w których występują: grądy, łągi jesionowo-olszowe, jesionowo-wiązowe oraz bardzo rzadki łąg wierzbowo-topolowy. Na podmokłych siedliskach dolin rzecznych w okolicach Rybnej, Popielowa, Zieleńca i Pieczysk występuje ols. Na terenie Stobrawskiego Parku Krajobrazowego znajdują się obecnie cztery rezerваты przyrody, 8 użytków ekologicznych, jeden zespół przyrodniczo-krajobrazowy oraz 53 pomniki przyrody.

Doliny rzek płynących przez SPK są naturalnym środowiskiem rzadkich gatunków zwierząt, zwłaszcza przedstawicieli ornitofauny: kani czarnej, kani rudej, orlika krzykliwego, bociana czarnego, żurawie. W granicach SPK położone są stawy, które w sumie zajmują blisko 600 ha – tam właśnie można zaobserwować bielika, czapłę siwą i białą, kormorany. Bardzo ciekawym pod względem występowania rzadkich gatunków jest dorzecze Budkowiczanki – teren ten zamieszkują wydry oraz bobry. Atrakcją parku są wyniesienia wydmowe dochodzące do 30 m wysokości (okolice Karłowic). W granicach SPK położone są 4 rezerваты, które nie są związane administracyjnie z żadną z gmin wchodzących w skład RLGD oraz użytki ekologiczne. W tej grupie najciekawsze są zapewne: „Gęsi Staw” (gm. Popielów), obszar o powierzchni 3,14 ha chroni fragment starorzecza z otwartym lustrem wody i przyległymi zabagnieniami; Jagienieckie Łąki (gm. Pokój) – chronione łąki, na których występują rzadkie gatunki ptaków: derkacz oraz turkawka; „Puchacz” (gm. Popielów) – płat nieużytkowanej roślinności będący miejscem bytowania zwierzyny płowej, drobniejszych ssaków i ptaków. Przez teren Parku przebiega 11 ścieżek przyrodniczo – krajobrazowych.

Pozostałe użytki SPK: „Staw pod Pomnikiem” (gm. Lewin Brzeski, ok. Mikolina) – dwa oczka wodne w dawnym wyrobisku piasku; płytszą część stawu porastają szuwary, a wyższą łągi wierzbowe. Odnotowano występowanie rzadkich gatunków ptaków: cyranka, dziwonia, błotniak stawowy, srokosz, remiz. „Stawki nad Nysą” (gm. Lewin Brzeski, ok. Mikolina) – niewielkie stawy otoczone podmokłymi łąkami; zaobserwowane gniazdowanie żurawia, błotniaka stawowego, dzięciołka, dziwonii, remiza. „Nad Nysą” (gm. Lewin Brzeski) – naturalne starorzecze Nysy Kłodzkiej, którego brzegi porasta las łągowy i ponad siedemdziesięcioletni grąd, położone równolegle do obecnego koryta rzeki wśród zwartego lasu na północy Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Grądy Odrzańskie”, poniżej ujścia rzeki do Odry. „Rdestnica” (gm. Lewin Brzeski) – starorzecze o powierzchni 0,25 ha, nazwa użytku pochodzi od rosnącej tutaj rośliny chronionej.

Kolejną formą ochrony przyrody terenu wchodzącego w skład RLGD jest Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie” (OchKLS-T) – rozległy, rozczłonkowany kompleks, który stanowi dopełnienie i przedłużenie Stobrawskiego Parku Krajobrazowego. Obszar ten objęto ochroną prawną ze względu na znaczące walory przyrodnicze i krajobrazowe, atrakcyjność turystyczną i słabe zurbanizowanie. Teren OchKLS-T ma powierzchnię 179305 ha i został w 1988 r. powołany w celu ochrony zasobów leśnych centralnej i zachodniej części województwa opolskiego. W 1999 roku w jego zachodniej i centralnej części utworzono Stobrawski Park Krajobrazowy. Licznie występujące ciek, stawy hodowlane, źródła, polodowcowe moreny i wydmy stanowią o wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych tego terenu. Z pewnością najważniejszym zbiornikiem OchKLS-T jest Jezioro Turawskie – miejsce gniazdowania wielu ciekawych gatunków ptaków oraz żerowania ptaków migrujących. Z tego względu został zaliczony do ostoi ptactwa wodnego o randze europejskiej.

Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Niemodlińskich (OchKBN) jest zlokalizowany na terenie 12 gmin, w tym w trzech gminach objętych niniejszą strategią (Tułowice, Niemodlin, Lewin Brzeski). OchKBN to kompleks leśny o powierzchni 480 km² położony w dorzeczu Nysy Kłodzkiej, Ścinawy Niemodlińskiej, Osobłogi i Odry, administrowany przez Nadleśnictwo Opole, Nadleśnictwo Prószków i Nadleśnictwo Tułowice, a większość zbiorników wodnych położonych na tym terenie jest administrowana przez Gospodarstwo Rybackie Lasów Państwowych w Niemodlinie. Na obszarze OchKBN, szczególnie w zachodniej i północno-zachodniej części występuje także znaczna ilość zbiorników wodnych o łącznej powierzchni blisko 1.000 ha. Do granic OchKBN przylega Obszar Chronionego Krajobrazu „Grodziec” (położony w granicach administracyjnych gminy Niemodlin) o powierzchni 321 ha. Ta forma chroni istniejący ekosystem leśno – łąkowy.

Część obszaru gmin wchodzących w skład RLGD należy do grupy obszarów chronionych Natura 2000. Są to: „Grądy Odrzańskie” (Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków) oraz „Lasy Barucickie” i „Łąki w okolicach Karłowic nad Stobrawą” (Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk). OSO „Grądy Odrzańskie” obejmuje dolinę Odry od Dobrzenia Małego po Wrocław – fragment tej ostoi znajduje się w granicach Stobrawskiego Parku Krajobrazowego. SOO „Lasy Barucickie” obejmuje kompleks bardzo dobrze zachowanych lasów liściastych zlokalizowanych w dolinie Smortawy, a SOO „Łąki w

okolicach Karłowic nad Stobrawą” obejmuje kilkusethektarowy kompleks łąk zlokalizowany w dolinie Stobrawy. Drugim obszarem Natura 2000, który administracje leży na terenie gmin obszaru RLGD jest obszar „Bory Niemodlińskie”, który obejmuje cenne przyrodniczo fragmenty Równiny Niemodlińskiej, leżącej między dolinami Odry i Nysy Kłodzkiej. Rzeką odprowadzającą wody z tego obszaru jest Ścinawa Niemodlińska – prawobrzeżny dopływ Nysy Kłodzkiej. Wśród lasów oraz pól obszaru położone są akweny, tworzące kompleks Stawów Niemodlińskich. Są to zbiorniki z cenną roślinnością nawodną oraz ornitofauną. Obszar chroni kompleks leśny (nazywany: puszcza ze względu na fakt, że tereny te nie były nigdy użytkowane rolniczo), tereny podmokłe, torfowiska (w tym rzadkie w kraju torfowiska wysokie chronione także w ramach rezerwatu „Złote Bagna”, gm. Tułowice), grądy i łęgi wierzbowo-topolowe położone przy korycie rzek, oraz łęgi dębowo-wiązowe znajdujące się głębiej w ich dolinach. Obszar charakteryzuje starodrzew i duża liczba zbiorników wodnych. W ramach Dyrektywy Ptasiej powstał obszar specjalnej ochrony ptaków obejmujący obszar Jeziora Turawskiego (Natura 2000 „Zbiornik Turawa”). Obszar obejmuje zbiornik retencyjny (wysokość zapory wynosi 13 m) o powierzchni 22 km² i pojemności ok. 90 mln m³, na rzece Mała Panew (wody zajmują 80% obszaru), w większości otoczony przez lasy (6% powierzchni). Zbiornik powstał w 1936 roku. Głębokość zbiornika dochodzi do 13 m. na obszarze objętym ochroną odnotowano obecność co najmniej 24 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. „Zbiornik Turawa” to również miejsce ważne dla migrujących ptaków wodno-błotnych.

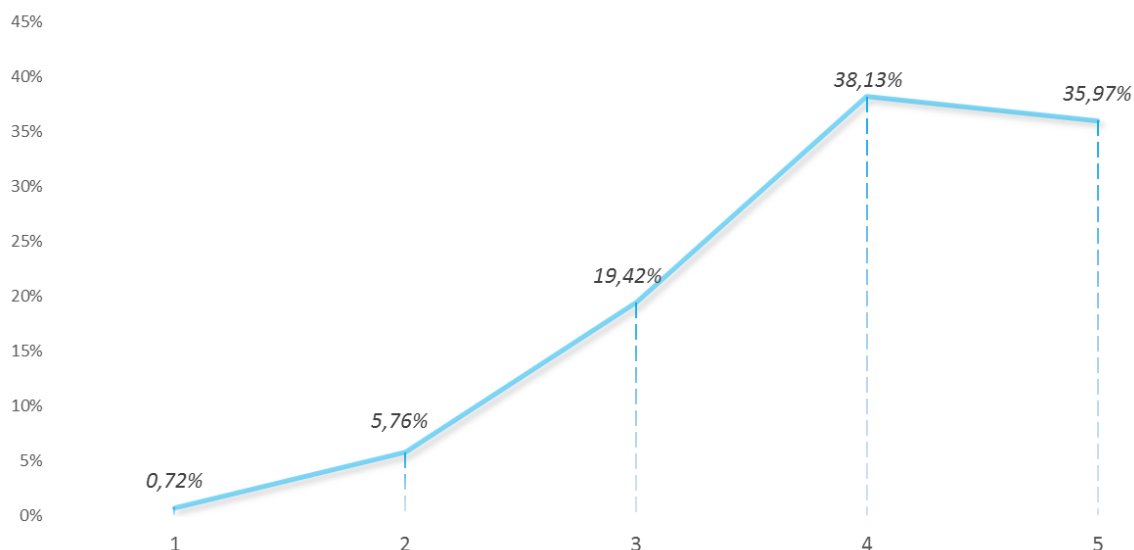
Doliny rzek obszaru RLGD odgrywają ważną rolę jako korytarze ekologiczne. W krajowym systemie ekologicznym ECONET-PL dolina Odry stanowi korytarz ekologiczny o znaczeniu międzynarodowym z zachowanymi w mało zmienionym stanie ostojami przyrody tzw. obszarami węzłowymi. Podstawowe przyrodnicze powiązania zewnętrzne tworzą doliny: Małej Panwi, Jemielnicy, Swornicy oraz wielkopowierzchniowe kompleksy leśne. Dolina Małej Panwi zapewnia łączność przestrzenną ekologicznego systemu przestrzennego Obszaru Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie” z korytarzem ekologicznym doliny Odry i obszarem węzłowym ECONET-PL o randze międzynarodowej Dolina Środkowej Odry. Podobne znaczenie funkcjonalne ma dolina Jemielnicy i Swornicy. Doliny te tworzą korytarze ekologiczne o randze regionalnej łączące obszary węzłowe ECONET-PL z doliną Odry. Uzupełnieniem przyrodniczych połączeń zewnętrznych Gminy związanych z dolinami rzek są kompleksy leśne. Do ważnych korytarzy ekologicznych zaliczymy również doliny rzek: Bogacica oraz Budkowiczanka.

Zespół Przyrodniczo – Krajobrazowy w Lipnie (gm. Niemodlin) jest fragmentem krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujący na ochronę ze względu na walory widokowe, przyrodnicze i estetyczne. Chroniony obszar ma charakter parku dendrologicznego - ogród dendrologiczny zajmuje obszar 4,18 ha, a na terenie tym występuje – dzięki sprzyjającemu mikroklimatowi - wiele egzotycznych gatunków drzew i krzewów. Jest to najstarsze arboretum w Polsce, założone ok. 1783 roku przez Jana Nepomucena Karola Praszma. W granicach Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego w Lipnie leżą stawy: Zofia (pow. 13 ha) i Hubertus (3 ha). Stawy wchodzą w układ systemu wodnego, którego efektem jest mikroklimat panujący na tym obszarze. W XIX wieku Hubertus pełnił funkcję kąpieliska zamkowego, a Zofia (dawna nazwa: Kurpiec) służyła jako staw hodowlany.

Dużą wartość przyrodniczą posiada także górny odcinek Smortawy (gm. Świerców) - ze względu na dobrze zachowaną faunę drobnych gatunków ryb, postulowany przez ichtiologów do powołania rezerwatu chroniącego rzekę i jej bezpośrednie otoczenie. Na całym omawianym obszarze zarejestrowano ponad 130 drzew pomnikowych, w tym jeden z 10 najstarszych dębów w Polsce – dąb Pucklera w Szydłowcu Śląskim (gm. Niemodlin) oraz najstarszą w Polsce sosnę wejmutkę (park w Pokoju). Obszar RLGD posiada także cenne parki, które łącznie ze stawami stanowią o wybitnych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych: jeden z największych i najciekawszych na Opolszczyźnie - park francuski i angielski w Pokoju ze stawami w Winnej Górze, park przypałacowy w Tułowicach, będący zapleczem edukacyjnym Technikum Leśnego oraz wspomniany już park dendrologiczny w Lipnie - najstarsze arboretum w Polsce. Wybitnie cennym obiektem przyrodniczym jest także dawna kopalnia ilów kajprowych w Krasiejowie (gm. Ozimek), gdzie dokonano odkrycia na skalę światową – prawdopodobnie najstarszych dinozaurów na świecie, liczących ponad 230 mln lat.

Mieszkańcy obszaru, wyrażający swoją opinię w ankietach oraz bezpośrednio podczas otwartych spotkań określili potencjał środowiskowy i przyrodniczy obszaru, jako najważniejszą jego szansę rozwojową, przyznając mu w sumie średnią 4,03 pkt. na 5. Był to najwyższej oceniony potencjał obszaru RLGD.

POTENCJAŁ ŚRODOWISKOWY I PRZYRODNICZY

Grafika Nr 5, Ocena potencjału obszaru RLGD, Źródło: Prezentacja Graficzna Wyników Badania Opinii Mieszkańców Obszaru Działania RLGD

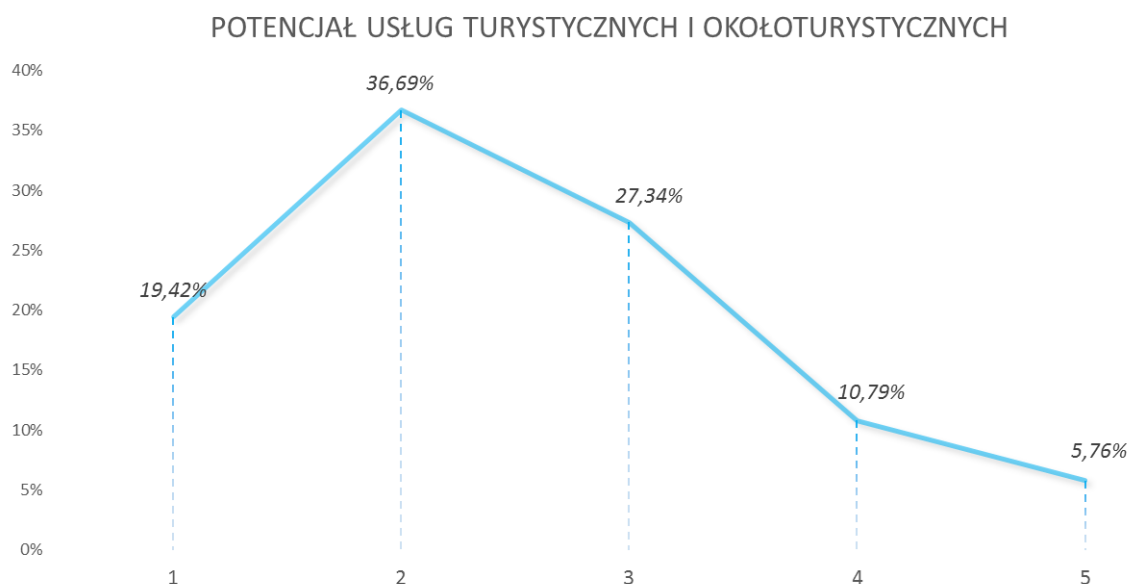
II.2.2 Turystyka obszaru RLGD

Ruch turystyczny na terenie RLGD koncentruje się przede wszystkim w gminie Turawa i w gminie Ozimek, w związku z występowaniem tutaj akwenów wodnych (Jeziora Turawskie – Duże, Średnie, Małe i Jezioro Srebrne, Biestrzynnik). Zlokalizowane są tutaj całoroczne ośrodki wypoczynkowe z bazą noclegową i gastronomiczną. W okolicy Jezior Turawskich zlokalizowanych jest 30 ośrodków wypoczynkowych zapewniających ponad 700 całorocznych miejsc noclegowych. W sezonie letnim liczba ta ulega podwojeniu. Położenie dużej części obszaru RLGD wśród pięknych lasów ze stawami i innymi zbiornikami wodnymi oraz wieloma atrakcjami turystycznymi (m.in. Park Nauki i Rozrywki Jurapark w Krasiejowie) sprzyja rozwojowi agroturystyki. Na całym obszarze RLGD funkcjonuje już 18 gospodarstw agroturystycznych posiadających w ofercie, między innymi łowienie ryb w stawach. Taki nierównomierny rozwój turystyczny obszaru przy jednoczesnym bardzo wysokim wskaźniku atrakcyjności przyrodniczej i rozwiniętym sektorze rybackim ogranicza rozwój gospodarczy tego terenu. Nawet tereny publiczne, położone nad akwenami i ciekami nie są wykorzystywane do rozwoju turystyki i rekreacji (staw Hutnik w Tułowicach Małych, zbiornik „Żwirownia” w Nowych Siolkowicach).

Rewitalizowany Zamek Książęcy w Niemodlinie, z uwagi na jego bardzo dobre skomunikowanie z autostradą A4, drogą krajową nr 46 i wojewódzką 405 oraz zasobem rybackim Niemodlina, jest dużą szansą na wzmocnienie działań promocyjnych rybactwa w zakresie całorocznej oferty kulinarnej oraz organizacji imprez bazujących na dziedzictwie kulturowym spuścizny hodowlanej Niemodlina.

Pomimo tak znaczących walorów i atrakcji turystycznych sieć szlaków turystycznych, zarówno pieszych, jak i rowerowych nie obejmuje całego obszaru RLGD. Za wyjątkiem okolic Jezior Turawskich niewystarczająca jest infrastruktura turystyczna i promocja walorów obszaru. Brakuje także szlaków turystycznych w sąsiedztwie stawów oraz powiązania miejsc związanych z hodowlą ryb i możliwością uprawiania wędkarstwa z bazą noclegową i gastronomiczną oraz innymi atrakcjami turystycznymi. Niedostateczna jest liczba punktów gastronomicznych oferujących spożycie świeżych ryb czy punktów handlowych sprzedaży detalicznej ryb z obszaru RLGD. Jednym z nielicznych obiektów rybackich wyposażonych w infrastrukturę turystyczną (sala konferencyjna, smażalnia ryb) jest Ośrodek Zarybieniowy PZW w Poliwodzie (gm. Ozimek), który pełni również funkcję siedziby RLGD Opolszczyzna. Nie istnieje jeden spójny i wspólny dla gmin obszaru system identyfikacji wizualnej, wykorzystywany również przez podmioty branży turystycznej (gastronomia, noclegi).

Mieszkańcy obszaru wyrażający swoją opinię w ankiecie oraz podczas wywiadów w trakcie otwartych spotkań potwierdzają powyższe dane. Wysoka ocena potencjału środowiskowego i przyrodniczego jest w opozycji do obecnych możliwości wykorzystania tego potencjału – w sumie aż 56% osób oceniło potencjał usług turystycznych (gastronomia, noclegi, przewodnicy) oraz okołoturystycznych (wypożyczalnia sprzętu, miejsca rekreacji) na 1 i 2 pkt. w skali od 1 do 5, gdzie 1 to ocena najniższa, a 5 najwyższa. Dla tego pytania dało to średnią 2,47 pkt.

Grafika Nr 6, Ocena potencjału obszaru RLGD, Źródło: Prezentacja Graficzna Wyników Badania Opinii Mieszkańców Obszaru Działania RLGD

II.2.3 Uwarunkowania społeczne, historyczne i geograficzne gospodarki rybackiej

Historia gospodarki rybackiej na terenie działania Rybackiej Lokalnej Grupy Działania Opolszczyzna sięga XVI wieku. W Polsce był to okres kształtowania się najważniejszych ośrodków gospodarki stawowej, w tym na terenie Niemodlina i Tułowic. Stawy powstawały tam w wyniku wydobywania rudy darniowej i istnieją do dziś, w tym największy obecnie na Opolszczyźnie Sangów, który liczy 158 ha. Źródła podają, że w XVII wieku stawów było 55 i odławiano z nich wówczas 18 tys. karpia. Stawy z tego ośrodka zaopatrywały przede wszystkim nyskich kapucynów i kupców z Opola, Brzegu, a nawet Wrocławia. Ciekawa jest też historia rozwoju kolejnego ośrodka rybackiego na Opolszczyźnie - stawów będących obecnie w administracji Gospodarstwa Rybackiego Lasów Państwowych w Krogulnej. Początek bierze ona w II p. XVIII w., kiedy to rodzina Württembergów, książąt oleskich, upodobała sobie teren dzisiejszej wsi i gminy Pokój, i wybudowała na nim zwierzyniec z zamkiem myśliwskim oraz oficynami, uzdrowisko, park angielski i francuski, a także stawy. Powstawały one a to w wyniku osuszania trudnego do przebycia, bagnistego terenu, a to jako element założeń krajobrazowych parku angielskiego (w Winnej Górze), czy wreszcie, aby dać ludziom pracę i zarobek w czasie biedy, w okresie wojny siedmioletniej. Według miejscowej ludności we wsi Krogulno, w miejscu spalonego młyna, na Kanale Młynówka istniała dymarka, co może oznaczać, że stawy powstawały tu również w wyniku wydobywania rudy darniowej.

Obecnie, oprócz dwóch największych historycznych gospodarstw należących do Lasów Państwowych, mających swoje siedziby w Krogulnej i Niemodlinie istnieje także na terenie dzisiejszego RLGD wiele nowych prywatnych kompleksów stawów. Ich rozkwit przypadał na II p. XX wieku, kiedy powstawały w Polsce Okręgowe Zrzeszenia Producentów Ryb, a budowę i rozbudowę wspierał rządowy Fundusz Rekultywacji i Ochrony Środowiska. Na powstanie stawów hodowlanych miała wpływ także bogata sieć hydrograficzna zlewni rzeki Odry. Liczne rzeki i ich dopływy, zbiorniki zaporowe, a także starorzecza, tereny zalewowe i inne obszary okresowo podmokłe mogły zasilać stawy.

Pod koniec XX w. na tym terenie zaczął działać Oddział Polskiego Towarzystwa Rybackiego, a od 2009 r. także Lokalna Grupa Rybacka „Opolszczyzna”, która w 2014 r. zmieniła nazwę na Rybacka Lokalna Grupa Działania „Opolszczyzna”. Obecnie stowarzyszenia te, w tym także ogólnopolskie Towarzystwo Promocji Ryb „Pan Karp” oraz Stowarzyszenie Producentów Ryb Łososiowatych, integrują i wspierają opolskich rybaków, podejmując często wspólne działania promocyjne i branżowe.

Od wieków istotną rolę w życiu miejscowej ludności odgrywały także tereny nadodrzańskie, gdzie dla ubogiej ludności rybołówstwo obok zbieractwa było głównym źródłem zarobku. Po I wojnie zaczęło ono zanikać z powodu gwałtownego zmniejszenia ilości ryb na skutek zanieczyszczenia Odry ściekami fabrycznymi. Obecnie sytuacja ulega poprawie, a wszystkie wody płynące oraz zbiornik zaporowy w Turawie, znajdujące się na terenie RLGD są użytkowane od Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej przez Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego z siedzibą w Opolu. Działalności odławowej na tych akwenach już się nie prowadzi. Ze względu na małą ilość ryb drapieżnych, rosnącą eutrofizację wód śródlądowych i zwiększającą się presję wędkarską zmienił się charakter śródlądowej działalności połowowej. Produkcja żywności stała się mniej istotna niż zarządzanie zasobami ryb dla celów środowiskowych i rekreacyjnych. Gospodarowanie rybackie PZW jest bardzo istotne, gdyż prowadzi do zachowania lub odbudowywania populacji ryb zagrożonych wyginieciem. Obwody rybackie, na podstawie operatów rybackich zarybia się ważnymi ekologicznie gatunkami ryb: szczupakami, sandaczami, sumami, boleniami, jaziami, kleniami, brzanami, świnkami, linami, karasiami, lipieniami, pstrągami potokowymi, miętusami pochodzącymi częściowo z własnego Ośrodka Zarybieniowego „Poliwoda” w Biestrzynie. PZW jako użytkownik rybacki prowadzi także działania polegające na ochronie, wspieraniu naturalnego tarła, udrażnianiu rzek poprzez budowę przepraw dla ryb, uświadamianiu ludności o ochronie gatunkowej, monitorowaniu wód pod kątem czystości i zapobieganiu przed zatruciami przemysłowymi oraz dba o linie brzegowe. Wody te znajdują się w obwodach rybackich: Odra 2 oraz Zbiornik Turawa na rzece Mała Panew nr 2, a najważniejsze z nich to: rzeka Odra, Nysa Kłodzka, Budkowiczanka, Stobrawa, Ścinawa Niemodlińska, Libawa, Mała Panew i zbiornik zaporowy Turawa. Ponadto PZW użytkuje wody stojące poza obwodami rybackimi na powierzchni 206,44 ha (źródło: PZW Opole).

Działalność rybacka i przyroda gmin wchodzących w skład grupy są niewątpliwie czynnikiem spajającym obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju. Rzeki, stawy i inne zbiorniki użytkowane rybacko pełnią na terenie RLGD nie tylko funkcję gospodarczą, ale także inne ważne społecznie funkcje: funkcję retencyjną, będąc rezerwuarami wody, oczyszczają wodę ze związków biogennych, są stałym elementem krajobrazu, miejscem życia wodno-błotnych gatunków zwierząt i roślin przyczyniając się do utrzymania bioróżnorodności i kształtowania mikroklimatu. Tereny te - ich fauna i flora - tworzą cenne zespoły walorów kwalifikujących do objęcia formami ochrony przyrody. Na terenie działania RLGD najważniejsze chronione obszary to: tereny objęte ochroną „Natura 2000” („Bory Niemodlińskie”, „Grądy Odrzańskie”, „Lasy Barucickie”, „Łąki w okolicach Karłowic nad Stobrawą”, „Zbiornik Turawa”), Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Niemodlińskich, Stobrawski Park Krajobrazowy oraz Obszar Chronionego Krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie. Są to również atrakcyjne obiekty dla każdego turysty i krajoznawcy, niestety wykorzystywane w znikomym sposób przez podmioty sektora rybackiego.

III.3 Problemy społeczne obszaru

Procesy, jakie są obserwowane w granicach obszaru RLGD, związane są przede wszystkim ze zmniejszeniem liczby ludności obszaru oraz stagnacją w sektorze rybackim. Otwarcie granic w obszarze Unii Europejskiej rodzi skutki społeczne, a te z kolei konsekwencje gospodarcze, zarówno pozytywne, jak i negatywne. Z jednej strony nastąpił wzrost wymiany myśli, towarów i usług, rozwój nowych technologii, z drugiej zmienia się charakter pracy (etatyzm zastępowany jest nową organizacją zatrudnienia na umowach cywilno-prawnych), coraz większe jest zapotrzebowanie na wysokie kwalifikacje, a maleją oferty związane z pracą wymagającą niskich kwalifikacji, kwalifikacje zresztą coraz szybciej tracą na wartości, w związku z czym rozwija się potrzeba ustawicznego kształcenia, pracownicy obecni i potencjalni są dużo bardziej mobilni (kompetencyjnie oraz geograficznie). Inne skutki – jeszcze nie akceptowane powszechnie – to elastyczny wiek emerytalny, promowanie dłuższej aktywności zawodowej oraz podejmowanie działań na rzecz aktywności osób wyłączonych z rynku pracy. Istotnym problemem związanym z rynkiem pracy obszaru jest sytuacja materialna tych grup, które odczuwają realne zagrożenie egzystencji: stracili bądź są przekonani, że stracą pracę, a ich wiek,

mobilność, czy kwalifikacje nie odpowiadają potrzebom rynku. Nie powstają zakłady pracy (mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa), dostosowane do potencjału obszaru, czerpiące z jego zasobów i innowacyjne. Mieszkańcy obszaru mają słabą motywację do zakładania własnej działalności gospodarczej, nie widzą bowiem sensu w działaniach na obszarze, gdzie nie ma popytu na określone usługi, obawiają się skutków nieprecyzyjnych zapisów, nie wspierających gospodarki decyzji administracyjnych, w związku z peryferyjnym położeniem nie mają szans na dostęp do informacji oraz doradztwa. Uczestnicy konsultacji wskazali na największe bariery rozwojowe obszaru.

Na podstawie danych pierwotnych (istniejących opracowań, analiz i raportów) oraz danych wtórnych (ankiet, kwestionariuszy, wywiadów przeprowadzonych w ramach konsultacji społecznych w trakcie prac nad LSR) Zespół, pracując nad opracowaniem dokumentu wyznaczył najważniejsze obszary związane z rozwojem obszaru, traktowanego, jako wielosektorowa płaszczyzna współpracy. Były to:

- rozwój i innowacyjność sektora rybackiego,
- dywersyfikacja zatrudnienia w sektorze rybackim w oparciu o istniejące zasoby środowiskowe i przyrodnicze oraz rybacką tradycję i kulturę,
- rozwój turystyki i rekreacji związanej z wodami obszaru oraz terenami przyległymi do wód,
- organizację wydarzeń promocyjnych i integracyjnych związanych z tradycją i kulturą rybacką
- edukację dot. wartości zasobów obszaru.

Potencjał ten został poddany ocenie podczas warsztatów poświęconych analizie SWOT, uczestnicy potwierdzili wyniki ankiet, ale odnieśli się również do zagrożeń wynikających z zaobserwowanych trendów ogólnokrajowych: migracji zarobkowej ludzi młodych, coraz mniejszej liczby ludności, zmiany struktury demograficznej, bezrobocia, konieczności wsparcia osób potrzebujących, specyfiki lokalnego rynku gospodarczego oraz niewspółmiernego rozwoju gmin wchodzących w skład RLGD. Wnioski wynikające z tych dyskusji stały się podstawą do wyznaczenia w diagnozie LSR najważniejszych zapisów, które będą mieć wpływ na rozwój obszaru, w tym na zapisy kryteriów wyboru operacji.

ISTOTNE KWESTIE WSPÓŁCZESNEJ SYTUACJI SPOŁECZNEJ OBSZARU:

1. Depopulacja i zmiany w strukturze demograficznej: zmniejszająca się liczba mieszkańców, zmiany w strukturze wieku, osób w wieku pozaprodukcyjnym; wyłączenie gospodarcze i ekonomiczne osób młodych oraz osób w wieku 50 i więcej lat. Brak pracy wśród osób młodych oznacza, że rzadziej podejmują decyzje o założeniu rodziny, nie uczestniczą w konsumpcji, tym samym osłabiając potencjalny wzrost PKB, w końcu – podejmują decyzję o wyjeździe, wpływając na najpoważniejszy problem gminy: depopulację. W granicach obszaru nie występują także działania zawodowej animacji osób starszych.
2. Mała aktywność gospodarcza, wykorzystująca zasoby obszaru, w tym zmniejszająca się aktywność w sektorze rybackim, niedostateczne wsparcie lokalnych przedsiębiorców tej branży (również rolników) przez instytucje publiczne, brak dostępu do informacji i doradztwa o możliwościach wsparcia rybaków, nieskuteczna promocja obszaru, mała innowacyjność sektora rybackiego.
3. Słaba integracja społeczna: niechęć mieszkańców do tworzenia nowych struktur, do współpracy i integracji; brak sieci współpracy, w tym tych związanych z gospodarką rybacką; poczucie braku wpływu na rozwój obszaru, niedocenywanie, a czasami nawet brak znajomości potencjału lokalnego.

ROZDZIAŁ IV: ANALIZA SWOT

Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych): S (Strengths) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego podmiotu, W (Weaknesses) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego podmiotu, O (Opportunities) – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego podmiotu szansę korzystnej zmiany, T (Threats) – zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego podmiotu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej. Informacje zostały opracowane na podstawie analizy dokumentów pierwotnych, wtórnych, konsultacji społecznych, wywiadów podczas otwartych spotkań i warsztatów poświęconych

analizie SWOT. Zapisy analizy SWOT zostały opublikowane w wersji projektu na stronie RLGD lgropolszczyzna.pl w celu zebrania ostatecznych opinii wszystkich interesariuszy.

Podczas spotkań otwartych uczestnicy stanowiący zróżnicowaną grupę reprezentacji społeczności obszaru dyskutowali nad zapisami SWOT i przeprowadzali z udziałem trenerów analizę tych zapisów. Ze względu na fakt, że analiz zasobów uznana została za najważniejszy aspekt LSR, a odniesienia do niej powinny znaleźć się w części diagnozy opartej na statystyce oraz w celach i przedsięwzięciach. Uczestnicy spotkań uznali, że ze względu na zróżnicowanie zasobów należy wyodrębnić w analizie słabych i mocnych stron obszary tematyczne. Szanse i zagrożenia zostały natomiast uznane jako zewnętrzne możliwości i ograniczenia rozwojowe, które w podobnym stopniu mogą wpływać na każdy z tych obszarów – dlatego w tej części analizy SWOT nie dzieliliśmy na zakresy merytoryczne, zwłaszcza, że co do zasady szanse i zagrożenia nie są składową diagnozy obszaru, która związana jest przede wszystkim z „tu i teraz”. W analizie SWOT wykorzystaliśmy wyniki badań przeprowadzonych w pierwszym etapie prac nad LSR oraz opinie wyrażone w kwestionariuszu adresowanym do przedsiębiorców. Wyniki analizy SWOT zostały opublikowane na stronie lgropolszczyzna.pl i poddane ponownym konsultacjom społecznym. W tabelach niżej kolorem zielonym zaznaczyliśmy te wskazania uczestników konsultacji, które zostały uznane za szczególnie ważne dla rozwoju obszaru. Była to dla nas również wskazówka przypisania określonych wag kryteriom wyboru operacji. Kolorem żółtym zaznaczone zostały pozycje oceniane przez uczestników konsultacji, jako najważniejsze w każdej kategorii.

MOCNE STRONY		
Uwarunkowania ogólne		
Symbol	Opis	Odniesienie do diagnozy
M 1.1	Wysokie walory środowiska przyrodniczego związane ze stawami oraz dolinami rzek, w szczególności: Odry, Nysy Kłodzkiej, Małej Panwi, Bogacicy, Stobrawy i Budkowiczanki	III.2.1
M 1.2	Duża lesistość obszaru, w szczególności gmin: Murów, Tułowice, Ozimek i Turawa	III.2.1
M 1.3	Wysoka bioróżnorodność obszaru, występowanie wielu gatunków chronionych i zagrożonych roślin i zwierząt, zwłaszcza ornitofauny – dogodne warunki do rozwijania obserwacji ptaków (ang. birdwatching)	III.2.1
M 1.4	Położenie w obrębie granic RLGD kilku ostoj Natura 2000: „Grądy Odrzańskie”, „Grądy Odrzańskie”, „Lasy Barucickie”, „Łąki w okolicach Karłowic nad Stobrawą”, „Zbiornik Turawa”	III.2.1
M 1.5	Położenie w obrębie Stobrawskiego Parku Krajobrazowego oraz trzech Obszarów Chronionego Krajobrazu: „Lasy Stobrawsko-Turawskie”, „Bory Niemodlińskie” i „Grodziec”	III.2.1
M 1.6	Walory rekreacyjno-wypoczynkowe związane z występowaniem wielu zbiorników wodnych m.in. Jeziora Dużego, Średniego, Małego i Srebrnego w Turawie, zbiorników poeksploatacyjnych i stawów, a także kąpielisk sztucznych (basen w Lipnie)	III.2.1 III.2.2
M 1.8	Kilka działających Lokalnych Grup Działania w ramach programu Leader w obrębie obszaru RLGD	III.1.6
M 1.9	Rozpoznawalna w województwie impreza masowa „Święto Karpia”, która promuje nie tylko sektor rybacki, ale cały obszar ze wszystkimi jego podmiotami (branża rybacka, gminy, organizacje społeczne, w tym lokalne grupy działania)	III.1.6
M 1.10	Aktywni ludzie organizujący się w grupy formalne i nieformalne: stowarzyszenia oraz grupy odnowy wsi	III.1.6
M 1.11	Tygiel kulturowy wyrażający się m.in. w kultywowaniu specyficznej, lokalnej kuchni	III.1.6
M 1.13	Rozpoznawalny w kraju i zagranicą Międzynarodowy Konkurs Rysunku Satyrycznego „Karpik”, a także Polsko – Czeski Konkurs Kulinarny na potrawę z ryb oraz konkurs plastyczny dla dzieci „Mały Karpik”	III.1.6

M 1.14	Aktywność gospodarcza mieszkańców obszaru wyrażona przez liczbę zarejestrowanych podmiotów w systemie REGON	III.1.4; III.1.5
M 1.15	Utrzymanie stawów zapewniające zróżnicowanie fauny i flory występującej na terenie Borów Niemodlińskich (rośliny i zwierzęta objęte ścisłą ochroną gatunkową)	III.2.1
M 1.16	Bardzo dobrze działająca, doświadczona we wdrażaniu projektów i wspierająca sektor Rybacka Lokalna Grupa Działania Opolszczyzna	I.3; I.4; II
Uwarunkowania rybackie		
M 2.1	Liczne stawy rybne na całym obszarze RLGD, w tym duże kompleksy stawów, w szczególności w gminach: Pokój, Świerczów, Tułowice i Niemodlin i związany z tym potencjał stawów hodowlanych, rzek, zbiorników zaporowych i innych, na których prowadzona jest gospodarka rybacka	III.1.5
M 2.2	Stabilne, ze znaczącą pozycją na rynku dużych i obecnie nowoczesnych gospodarstw rybackich Krogulna i Niemodlin	III.1.5
M 2.3	Dobrze działający, z potencjałem produkcyjnym, infrastrukturalnym i personalnym Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego z siedzibą w Opolu	III.1.5; III.2.3
M 2.4	Zwiększanie asortymentu przetwórczego tzn. wprowadzanie, np. ryb patroszonych oraz ich przetworów	III.1.5
M 2.6	Przedsiębiorcy opolskiego sektora rybackiego cieszący się dobrą opinią wśród klientów	III.1.5
M 2.7	Coraz większe doświadczenie w produkcji ryb i związana z tym coraz lepsza jakość i smak hodowanych na obszarze RLGD ryb	III.1.5
M 2.8	Coraz częściej obserwowane działania lokalnego sektora rybackiego związane z hodowlą karpia przyjazną środowisku	III.1.5
M 2.9	Karp Niemodliński - produkt wpisany na Listę Produktów Tradycyjnych prowadzoną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	III.1.6
M 2.10	Chów i hodowla ryb w oparciu o własny materiał zarybieniowy (bezpieczeństwo zoo- higieniczne)	III.1.5
M 2.11	Bogata historia obszaru, w tym średniowieczne tradycje rybackie	III.2.3
M 2.13	Liczne łowiska licencyjne	III.1.5, III.2.2
M 2.14	Doświadczenie rybaków i przedsiębiorców w pozyskiwaniu funduszy na rozwój swoich gospodarstw	III.1.5
SŁABE STRONY		
Uwarunkowania ogólne		
Symbol	Opis	Odniesienie do diagnozy
S 1.1	Słabo wykorzystywane istniejące wysokie walory przyrodniczo-kulturowe, sprzyjające aktywnej rekreacji (parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu, rezerwatów, użytków ekologicznych czy obszarów NATURA 2000)	III.2.2
S 1.2	Brak szlaków wędkarskich powiązanych z akwenami wędkarskimi, połączonych z trasami rowerowymi, pieszymi, ścieżkami edukacyjnymi	III.2.2
S 1.3	Niewykorzystany turystycznie potencjał zbiorników wodnych (brak infrastruktury, informacji i promocji, udostępnienia)	III.2.2 III.2.3
S 1.6	Brak elementów edukacji regionalnej, w tym tej związanej z tradycją i kulturą rybacką w przedszkolach i szkołach obszaru	III.2.2 III.1.6
S 1.7	Duży odsetek mieszkańców obszaru – zwłaszcza osób z powiatów: brzeskiego i namysłowskiego - zarejestrowanych jako bezrobotni	III.1.1
S 1.8	Za mało wypromowane produkty kulinarne – ograniczanie się do lokalnej promocji i w zasadzie jednego produktu: karpia niemodlińskiego	III.1.6
S 1.9	Niedostateczna współpraca z organizacjami, instytucjami, podmiotami	III.1.6

	spoza obszaru RLGD – słabe wykorzystanie doświadczeń innych podmiotów, działających na innych obszarach, również innych pod względem kulturowym	
S 1.10	Brak spójnego systemu identyfikacji wizualnej podmiotów związanych z turystyką oraz słaba współpraca gmin obszaru w zakresie wspólnej promocji	III.2.2
S 1.11	Niedostateczne zagospodarowanie terenów publicznych przy stawach i nad rzekami oraz przy innych akwenach, nad rzekami - bez urządzeń umożliwiających bezpieczne spędzanie wolnego czasu mieszkańcom obszaru (m.in. staw Hutnik w Tułowicach Małych, zbiornik „Żwirownia” w Nowych Siolkowicach, Staw Młyński w Niemodlinie)	III.2.2
S 1.12	Zbyt mało miejsc nad wodami obszaru, łączących różne funkcje: rekreacyjną, gastronomiczną, noclegową	III.2.2
S 1.13	Nierównomiernie rozwinięty system informacji i edukacji o rzekach, stawach i innych akwenach oraz sektorze rybackim obszaru RLGD Opolszczyzna	III.1.6
S 1.14	Rzeki obszaru, na których mogłyby się rozwinąć usługi turystyczne, niedostosowane do organizacji spływów	III.2.2
S.1.15	Zbyt mało pobudzony rynek konsumencki w zakresie spożycia ryb w okresie całego roku kalendarzowego	III.1.5
S.1.16	Niedostateczny stan infrastruktury związanej z promocją rybactwa oraz zmianą nawyków żywieniowych/dietetycznych	III.1.6
Uwarunkowania rybackie		
S 2.1	Słabo rozwinięta infrastruktura turystyki wędkarskiej (brak stanic, bazy noclegowej i gastronomicznej, wypożyczalni sprzętu pływającego, pomostów, slipów do wodowania łodzi, stanowisk dla osób niepełnosprawnych)	III.2.2
S 2.2	Spadek produkcji rybackiej, a zwłaszcza akwakultury z powodu ilości i aktywności gatunków rybożernych (wydra, kormoran, czapla)	III.2.2
S 2.3	Sprzedaż ryb tylko w okresie przedświątecznym, co przekłada się na sezonowość zarabiania i zatrudnienia w gospodarstwach rybackich	III.1.5
S 2.4	Słaba sprzedaż karpia poprzez restauracje i lokalne smażalnie	III.1.5
S 2.5	Gospodarstwa obszaru RLGD nie dostosowane do dywersyfikacji produktu – a w związku z tym: mało przetwórci ryb, fileciarni, patroszalni ryb, co skazuje producentów na sprzedaż jedynie karpia żywego	III.1.5
S 2.6	Niechęć rybaków z terenu RLGD do sprzedaży detalicznej ryb na terenie własnych gospodarstw	III.1.5
S 2.7	Nie do końca prawidłowo funkcjonująca ochrona zasobów rybackich i gospodarstw przez straż rybacką; znikome zagrożenie karą dla kłusowników (długotrwałe procesy, znikoma szkodliwość społeczna czynu, ale również dalsze losy kłusowników, niskie kary)	III.1.5
S 2.8	Nie do końca wystarczająca infrastruktura sanitarna nad wodami, w związku z tym duże problemy z nieczystościami nad wodami (śmieci, brak publicznych toalet)	III.2.2
S 2.9	Mocne rozdrobnienie rynku lokalnych rybaków i przedsiębiorców branży rybackiej, w efekcie brak współpracy pomiędzy gospodarstwami w rozmowach z sieciami handlowymi w okresie sprzedaży przedświątecznej	III.1.5
S 2.10	Małe zróżnicowanie gatunkowe hodowanych ryb (dominacja karpia)	III.1.5
S 2.11	Niedostateczna ilość nowoczesnych i innowacyjnych urządzeń i sprzętu: aparatury do monitoringu wody w zbiornikach hodowlanych pod kątem parametrów fizyko-chemicznych; odłowek za mnichem polepszających	III.1.5 III.1.6

	kondycje odławianych ryb	
S 2.12	Niedostateczna sieć dróg dojazdowych do stawów, budynków socjalnych i gospodarczych, magazynów na sprzęt i zboże, czy silosów zbożowych	III.1.5
S 2.13	Brak dostępu do szkoleń i innych wydarzeń edukacyjnych związanych z działalnością rybacką	III.1.6
S 2.14	Postępująca eutrofizacja części stawów ograniczająca zdolność produkcyjną ryb związana z brakiem inwestycji polegających na budowie, rozbudowie, modernizacji bądź remoncie stawów (niecek, grobli, łowisk, urządzeń hydrotechnicznych, rowów) i degradacją już istniejących	III.1.5
S 2.15	Pogłębiający się nierównomierny rozwój obszaru jako całości – jedne gminy rozwijają się szybciej, inne wolniej	III.1.5 III.2.2
S 2.16	Zniszczone obiekty hydrotechniczne (wały przeciwpowodziowe, jazy, zapory, zastawki) oraz budowlane (zlokalizowane nad ciekami naturalnymi: przepusty, mosty) uniemożliwiające właściwe kształtowanie zasobów wodnych i korzystanie z tych zasobów	III.1.5
S 2.17	Mało imprez identyfikowanych ze specyfiką obszaru i ograniczanie się jedynie do Święta Karpia – nie istnieje impreza promująca inne gatunki ryb, a zwłaszcza pstrąga	III.1.6
S 2.18	Małe, rodzinne przedsiębiorstwa, działające na obszarze niedostosowane pod względem innowacyjności, wyposażenia, możliwości promocyjnych do panujących trendów i standardów	III.1.5
S 2.19	Pracownicy zatrudniani w sektorze nie mają kwalifikacji i umiejętności odpowiednich do zwiększających się standardów chowu i hodowli ryb oraz innych produktów akwakultury	III.1.6 III.1.5
SZANSE		
Symbol	Opis	
SZ. 1	Dogodne położenie komunikacyjne między aglomeracją śląską i dolnośląską	
SZ. 2	Rosnąca konsumpcja ryb związana ze wzrastającą świadomości o korzyściach, jakie niesie za sobą jedzenie ryb pochodzącej z hodowli polskiej	
SZ. 3	Możliwość prowadzenia dodatkowej działalności związanej z wypoczynkiem w atrakcyjnych naturalnych terenach (lasy, wody, łąki) – agroturystyka	
SZ. 4	Podnoszenie atrakcyjności turystycznej i gospodarczej gmin obszaru RLGD przez podmioty inne niż RLGD	
SZ. 5	Kształtowanie więzi społecznych interesariuszy LSR oraz dalsza integracja środowisk rybackich	
SZ. 6	Rozwój organizacji działających na rynku produktów rybnych w świetle potrzeby konsolidacji producentów ryb w celu lepszej reprezentacji ich interesów	
SZ. 7	Wzrost znaczenia aspektów rekreacyjnych wędkarstwa przybrzeżnego i śródlądowego	
SZ. 8	Większa i skuteczniejsza ogólnopolska promocja spożycia ryb	
SZ. 9	Rozwój i profesjonalizacja organizacji wędkarskich	
SZ. 10	Coraz więcej imprez w kraju i za granicą o charakterze targowym i gospodarczym związanym z gospodarką rybacką, a tym samym rozwijanie rynków zbytu lokalnych produktów	
SZ. 11	Rozwój nowych form turystyki, związanych z walorami lokalnymi i zasobami wiejskimi	
SZ. 12	Pozytywne wzorce innych regionów – w kraju i za granicą	
SZ. 13	Konieczność dostosowywania się do przepisów unijnych w zakresie ochrony środowiska – zmiana postaw mieszkańców obszaru	
SZ. 14	Wdrażanie innowacji wspierających gospodarkę rybacką; mechanizacja prac i unowocześnienie gospodarstwa wdrożenie nowych technologii	
SZ. 15	Silna tradycja spożywania karpia w okresie Świąt Bożego Narodzenia na terenie Śląska i Opolszczyzny	
SZ.16	Rewitalizacja Zamku Książęcego w Niemodlinie jako reprezentacyjnego obiektu łączącego historyczne dziedzictwo rybactwa regionu z współczesną promocją rybactwa i	

	zmian żywieniowych/dietetycznych
ZAGROŻENIA	
Symbol	Opis
Z. 1	Nieodpowiednie postrzeganie przez potencjalnych klientów hodowców i przetwórców ryb proponowanej oferty
Z. 2	Rosnąca konkurencja na rynku ryb, w tym skuteczna promocja gatunków obcych, nie hodowanych na obszarze RLGD
Z. 3	Rosnąca konkurencja hipermarketów, które oferują niższe ceny oraz produkcja masowa prowadząca do spadku konkurencyjności tradycyjnych lokalnych firm
Z. 4	Działalność organizacji ekologicznych zniechęcająca do kupowania karpia na święta
Z. 5	Zmniejszająca się liczba mieszkańców obszaru oraz marginalizacja i wyludnienie obszarów wiejskich, a także dalsze wyludnienie i wzrost średniej wieku, wywołany szczególnie odpływem młodzieży
Z. 6	Występujące masowe choroby ryb, w tym pojawienie się nowych jednostek chorobowych w chowie ryb
Z. 7	Ograniczone możliwości dywersyfikacji zatrudnienia osób odchodzących z rybactwa, wynikające z powolnego wzrostu gospodarczego
Z. 8	Brak racjonalnej gospodarki wodą
Z. 9	Niestabilna polityka legislacyjna i fiskalna państwa
Z. 10	Niekorzystne regulacje prawne pogłębiające problem kłusownictwa
Z. 11	Niekorzystne zmiany klimatyczne
Z. 12	Wysokie koszty indywidualne związane z koniecznością dostosowania się do przepisów ochrony środowiska
Z. 13	Odchodzenie od tradycji obszaru, w tym tradycji rybackich
Z. 14	Nadmierna ingerencja ekologów w przepisy dotyczące gospodarki wodnej, ochrony środowiska
Z. 16	Wymuszanie przez konkurencję sklepów wielkopowierzchniowych obniżania ceny karpia
Z. 17	Niechęć i strach młodych ludzi oraz osób w wieku średnim wyłączanych z rynku pracy przed zakładaniem działalności gospodarczej
Z. 18	Postrzeganie pracy w sektorze rybackim, jako pracy tylko dla silnych fizycznie, czyli jako pracy dla mężczyzn
Z. 19	Niechęć Polaków do spożywania ryb – wg statystyk jest to trochę ponad 12 kg ryb i owoców morza rocznie (w przeliczeniu na wagę żywą, co oznacza 5-6 kg czystego mięsa), co stanowi około połowy normy europejskiej (dla porównania: Portugalczycy jedzą ok. 60 kg)

IV.1 Wnioski wynikające z analizy SWOT

Analiza SWOT jest dla potrzeb niniejszej LSR bardzo ważnym aspektem – tej części pracy nad dokumentem uczestniczyli zarówno mieszkańcy obszaru, wyrażając opinie dotyczące obszaru w zakresie ogólnym, jak i przedstawiciele sektora rybackiego, którzy skupili się na ocenieniu słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń swojej branży. Zapisy te zostały poddane ocenie członków Zespołu pracującego nad LSR, podczas prac nad LSR. Zespół ocenił zapisy SWOT oraz ustalił ich hierarchię, to znaczy odrzucił propozycje zidentyfikowane przez uczestników spotkań, jako marginalne w odniesieniu dla rozwoju sektora rybackiego. Opis obszaru na podstawie SWOT (przywołany niżej) powstał na spotkaniu drugim, na trzecim natomiast – z wykorzystaniem dotychczasowych danych, w tym diagnozy obszaru – wyznaczone zostały podstawowe problemy, którym przypisano określone przyczyny oraz skutki.

Obszar RLGD Opolszczyzna jest dużym powierzchniowo terenem o zbliżonych warunkach przyrodniczych, znacznej lesistości i umiarkowanym, ciepłym klimacie, położonym na terenach nizinnych. Bezsprzecznie najmocniejszymi stronami obszaru jest jego położenie geograficzne, a tym samym występowanie w granicach RLGD Opolszczyzna zróżnicowanych form ochrony przyrody: parku krajobrazowego, obszarów chronionego krajobrazu, rezerwatów, użytków ekologicznych, obszarów NATURA 2000, a także korytarzy ekologicznych (prowadzących przede wszystkim nad

rzekami i innymi akwenami tego terenu). Właściwa, racjonalna i skupiona na ochronie środowiska gospodarka rybacka (w tym akwakultury) wpływa pozytywnie na poddane ochronie miejsca. Ma również znaczenie na uzyskiwanie wysokiej jakości produktów (ryb i innych produktów akwakultury), a w związku z tym także na rosnącą dobrą opinię o opolskich rybakach i przedsiębiorcach tej branży i – w efekcie – na zwiększenie sprzedaży w gospodarstwach i przedsiębiorstwach rybackich. Barięą w osiągnięciu oczekiwanych wyników finansowych są natomiast ograniczenia infrastrukturalne (standard dróg dojazdowych do gospodarstw rybackich i przedsiębiorstw, brak parkingów dla klientów, zwłaszcza hurtowych, niedostateczne oznakowanie dojazdów, brak magazynów). Ograniczeniem dla rozwoju wszystkich sektorów jest brak odpowiedniej publicznej infrastruktury sanitarnej nad wodami, w związku z tym występujące duże problemy z występowaniem tam nieczystości pozostawianych przez turystów i odwiedzających.

Cechą charakterystyczną obszaru i jego mocną stroną jest duży potencjał rozwojowy związany z licznymi stawami i tradycjami rybackimi sięgającymi XVI w. Obecnie największe nagromadzenie stawów rybnych występuje w okolicach Pokoju, Świerczowa, Niemodlina i Tułowic. Są one nie tylko wykorzystywane do hodowli, głównie karpia, ale wiele z nich stanowi również ostoję rzadkich gatunków ptaków, roślin oraz piękny element krajobrazu, co sprawia, że stanowią one cenne zasoby dla rozwoju wędkarstwa, ekoturystyki, turystyki wiejskiej i krajoznawczej w oparciu o lokalne zasoby. Koegzystencję chronionej przyrody i ekologicznej gospodarki widać zwłaszcza tam. Tak wysoka atrakcyjność obszaru jest zasobem wykorzystywanym poza sektorem rybackim przez wszystkie podmioty życia społecznego, w tym także przez inne niż RLGD organizacje społeczne. Lesistość gmin oraz dogodność dla rozwoju rekreacji doliny rzek wpływają na zwiększenie ruchu turystycznego na obszarze, a tym samym na zwiększenie rozpoznawalności tej części województwa zarówno w regionie, jak i poza nim. Dobre położenie między dużymi aglomeracjami (śląską i dolnośląską) oraz powiązania komunikacyjne (autostrada A4, drogi krajowe i wojewódzkie, gęsta sieć dróg lokalnych), atrakcyjne tereny do wypoczynku i rekreacji, dają możliwość do rozwoju turystyki na całym obszarze, w tym turystyki całorocznej i w różnej formie powiązanej z rybactwem. Obszar RLGD należy do terenów o znaczących predyspozycjach dla turystyki i rekreacji, ale jego walory są słabo wykorzystywane, a infrastruktura turystyczna jest niewystarczająca, w szczególności brak jest kompleksowej oferty turystycznej, powiązania w sieć głównych atrakcji i zagospodarowania stawów. Pomimo to obszar posiada predyspozycje do rozwoju turystyki krajoznawczej mającej znaczenie z uwagi na obiekty kultury materialnej i osobliwości przyrody oraz kwalifikowanej (turystyka piesza, rowerowa, jeździectwo, wędkarstwo, myślistwo, birdwatching) – jednodniowej i weekendowej, a także turystyki wiejskiej.

Prócz niedostosowanej do potencjału infrastruktury, nie są też prowadzone działania, które zachęcałyby z jednej strony turystów i odwiedzających do skorzystania z oferty sektora rybackiego, a z drugiej rybacy i przedsiębiorcy tej branży nie decydują się na rozszerzenie swojej działalności o ofertę gastronomiczną, czy noclegową. W efekcie nad akwenami brakuje terenów, które łączyłyby w sobie różne funkcje, tworząc zintegrowaną i spójną dla całego obszaru ofertę. Należy odnotować, że obecnie na terenie objętym LSR coraz więcej widać zagospodarowanych przestrzeni publicznych, wyposażonych w place zabaw, miejsca odpoczynku, siłownie zewnętrzne, czy grillowiska. Są to zazwyczaj efekty projektów realizowanych w poprzednim okresie programowania przez jednostki samorządu terytorialnego. Niestety, miejsca te nie stanowią cechy charakterystycznej całego obszaru – rozwój takich miejsc jest mocno zróżnicowany i zależy przede wszystkim od zamożności danego samorządu. Akweny wymagają również inwestycji w urządzenia hydrotechniczne.

Tradycje rybackie są wciąż obecne w gospodarce terenu, a ich często rodzinny charakter pozwala na kultywowanie tej formy zarobkowania i utrzymywanie wód w odpowiednim stanie. Problem jest natomiast fakt, że o tej formie przedsiębiorczości niewiele mówi się poza samym sektorem – trudno jest odnaleźć choćby w zajęciach edukacyjnych szkół, czy przedszkoli motywów związanych ze specyfiką gospodarczą tego obszaru. Nie ma również miejsc tradycję tę prezentujących.

Chociaż na obszarze organizowanych jest wiele imprez otwartych promujących specyfikę obszaru (jak rozpoznawalny w kraju i zagranicą Międzynarodowy Konkurs Rysunku Satyrycznego „Karpik”, a także Polsko – Czeski Konkurs Kulinarny na potrawę z ryb oraz konkurs plastyczny dla dzieci „Mały Karpik”), to najbardziej rozpoznawalnym wydarzeniem masowym, promującym sektor rybacki jest „Święto Karpia”, który promuje nie tylko sektor rybacki, ale cały obszar ze wszystkimi jego podmiotami: branża rybacka, gminy, organizacje społeczne, w tym lokalne grupy działania. W

organizację imprezy włączają się grupy formalne i nieformalne, stowarzyszenia oraz grupy odnowy wsi, koła gospodyń wiejskich. Jest to okazja m.in. do zaprezentowania specyficznej, lokalnej kuchni, której podstawą są ryby. Organizowanie imprez ma wpływ na zwiększoną promocję produktów, co poświadcza historia „Karpią Niemodlińskiego”, produktu wpisanego na Listę Produktów Tradycyjnych prowadzoną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Jest to jednak jedyny produkt obszaru, który trafił na tę listę i jedyny, który z obszarem jest utożsamiany. Niezbędne będzie podjęcie działań, które tę sytuację zmieniają i wypromują rozwijającą się na tym terenie hodowlę pstrąga oraz innych produktów lokalnych związanych z sektorem rybackim (również produktów o charakterze społecznych, tzw. miękkich, co ma odzwierciedlenie w przyjętych lokalnych kryteriach wyboru operacji).

Stabilna sytuacja gospodarstw i przedsiębiorstw rybackich jest wzmacniana działaniami Okręgu Polskiego Związku Wędkarskiego z siedzibą w Opolu. Wędkarstwo to sport i forma rekreacji, która cieszy się na terenie województwa opolskiego – a na obszarze RLGD ze względu na akweny umożliwiające wędkowanie szczególnie – wielką popularnością. Występujące licznie łowiska licencjonowane zarządzane przez Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego z siedzibą w Opolu gwarantują pożądaną jakość połowów. To, co uniemożliwia wskazanie tych miejsc, jako odpowiadających współczesnym standardom to słabo rozwinięta infrastruktura turystyki wędkarskiej. Potencjał miejsc wędkarskich jest również niewykorzystany w systemie tworzonych w niektórych częściach obszaru trasach turystycznych, czy edukacyjnych. Niespójność działań infrastrukturalnych związanych z turystyką, rekreacją, informacją i promocją to jedna ze słabych stron obszaru: mimo podejmowanych przez różne podmioty (administrację publiczną, organizacje społeczne, przedsiębiorców) chętnie i licznie działań, wykorzystujących potencjał obszaru rzadko mają one charakter działań wspólnych i spójnych, a w przypadku tras turystycznych – przedsięwzięć łączących tereny i miejsca. Dotyczy to nie tylko miejsc wyznaczonych do wędkowania, ale także terenów przyległych do akwenów. Doświadczenia Okręgu Polskiego Związku Wędkarskiego z siedzibą w Opolu pozwalają skutecznie rozwijać hodowlę ryb oraz wprowadzać w sektorze rybackim nowe usługi. Z kolei RLGD Opolszczyzna stanowi swego rodzaju generator relacji i pomysłów – rozwija się dzięki ich aktywności współpraca różnych sektorów, najslabiej jednak współpraca między samymi rybakami (przedsiębiorcami). Udział organizacji społecznych w inicjowaniu, wspieraniu i realizowaniu wielu projektów w sektorze rybackim stanowi także o sile kapitału społecznego.

Sektor rybacki prócz odniesień do ogólnych słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń, dokonał analizy SWOT branży rybackiej. Przede wszystkim zostały docenione efekty wdrażania operacji w latach 2007-2013 i ich wpływ na gospodarkę rybacką w regionie: rozpoczęcie wzmacniania potencjału dzięki prowadzonym inwestycjom, wymiana doświadczeń, skutkująca wdrażaniem innowacyjnych rozwiązań, promocja innych niż karp gatunków ryb (obecnie hodowla karpia jest w regionie przeważająca), czy zwiększanie sprzedaży produktów przetworzonych. Rozwój ten jest jednak ograniczany przez niedostateczną współpracę rybaków/przedsiębiorców z lokalnymi punktami gastronomicznymi, a także niechęć przedstawicieli sektora do tworzenia własnych punktów gastronomicznych. Z drugiej strony wyrażający opinię w ramach analizy SWOT zwrócili uwagę na fakt, że ich gospodarstwa nie są dostosowane do dywersyfikacji produktu: brakuje patroszalni, wędzarni, fileciarni. Wciąż niedoskonała jest dostępność do nowoczesnych rozwiązań technologicznych stosowanych już w innych krajach. Skuteczność działań rybaków/przedsiębiorców ogranicza także rozdrobnienie przedstawicieli tej branży i brak organizacji, która wspierałaby ich wspólne działania oraz reprezentowała rybacki sektor gospodarczy. Znaczna część małych rodzinnych gospodarstw, z powodu niskiej rentowności działalności rybackiej, nie będzie w stanie utrzymać się wyłącznie z produkcji. Jest to związane z ogólnosiwiatowym procesem globalizacji i produkcji masowej oraz tanim importem ryb obcego pochodzenia. Szansą dla większości gospodarstw rybackich, jest rozszerzenie ich działalności (łowiska specjalne, hodowla innych gatunków oprócz karpia, budowa patroszalni, fileciarni, smażalni, sprzedaż bezpośrednia) lub dywersyfikacja źródeł ich dochodów i wprowadzanie nowej dodatkowej działalności (agroturystyka, ekoturystyka, usługi dla ludności).

Wpływ na gospodarkę rybacką mają także czynniki występujące poza gospodarstwem/przedsiębiorstwem: jak aktywność gatunków rybożernych (wydra, kormoran, czapla), sezonowość sprzedaży ryb, zwłaszcza karpia i ograniczanie się do czasu świąt Bożego Narodzenia, co z kolei wymusza na rybakach i przedsiębiorcach zatrudnianie pracowników na podstawie umów cywilnoprawnych. Mimo prowadzonych działań informacyjno-promocyjnych – zarówno w regionie, jak i w kraju – ryby stanowią wciąż za mały odsetek spożywanych przez Polaków mięs. Na obszarach

użytkowanych rybacko nadal występuje zjawisko kłusownictwa, a brak skutecznego monitoringu uniemożliwia identyfikację sprawców. W opinii uczestników spotkań poświęconych SWOT rozwiązanie tej kwestii uniemożliwia obecne prawo, którego skutki nie są dla kłusowników żadnym zagrożeniem (znikoma szkodliwość społeczna, długi czas prowadzenia spraw). Ważnym elementem w takiej sytuacji staje się edukacja, adresowana do różnych grup społecznych i wiekowych.

Podstawową szansą rozwoju obszaru jest rosnący popyt na aktywny wypoczynek, dbałość o zdrowie, w tym wzrastająca konsumpcja ryb, produkty lokalne i innowacyjne usługi. Aby to osiągnąć, konieczne jest kompleksowe wykorzystanie bogactwa walorów przyrodniczych i kulturowych oraz aktywności mieszkańców wsi i osób związanych z rybactwem do podejmowania inicjatyw na rzecz rozwoju w tym zakresie. Z całą pewnością mocna strona obszaru związana z atrakcyjnością turystyczną pozwoli wzmocnić szansę, jaką jest tworzenie nowych miejsc pracy w turystyce i zniwelować zagrożenia związane z wyludnieniem obszarów wiejskich i małych miast, a szczególnie odpływem młodzieży oraz nie radzeniem sobie na rynku pracy tej właśnie grupy. Podjęcie takich działań wpłynie także na ograniczenie liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych, w tym osób w wieku powyżej 50 roku życia.

W ramach konsultacji prowadzonych na podstawie pogłębionego kwestionariusza w grupie rybaków, w tym przedsiębiorców sektora rybackiego, jako główne kierunki rozwoju w najbliższych latach wskazane zostały:

1. Wdrożenie, jako hodowli dodatkowej nowych gatunków: jesiotra, lina, sandacza, amura, pstrąga
2. Rozwijanie usługi (przede wszystkim: rolnych) na rzecz lokalnych gospodarstw
3. Dywersyfikacja podstawowej działalności rybackiej na działalność wypoczynkową i wędkarską, wykorzystując potencjał obszaru, jako całości, nie tylko sektora rybackiego (Bory Niemodlińskie, Park Krajobrazowy Lasy Stobrawskie, Dolina Małej Panwi)
4. Rozwój usług wspierających podstawową działalność rybacką: rozwój hodowli oraz sprzedaż ryb z wykorzystaniem sprzedaży bezpośredniej
5. Wdrożenie nowych technologii w gospodarstwach rybackich oraz usprawnienie procesu chowu, hodowli oraz sprzedaży
6. Wzmocnienie sektora przez wsparcie infrastruktury: budowa wędzarni, modernizacja obiektów wędkarskich
7. Rozwój kapitału społecznego przez zwiększenie współpracy z RLGD Opolszczyzna, udział w szkoleniach, konferencjach, seminariach, wyjazdach studyjnych oraz prowadzenie działań edukacyjnych adresowanych do różnych grup wiekowych, w tym tworzenie kół ekologicznych oraz wędkarskich
8. Ochrona wód (ochrona ichtiofauny przed zwierzęcymi szkodnikami, zabezpieczenie przed kłusownikami, monitoring obszaru), a tym samym wsparcie potencjału rybackiego, wędkarskiego, rekreacyjnego
9. Promocja wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gospodarce rybackiej
10. Odtwarzanie powierzchni użytkowej stawów poprzez odzyskiwanie zeutrofizowanych powierzchni oraz wypłyceń oraz poprawa hydrotechnicznej infrastruktury stawów : remonty grobli, urządzeń hydrotechnicznych takich jak urządzenia piętrzące (mnichy), zastawki, przepusty oraz rowy szczegółowe

Zarówno analiza SWOT, jak i kwestionariusze wypełniane przez przedstawicieli sektora rybackiego wskazały, że niezwykle istotnym aspektem będzie doinwestowanie sektora pod względem infrastrukturalnym, sprzętowym oraz technologicznym. W szczególności dotyczy to inwestycji polegających na budowie, rozbudowie, modernizacji bądź remoncie stawów (niecek, grobli, łowisk, urządzeń hydrotechnicznych, rowów) w wyniku ich eutrofizacji i degradacji. Dzięki temu zostanie odtworzona powierzchnia użytkowa stawów, nastąpi poprawa jakości produkcji i bilansu wody. Planuje się także budowę dróg dojazdowych do stawów, budynków socjalnych i gospodarczych, magazynów na sprzęt i zboże, czy silosów zbożowych. Planowane są także nowoczesne magazyny, które usprawnią sprzedaż oraz załadunek oraz poprawią warunki przetrzymywania ryb w celu sprzedaży całorocznej. Wybudowana zostanie także kolejna mechaniczna samolówka.

Wraz z nowymi oczekiwaniami klientów rybacy zauważają konieczność dostosowania swoich gospodarstw do sprzedaży ryb zarówno żywych ryb jak i w różnym stopniu przetworzonych, w szczególności łatwych i szybkich do przygotowania posiłku. Planują podejmować szereg działań mających na celu organizację całych łańcuchów dostaw, w szczególności polegających na rozwoju lub

urządzaniu punktów sprzedaży bezpośredniej, działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MOL) oraz zakładów przetwórczych. Inwestycje będą polegały w szczególności na zakupie lub budowie patroszalni, wędzarni, chłodni, punktu sklepowego, basenów do sprzedaży ryb, a także na zakupie specjalistycznych środków transportu do przewozu zarówno ryby żywej jak i przetworzonej.

Wykorzystując potencjał swoich gospodarstw rybacy chcą także różnicować swoją działalność rybacką, podejmując działania m.in. w sferze usług rolnych (zakup maszyn rolniczych, m.in. agregatu uprawowego i siewnika); działalności rolnej (m.in. rekultywacja i uprawa użytków rolnych, organizacja uprawy drzew owocowych, zagospodarowanie łąk na pastwiska, do hodowli zwierząt – m.in. bydła, koni); usług agroturystycznych, turystycznych, rekreacyjno-wypoczynkowych, wędkarskich (m.in. budowa wiat i budynków rekreacyjno-wypoczynkowych i edukacyjnych, organizowanie łowisk wędkarskich, wyposażenie rybacówki oraz remont i wyposażenie kuchni, budowa domków letniskowych); usług gastronomicznych (cateringowych). W ramach planowanych działań przewiduje się także prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej na temat historii, tradycji oraz gospodarki rybackiej, a także promowanie walorów przyrodniczych.

Rybacy w dalszym ciągu potrzebują rozwijać swoje gospodarstwa poprzez zakup samochodów i zbiorników wraz z osprzętem do transportu ryb, samochodu gospodarczego, nowych sieci, odzieży roboczej, aeratorów, gniotownika do zboża, ciągnika rolniczego, kosiarki, koparki i innych sprzętów specjalistycznych, w tym sprzętu do załadunku i rozładunku zboża. Przewidują także zakup specjalistycznych urządzeń, tj. tlenomierz, mikroskop do badania warunków życia i zdrowotności ryb, a także urządzeń do ochrony i monitoringu obiektu hodowlanego i istniejącej infrastruktury przed szkodnikami i kłusownikami, w tym także samochodu do dozoru stawów. Wraz ze wzrostem spożycia ryb pojawia się wśród konsumentów zainteresowanie innymi niż karp gatunkami ryb słodkowodnych. Planuje się więc inwestycje mające na celu dywersyfikację dotychczas prowadzonej produkcji karpiowej i handlu tymi rybami na inne gatunki ryb, tj. pstrągi, jesiotry, liny, amury, sandacze (ryby towarowe, materiał zarybieniowy). W szczególności działania te będą wymagały inwestycji związanych z adaptacją istniejących zbiorników, stawów na nowe hodowle, budową wylęgarni i magazynów podchowowych.

IV.2 Identyfikacja potrzeb

Podstawą do identyfikacji potrzeb mieszkańców obszaru, reprezentujących różne sektory: publiczny, społeczny, gospodarczy było odniesienie zapisów przeprowadzonych konsultacji i wskazanie tych problemów, które zostały zarówno w diagnozie i w analizie SWOT wyrażone. Członkowie Zespołu na podstawie uzyskanych od uczestników konsultacji danych wyodrębnili poniższe potrzeby.

1. **Rozwój infrastruktury rekreacyjnej na akwenach oraz terenach przyległych.** Aktywne formy spędzania wolnego czasu, rozwijające się w oparciu o zasoby przyrodnicze wynikające z położenia geograficznego obszaru wymagają utworzenia szlaków rowerowych, pieszych, kajakowych, tematycznych, czyli tych związanych z tradycjami rybackimi czy wędkarskimi; odpowiednio zagospodarowanych i wyposażonych między innymi w miejsca odpoczynku, punkty obserwacyjne, miejsca biwakowe, pomosty, wypożyczalnie rowerów, parkingi, pola namiotowe, pola kempingowe, pomosty widokowe, pomosty i stanowiska wędkarskie, wieże widokowe, platformy widokowe, stanowiska rowerowe, stacje, slipy i wypożyczalnie sprzętu związanego z rekreacją wodną. Koniecznym z punktu widzenia podniesienia atrakcyjności regionu objętego LSR dla mieszkańców, odwiedzających i turystów jest wsparcie działań inwestycyjnych związanych z tworzeniem zaplecza gastronomicznego związanego z promocją lokalnych produktów rybackich.
2. **Ochrona środowiska przyrodniczego akwenów i terenów przyległych.** Stan środowiska wpływa w bezpośredni sposób na rozwój sektora turystycznego, którego osią rozwojową jest rybactwo oraz na jakość oferowanych produktów (ryb oraz innych produktów akwakultury). Prośrodowiskowość powinna być wyrażona również w stosowaniu w procesie chowu i hodowli technologii, które chronią przyrodę, w tym odnawialnych źródeł energii.
3. **Spójna i wspólna informacja i promocja.** Skuteczność komunikatów informacyjnych i promocyjnych związana jest z dostosowaniem narzędzi do adresatów tych komunikatów. Z jednej strony należy w komunikacji wewnętrznej, adresowanej do mieszkańców obszaru (potencjalnych beneficjentów LSR oraz wnioskodawców) zastosować narzędzia określone w Rozdziale IX, z drugiej – do odwiedzających i turystów (również tych potencjalnych) trzeba zastosować koncepcje nowoczesne, zgodne z obowiązującymi trendami, wykorzystującymi współpracę różnych sektorów oraz mediów

regionalnych i lokalnych. Istotnym elementem promocyjnym jest organizacja imprez, w szczególności związanych z lokalnymi zasobami, zwłaszcza z tradycją rybacką, w tym tradycjami kulinarnymi obszaru. Działania podmiotów, instytucji, organizacji i mieszkańców obszaru powinny być skupione na promocji tworzonych bądź wspieranych produktów lokalnych: kulinarnych, turystycznych, edukacyjnych i kulturalnych. Poprawa stanu infrastruktury służącej promocji rybactwa oraz zmiany nawyków żywieniowych/dietetycznych.

4. **Wsparcie działalności gospodarczej oraz podnoszenie kwalifikacji rybaków, przedsiębiorców i pracowników sektora rybackiego.** Zgodnie z oczekiwaniami ankietowanych rybaków Rybacka Lokalna Grupa Działania Opolszczyzna w ramach realizacji Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020 nadal będzie promować karpia, jako produkt regionalny oraz wzmacniać hodowlę pstrąga i innych gatunków akwakultury. Do ważnych potrzeb wyrażonych w analizie SWOT oraz w diagnozie jest dostępność do szkoleń branżowych, jak i poza branżowych, umożliwiających rybakom i przedsiębiorcom uzyskiwanie stosownych certyfikatów i uprawnień zgodnie z najnowszymi wymogami zarówno w zakresie akwakultury, jak i działalności związanej z innymi, niż podstawowa rybacka, sektorami. Tematy, którymi podczas konsultacji wyrazili zainteresowanie przedstawiciele sektora rybackiego: hodowla karpia i innych gatunków ryb; wdrażanie nowych technologii w produkcji ryb i hodowli raków; prawo branżowe i zmiany zachodzące w tym prawie; rachunkowość i podatki w gospodarstwach rybackich; prawo pracy i przepisów BHP; zagadnienia weterynaryjne, w tym rozpoznawanie i zapobieganie chorobom ryb; przetwórstwo ryb, w szczególności ich obróbka i przygotowywanie przetworzonych produktów oraz przepisy sanitarne i weterynaryjne w tym zakresie; obiegi zamknięte wykorzystywane w hodowli ryb; wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii w hodowli ryb; budowanie rynku zbytu produktów rybactwa. W opinii uczestników konsultacji szczególny nacisk należy położyć na wzmocnienie pracowników młodych, wchodzących na rynek pracy oraz tych, którzy ją stracili bądź taką utratą są zagrożeni (w tym przede wszystkim osoby w wieku 50 i więcej lat).

5. **Innowacyjne, bezpieczne, dywersyfikujące działalność gospodarstwa i przedsiębiorstwa rybackie.** Istniejące gospodarstwa rybackie oraz przedsiębiorstwa działające w tej branży – zarówno te duże, jak i małe, rodzinne – by pozostać na rynku i odnotowywać wzrost dochodów muszą dostosować swoją infrastrukturę do obowiązujących standardów. Niezbędne są działania poprawiające stan infrastruktury służącej do chowu bądź hodowli ryb i innych produktów akwakultury, bądź też tworzenie nowej, niezbędnej dla rozwoju obszaru przez sektor rybacki. Innowacyjność tych działań jest nierozdzielnie związana z działaniami prośrodowiskowymi, zwłaszcza tymi, które służą polepszeniu dobrostanu zwierząt. Jednym z narzędzi umożliwiających pozyskiwanie dostępu do nowych technologii, know-how oraz wymiany dobrych praktyk jest nawiązywanie współpracy z przedstawicielami sektora rybackiego w krajach, w których poziom zarówno sprzedaży ryb, jak i wykorzystania w procesie chowu i hodowli innowacyjnych technologii oraz urządzeń jest wysoki. Wzmocnieniem tych działań jest poprawa bezpieczeństwa pracowników sektora rybackiego oraz ochrona przed kłusownictwem.

6. **RLGD reprezentantem lokalnego środowiska sektora rybackiego.** W wyrażonej podczas konsultacji opinii rybacy i przedsiębiorcy tego sektora zwrócili uwagę, że RLGD powinna w dalszym ciągu, jako ich przedstawiciel w terenie, zabierać głos i mieć wpływ na strategiczne decyzje organów administracji państwowej i publicznej w sprawie branży rybackiej, w szczególności w kwestiach legislacyjnych dotyczących prawa wodnego czy ochrony środowiska. Powinna też nieść wsparcie w budowaniu współpracy pomiędzy gospodarstwami, w podjęciu próby skonsolidowania producentów ryb oraz warunków jej sprzedaży. Ważna jest także rola RLGD w kontynuacji promowania obszaru poprzez wędkarstwo i działalność edukacyjną na temat zrównoważonego rozwoju rybactwa, jako ważnej lokalnej gałęzi gospodarczej oraz ważnego czynnika rozwoju społecznego i kulturalnego w regionie.

7. **Promocja sektora rybackiego w środowisku pozabranżowym.** Mimo wyraźnej specyfiki tego obszaru oraz potencjału gospodarczego sektora rybackiego, chów i hodowla ryb oraz innych produktów akwakultury nie jest elementem wyróżniającym obszar wśród mieszkańców nie związanych z sektorem rybackim. W konsekwencji może to doprowadzić do odchodzenia od tej gałęzi gospodarki, niedoceniań walorów przyrodniczych obszaru, a tym samym pogorszenia jakości środowiska, spadku sprzedaży ryb (żywych i przetworzonych). Niezbędnym działaniem ograniczającym to zagrożenie jest edukacja adresowana do różnych grup wiekowych, rozpoczynana na etapie edukacji przedszkolnej.

ROZDZIAŁ V: CELE I WSKAŹNIKI

RLKS w ramach Programu Operacyjnego „Rybacktwo i Morze” może być realizowany na obszarach rybackich i akwakultury, tak, jak to ma miejsce w przypadku RLGD „Opolszczyzna”. Zgodnie z definicją zawartą w art. 3 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia o EFMR „*obszar rybacki i obszar akwakultury oznacza obszar obejmujący brzeg morza, rzeki lub jeziora, obejmujący stawy lub dorzecze i charakteryzujący się wysokim poziomem zatrudnienia w sektorze rybołówstwa lub akwakultury, który to obszar jest funkcjonalnie spójny pod względem geograficznym, gospodarczym i społecznym*”. Instrument RLKS ma przyczynić się do zwiększenia mobilności zawodowej mieszkańców obszarów rybackich i obszarów akwakultury nie tylko w zakresie rybactwa, ale także w procesie nabywania nowych umiejętności i podejmowania działalności pozarybackiej. Do rozwoju społecznego przyczynią się działania na rzecz promowania potencjału kulturowego i przyrodniczego obszarów, w tym upowszechnianie rybackiego dziedzictwa kulturowego. Na potrzeby doprecyzowania poniższych celów i w związku z uniknięciem nie tylko ryzyka finansowania kosztu z więcej niż jednego funduszu, ale także zachowania dwusektorowości ustaliliśmy na poziomie LSR linię demarkacyjną między EFMR a EFRROW.

Główny cel interwencji PO RYBY 2014-2020:

Wsparcie działań w obszarze akwakultury, rybołówstwa, lokalnych strategii rozwoju, przetwórstwa i obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury, realizacji celów Wspólnej Polityki Rybołówstwa i Zintegrowanej Polityki Morskiej przyczyniającej się do tworzenia długoterminowych zrównoważonych warunków środowiskowych niezbędnych do rozwoju gospodarczego i społecznego.

V.1 Wizja rozwoju obszaru

Najważniejszym celem każdego dokumentu strategicznego jest wizja rozwoju obszaru. Musi ona być zgodna z diagnozą, analizą SWOT, opinią mieszkańców oraz zidentyfikowanymi problemami oraz wskazanymi zasobami. Wizja zobowiązuje jej realizatorów dłużej niż cele ogólne i cele szczegółowe, stanowi odległy w czasie punkt, w którym wszystko, co zaplanowaliśmy udało się z sukcesem osiągnąć. Z natury więc wizja jest bytem idealnym, rzadko osiąganym w pojęciu przyjmowanym w chwili jej wyznaczenia. Zapisy SWOT, wyniki diagnozy, opinie uczestników konsultacji i respondentów ankiet określają kierunek rozwoju sektora rybackiego i okołorybackiego obszaru RLGD Opolszczyzna, **który wynika z faktycznych potrzeb społeczności zamieszkującej teren, związanych z branżą rybacką bezpośrednio lub pośrednio oraz tych, dla których branża ta jest szansą na rozwój. Należy zaznaczyć, że szanse te wzrastają ze względu na zmianę od 1 stycznia 2016 r. przepisów związanych ze sprzedażą bezpośrednią. Środowisko przyrodnicze oraz walory krajobrazowe będzie podstawą rozwoju usług turystycznych i okołoturystycznych nie związanych z podstawową działalnością rybacką, ale stanowiących rozwój tej działalności i jej dywersyfikację.** W tym obszarze będą podejmowane działania, wynikające z realizacji konkretnych operacji, jednak ten potencjał oceniany obecnie przez interesariuszy, jako szczególnie wysoki jest wskazywany przez nich, jako niewykorzystany. Zarówno w pierwszym, jak i w drugim przykładzie ważnym narzędziem – i wynika to zarówno z bezpośredniej opinii wyrażających opinię mieszkańców, jak i doświadczeń członków Zespołu oraz uczestników spotkań pracujących nad LSR – **będzie prowadzenie skutecznych działań informacyjno-doradczych, w tym włączenie potencjalnych wnioskodawców oraz beneficjentów operacji realizowanych w ramach przedsięwzięć do tego procesu.** Jest to tym bardziej ważne, że na przestrzeni ostatnich lat znacząco pogorszyła się sytuacja demograficzna obszaru, a także zwiększyła indywidualizacja życia jego mieszkańców. Wyróżnione wyżej zapisy są składową zaplanowanej przez nas wizji, którą krótko można zapisać:

Nowoczesne i konkurencyjne działania podmiotów gospodarczych, społecznych i publicznych obszaru RLGD „Opolszczyzna” wykorzystujących w zrównoważony sposób zasoby terenu.

W ramach LSR wsparcie mogą uzyskać operacje, które wpłyną na osiągnięcie celów Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego. Uszczegółowienia tych zapisów wynikające z rozporządzenia (w czasie opracowywania LSR zapisy rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy na realizację operacji w ramach priorytetu 4 było dopiero projektowane) umożliwiły wskazanie określonych beneficjentów oraz poziomu wsparcia, a tym samym stworzenie realnego i wykonalnego budżetu wdrażania LSR. Realizacja lokalnych

strategii rozwoju kierowanych przez społeczność, zgodnie z zapisami art. 63 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. wdrażana jest przez pięć celów.

1. Podnoszenie wartości produktów, tworzenie miejsc pracy, zachęcanie młodych ludzi i propagowanie innowacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury: operacje w ramach tego celu będą dostępne dla beneficjentów wskazanych z rozporządzeniu, którymi nie muszą być jedynie podmioty sektora rybackiego, jednak to właśnie one będą preferowane ze względu na szczególne znaczenie dla rozwoju obszaru, co zostało ujęte w kryteriach wyboru.
- 2) wspieranie różnicowania działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego i poza nim, wspieranie uczenia się przez całe życie i tworzenia miejsc pracy na obszarach rybackich i obszarach akwakultury – w rozporządzeniu zapis ten zostanie wskazane wprost nie tylko tworzenie miejsc pracy, ale i ich utrzymanie.
- 3) wspieranie i wykorzystywanie atutów środowiska na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym operacje na rzecz łagodzenia zmiany klimatu;
- 4) propagowanie dobrostanu społecznego i dziedzictwa kulturowego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym dziedzictwa kulturowego rybołówstwa i akwakultury oraz morskiego dziedzictwa kulturowego – realizacja tego celu będzie mogła odbywać się dzięki realizacji operacji przez podmioty publiczne i społeczne, podobnie jak w celu 5:
- 5) powierzenie społecznościom rybackim ważniejszej roli w rozwoju lokalnym oraz zarządzaniu lokalnymi zasobami rybołówstwa.

W ramach niniejszej strategii RLGD będzie realizować cele szczegółowe, które są zgodne ze wszystkimi celami priorytetu.

Ze względu na wskazanie w analizie SWOT niedostatecznego dostępu do dobrych praktyk i doświadczeń innych RLGD będzie realizować **co najmniej trzy projekty współpracy**, które wpłyną na osiągnięcie wskaźników związanych z uczestnictwem podmiotów publicznych, społecznych, prywatnych w wydarzeniach o charakterze edukacyjnym, integracyjnym, gospodarczym. RLGD przewiduje także realizowanie **operacji własnych zgodnie z obowiązującymi przepisami**. Cele są wspierane z **Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w ramach zakresów: realizacja LSR, współpraca, aktywizacja** (zawiera działania związane z animacją, wdrażaniem „Planu komunikacyjnego” oraz innymi działaniami aktywizacyjnymi), **koszty bieżące** związane z pracą Biura RLGD.

CEL OGÓLNY 1 WSPARCIE KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ PRZEDSIĘBIORSTW ROZWIJAJĄCYCH SIĘ W SPOSÓB ZRÓWNOWAŻONY I INNOWACYJNY W OPARCIU O ZASOBY RYBACKIE OBSZARU RLGD OPOLSZCZYZNA Wskaźnik: NOWO ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NA 1000 MIESZKAŃCÓW OBSZARU Źródło wskaźnika: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych Uzasadnienie wyboru wskaźników: Obszar RLGD charakteryzuje specyficzna gospodarka związana z sektorem rybackim (rybołówstwo i akwakultura). Wykorzystanie tego potencjału jest podstawą rozwoju obszaru, co zostało zapisane w wizji. Rozwój ten będzie przebiegał dwutorowo: z jednej strony nastąpi rozwój oraz wsparcie sektora rybackiego, z drugiej: rozwój oraz wsparcie zasobów przyrodniczych i turystycznych, czyli usług (komercyjnych i publicznych) pobudzających ruch turystyczny na obszarze. Synergia obu tych kategorii wpłynie na pobudzenie gospodarcze całego obszaru, a zwłaszcza – dzięki EFMR – na rozwój gospodarki rybackiej, co będzie skutkowało powstaniem nowych podmiotów gospodarczych. Obiektywne dane opisują wskazany przez nas wskaźnik, do którego dane dostarcza Główny Urząd Statystyczny.	
Wskaźniki do celów szczegółowych: Wskaźniki mają charakter ilościowy; nie opisują procesu; są wyrażone liczbą – zgodnie z poradnikiem ich wartość bazowa wynosi „0”	PRZEDSIĘWZIĘCIA: Uzasadnienie przyjętych wskaźników produktów dla wszystkich przedsięwzięć celu szczegółowego: wybrane na podstawie diagnozy, opinii mieszkańców wyrażonych w konsultacjach oraz analizy SWOT przedsięwzięcia, wpłyną na osiągnięcie przyjętych celów rozwojowych dzięki realizacji konkretnych operacji w ramach tych przedsięwzięć. Wskaźniki produktu mają charakter ilościowy, nie jakościowy, ze względu na fakt, że nie można oszacować wartości bazowej – RLGD nie dysponuje wiarygodnymi danymi. Zgodnie z zaleceniami „Poradnika” bazowa wartość wskaźnika ilościowego wynosi 0. Każde z przedsięwzięć jest zadaniem generującym konkretny mierzalny wskaźnik, który dotyczy zmiany infrastrukturalnej bądź konkretnych działań o charakterze społecznym, zmieniających postawy, aktywność oraz zaangażowanie uczestników życia społecznego.
CEL SZCZEGÓŁOWY: 1.1 Wysokie standardy wspierające innowacyjną gospodarkę rybacką obszaru RLGD „Opolszczyzna” Wskaźnik: 1. Liczba przedstawicieli sektora rybackiego, którzy skorzystali w pierwszym roku po	1.1.1 Budowa, przebudowa, rozbudowa i/lub adaptacja obiektów, służących gospodarce rybackiej oraz do chowu i hodowli ryb 1.1.2 Wyposażenie obiektów, służących gospodarce rybackiej oraz do chowu i hodowli ryb w sprzęt,

zakończeniu operacji z powstałej infrastruktury w ujęciu lat 2016-2023 Uzasadnienie wyboru wskaźnika Rozwój gospodarczy obszaru wspiera się na rozwoju specyficznego produktu lokalnego, jakim są produkty dostarczane przez sektor rybacki. Wykorzystanie tego zasobu i tej specyfiki wymaga dostosowania obiektów oraz otoczenia do obowiązujących standardów i umożliwienie rozwoju istniejących oraz przyszłych obiektów zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami przedstawicieli sektora. Operacje te zostały wskazane przez przedstawicieli branży rybackiej w badaniu przeprowadzonym na podstawie kwestionariusza pogłębionego oraz w trakcie spotkań i pracy nad analizą SWOT.	urządzenia i/lub innowacyjną technologię na obszarze RLGD
CEL SZCZEGÓŁOWY: 1.2 Kompetentni i mobilni pracownicy sektora rybołówstwa i akwakultury obszaru RLGD Opolszczyzna Wskaźnik Liczba utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy Uzasadnienie wyboru wskaźnika Jednym z elementów depopulacji jest migracja zarobkowa mieszkańców obszaru. Jako najpoważniejszy powód tej emigracji są względy finansowe, a nie brak miejsc pracy. Oferta rynkowa wskazuje na brak pracy za godne wynagrodzenie. Z drugiej strony koszty zatrudnienia są w Polsce tak wysokie, że przedsiębiorców (mikro i małych) nie stać na zaproponowanie oczekiwanych warunków finansowych. W związku z tym konieczne jest połączenie kilku obszarów: rozwoju rynku produktów i usług, który pozwoli przedsiębiorcom zarabiać lepiej, prowadzenia działań edukacyjnych związanych z docenieniem lokalnych zasobów oraz wspierania zatrudnienia, zwłaszcza osób, które stanowią grupę defaworyzowaną. Wskaźnik mierzy liczbę miejsc pracy, które dzięki otrzymanemu wsparciu zostały utworzone lub utrzymane. Wskaźnik kluczowy	1.2.1 Upowszechnianie wiedzy naukowej i technicznej oraz innowacyjnych praktyk związanych z rybołówstwem i akwakulturą 1.2.2 Podejmowanie, wykonywanie lub rozwijanie działalności służącej rozwojowi sektora rybackiego 1.2.3 Wspieranie dywersyfikacji zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa w drodze tworzenia lub utrzymania miejsc pracy, nie związanych z podstawową działalnością rybacką
CEL OGÓLNY 2 ZACHOWANIE, OCHRONA I PROMOCJA ZASOBÓW RYBACKICH I AKWAKULTURY OBSZARU RLGD OPOLSZCZYZNA Wskaźnik: Zwiększenie średniej oceny potencjału usług turystycznych i okołoturystycznych obszaru RLGD, wyrażonej przez respondentów badania ankietowego Uzasadnienie wyboru wskaźników: Podczas konsultacji respondenci oceniali potencjał określonych kategorii rozwojowych obszaru. „<i>Potencjał usług turystycznych i okołoturystycznych</i>” obszaru uzyskał najniższą z ocen: średnia 2,47 (uczestnicy oceniali dany potencjał w skali od 1 do 5, gdzie „1” oznaczało najniższą ocenę, a „5” najwyższą). Podobnie niską ocenę ta branża uzyskała w ocenie uczestników spotkań oraz w analizie SWOT. Realizacja operacji w ramach zaproponowanych przedsięwzięć, a tym samym osiągnięcie celów szczegółowych wpłynie pośrednio na osiągnięcie celu ogólnego.	

Poprawa infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej ma charakter wielosektorowy oraz zintegrowany i dotyczy w takim samym stopniu infrastruktury publicznej, ogólnodostępnej, jak i komercyjnej, związanej z rozwojem gospodarczym przedsiębiorców sektora rybackiego i rybaków. Badanie zostanie przeprowadzone przez powtórzenie w 2022 roku ankiety z roku 2015.
Zakładana wartość wskaźnika: nie mniej niż 3,75%

CELE SZCZEGÓŁOWE	PRZEDSIĘWZIĘCIA
CEL SZCZEGÓŁOWY 2.1 Zrównowazona, ekologiczna i bezpieczna gospodarka rybacka obszaru RLGD „Opolszczyzna” Wskaźnik Liczba osób, które skorzystały w pierwszym roku po zakończeniu operacji z powstałej infrastruktury w ujęciu lat 2016-2023 Uzasadnienie wyboru wskaźnika Na obszarze wciąż występują zachowania i działania, które w niekorzystny sposób mogą wpływać na rozwój sektora rybackiego i terenów publicznych : warunki bezpieczeństwa pracy nie odpowiadające współczesnym standardom, kłusownictwo, zagrożenia środowiskowe, utrudniony dostęp do terenów przyległych do publicznych cieków i akwenów wodnych. Podmioty sektora rybackiego nie mają dostępu do nowoczesnych technologii, umożliwiających prowadzenie skutecznej i bezpiecznej gospodarki. Poglębianie się problemów w tym obszarze wzmacnia brak działań edukacyjnych.	2.1.1 Przywracanie, zabezpieczanie lub odtwarzanie potencjału produkcyjnego sektora rybactwa lub pierwotnego stanu środowiska obszarów rybackich RLGD oraz rewitalizacja terenów przyległych do cieków i akwenów.
CEL SZCZEGÓŁOWY 2.2 Rozwój kapitału społecznego wspierającego sektor rybacki i akwakultury obszaru RLGD Opolszczyzna Wskaźnik P.2.2.1 Liczba, osób którzy skorzystali w pierwszym roku po zakończeniu operacji z powstałej infrastruktury w ujęciu lat 2016-2023 P.2.2.2: Liczba osób, które otrzymały materiały związane ze specyfiką obszaru Uzasadnienie wyboru wskaźnika Na obszarze występują specyficzne kulturowe zachowania i działania wyrażone w obrzędach związanych z kulturą rybacką, pamięci historycznej obszaru, w kulinariach. Potencjał ten może być katalizatorem rozwoju gospodarczego sektora rybackiego, turystyki oraz narzędziem integrującym lokalną społeczność. Problemem obszaru RLGD jest niewystarczająca infrastruktura i liczba obiektów związanych z promocją, edukacją, tradycją i kulturą rybacką oraz niewystarczająca liczba wydarzeń o charakterze integracyjnym, naukowym, rekreacyjnym, kulinarnym, kulturalnym, masowym, wystawienniczym, edukacyjnym	2.2.1 Budowa, rozbudowa, przebudowa i adaptacja obiektów wraz z ich wyposażeniem związanych z promocją, edukacją, tradycją i kulturą rybacką 2.2.2 Operacje o charakterze: integracyjnym, naukowym, rekreacyjnym, kulinarnym, kulturalnym, masowym, wystawienniczym, edukacyjnym.

CEL SZCZEGÓŁOWY 2.3 Dostępna i nowoczesna infrastruktura turystyczna, rekreacyjna i społeczna wspierająca sektor rybacki obszaru RLGD „Opolszczyzna” <u>Wskaźnik</u> Liczba osób, które w pierwszym roku po zakończeniu operacji skorzystały z nowopowstałej infrastruktury w ujęciu lat 2016-2022 <u>Uzasadnienie wyboru wskaźnika</u> Miejscowości, a nawet całe gminy obszaru rozwijają się nierównomiernie, tylko w części z nich powstaje nowa infrastruktura turystyczna, okołoturystyczna i rekreacyjna. Tereny nad wodami, będące w użytkowaniu podmiotów uprawnionych do rybactwa oraz publicznych, prywatnych, czy społecznych nie są w zasadzie w ogóle zagospodarowane, na co wskazują również zapisy SWOT. Utrudnia to dywersyfikację gospodarki rybackiej i wykorzystywanie potencjału wodnego w usługach poza podstawową branżą rybacką. Poprawa tej infrastruktury i jej wykorzystanie przez ludzi (mieszkańców obszaru, odwiedzających i turystów). Dlatego uznaliśmy, że ten wskaźnik będzie miał znaczenie dla oceny osiągnięcia celu. Wskaźnik kluczowy	2.3.1 Budowa infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i odpoczynkowej wokół zbiorników wodnych oraz wzdłuż rzek. 2.3.2 Rozwój oferty sektora rybackiego związanych z usługami turystycznymi i okołoturystycznymi.
CEL SZCZEGÓŁOWY: 2.4 Wypromowana specyfika obszaru RLGD „Opolszczyzna” związana z gospodarką, tradycją i kulturą rybacką <u>Wskaźnik</u> Liczba osób, które otrzymały materiały promujące specyfikę obszaru <u>Uzasadnienie wyboru wskaźnika</u> Na obszarze występują specyficzne kulturowe zachowania i działania wyrażone w obrzędach związanych z kulturą rybacką, pamięci historycznej obszaru, w kulinariach. Potencjał ten może być katalizatorem rozwoju gospodarczego sektora rybackiego, turystyki oraz narzędziem integrującym lokalną społeczność. Wspólnym problemem obszaru RLGD jest brak jednolitej polityki promocyjnej, brak kompleksowego systemu promocji produktów rybackich. Tożsamość kulturowa społeczności rybackich obszaru RLGD jest nierozdzielnie związana z historią tej społeczności i opiera się na wyrażaniu tej specyfiki przez gospodarkę rybacką, obyczaje związane z chowem i hodowlą ryb i akwakultury, charakterystyczne potrawy. To, co nas łączy – kultura obszaru - jest najcenniejszym elementem integrowania się mieszkańców i motywowania ich do pracy na rzecz wspólnego dobra. Obecnie nie ma miejsc, w których ta specyficzna kultura może być promowana, eksponowana i gdzie stanie się narzędziem edukacji o historii i współczesności rybactwa.	2.4.1 Tworzenie spójnego systemu promocji obiektów turystycznych związanych z tradycją i kulturą rybacką 2.4.2 Działania społeczne promujące specyfikę obszaru RLGD 2.4.3 Zagospodarowanie przestrzeni i budowa obiektów pełniących funkcje ekspozycyjne, edukacyjne i handlowe oraz ich wyposażenie

Tabela nr 17, Identyfikacja celów oraz przedsięwzięć, opracowanie własne

1.0	CEL OGÓLNY 1	WSPARCIE KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ PRZEDSIĘBIORSTW ROZWIJAJĄCYCH SIĘ W SPOSÓB ZRÓWNOWAŻONY I INNOWACYJNY W OPARCIU O ZASOBY RYBACKIE OBSZARU RLGD „OPOLSZCZYNA”						
1.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Wysokie standardy wspierające innowacyjną gospodarkę rybacką obszaru RLGD „Opolszczyzna”						
1.2		Kompetentni i mobilni pracownicy sektora rybołówstwa i akwakultury obszaru RLGD „Opolszczyzna”						
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	stan początkowy 2015 rok	plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru		
W 1.0	LICZBA NOWOZAREJESTROWANYCH W REJESTRZE REGON PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ NA 1000 MIESZKAŃCÓW OBSZARU RLGD „OPOLSZCZYNA”		sztuki	6,72	7	Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych		
		Wskaźniki rezultatów dla celów szczegółowych	Jednostka miary	stan początkowy 2015 rok	plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru		
W1.1	Liczba przedstawicieli sektora rybackiego, którzy skorzystali w pierwszym roku po zakończeniu operacji z powstałej infrastruktury w ujęciu lat 2016-2023		osoby	0	35	Sprawozdania beneficjentów		
W1.2	Liczba utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy		osoby	0	25	Sprawozdania beneficjentów		
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Wskaźniki produktu				
				Nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						początkowa 2015 rok	końcowa 2023 rok	
1.1.1	Budowa, przebudowa, rozbudowa i/lub adaptacja obiektów, służących	Wnioskodawca: Osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna	Konkurs	Liczba obiektów poddanych interwencji	sztuki	0	8	Sprawozdania beneficjentów / analiza

	gospodarce rybackiej oraz do chowu i hodowli ryb	nieposiadająca osobowości prawnej Ostateczny beneficjent: uprawnieni do rybactwa, pracownicy sektora rybackiego						sprawozdania/an kieta monitorująca udostępniona przez RLGD
1.1.2	Wypożyczenie obiektów, służących gospodarce rybackiej oraz do chowu i hodowli ryb w sprzęt, urządzenia i/lub innowacyjną technologię na obszarze RLGD	Wnioskodawca: Osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej Ostateczny beneficjent: uprawnieni do rybactwa, pracownicy sektora rybackiego	Konkurs	Liczba wyposażonych obiektów	sztuki	0	10	Sprawozdania beneficjentów / analiza sprawozdania/an kieta monitorująca udostępniona przez RLGD
1.2.1	Upowszechnianie wiedzy naukowej i technicznej oraz innowacyjnych praktyk związanych z rybołówstwem i akwakulturą	Wnioskodawca: RLGD Ostateczny beneficjent: uprawnieni do rybactwa, pracownicy sektora rybackiego, grupy defaworyzowane, organizacje społeczne, instytucje publiczne, osoby fizyczne, przedsiębiorcy	projekty współpracy, aktywizacja	Liczba zorganizowanych wydarzeń informacyjno- edukacyjnych związanych z sektorem rybackim	sztuki	0	28 (współpraca : 6, aktywizacja : 22)	Sprawozdania beneficjentów / analiza sprawozdania
1.2.2	Podjęcie, wykonywanie lub rozwijanie działalności służącej rozwojowi sektora rybackiego	Wnioskodawca: Osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej Ostateczny beneficjent: Katalog otwarty, ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych	Konkurs, operacja własna	Liczba operacji związanych z podjęciem lub rozwinięciem działalności służącej rozwojowi sektora rybackiego	sztuki	0	7	Sprawozdania beneficjentów / analiza sprawozdania/an kieta monitorująca udostępniona przez RLGD

1.2.3	Wspieranie dywersyfikacji zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa w drodze tworzenia lub utrzymania miejsc pracy, nie związanych z podstawową działalnością rybacką	Wnioskodawca: Osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej Ostateczny beneficjent: uprawnieni do rybactwa, pracownicy sektora rybackiego, grupy defaworyzowane	Konkurs	Liczba podmiotów sektora rybackiego, które rozpoczęły lub rozwinęły działalność inną niż rybacka	sztuki	0	3	Sprawozdania beneficjentów / analiza sprawozdania/ankieta monitorująca udostępniona przez RLGD
SUMA						0	56	
LICZBA WSKAŹNIKÓW ZWIĄZANYCH Z TWORZENIEM I UTRZYMANIEM MIEJSC PRACY						0	28	

2.0	CEL OGÓLNY 2	ZACHOWANIE, OCHRONA I PROMOCJA ZASOBÓW RYBACKICH I AKWAKULTURY OBSZARU RLGD „OPOLSZCZYNA”				
2.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Zrównoważona, ekologiczna i bezpieczna gospodarka rybacka obszaru RLGD „Opolszczyzna”				
2.2		Rozwój kapitału społecznego wspierającego sektor rybacki i akwakultury obszaru RLGD „Opolszczyzna”				
2.3		Dostępna i nowoczesna infrastruktura turystyczna, rekreacyjna i społeczna wspierająca sektor rybacki obszaru RLGD „Opolszczyzna”				
2.4		Wypromowana specyfika obszaru RLGD „Opolszczyzna” związana z gospodarką, tradycją i kulturą rybacką				
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	stan początkowy 2015 rok	plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
W2.0	Zwiększenie średniej oceny potencjału usług turystycznych i okołoturystycznych obszaru RLGD, wyrażonej przez respondentów badania ankietowego		punkt	2,46	3,75	Wyniki badań ankietowych prowadzonych w 2023
		Wskaźniki rezultatów dla celów szczegółowych	Jednostka miary	stan początkowy 2015 rok	plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
W2.1	Liczba, osób którzy skorzystali w pierwszym roku po zakończeniu operacji z powstałej infrastruktury w ujęciu lat 2016-2023		osoby	0	500	Sprawozdania beneficjentów/ analiza sprawozdania/ankieta monitorująca udostępniona przez RLGD
W2.2	Liczba, osób którzy skorzystali w pierwszym roku po zakończeniu operacji z powstałej infrastruktury w ujęciu lat 2016-2023		osoby	0	500	Sprawozdania beneficjentów/ analiza sprawozdania/ ankieta monitorująca udostępniona przez RLGD
W2.2	Liczba osób, które otrzymały materiały związane ze specyfiką obszaru		osoby	0	2000	Sprawozdania beneficjentów/ analiza

						sprawozdania/ ankieta monitorująca udostępniona przez RLGD
W2.3	Liczba osób, które w pierwszym roku po zakończeniu operacji skorzystały z nowopowstałej infrastruktury w ujęciu lat 2016-2022	osoby	0	500		Sprawozdania beneficjentów/ analiza sprawozdania/ ankieta monitorująca udostępniona przez RLGD
W2.4	Liczba osób do których dotarła informacja nt. gospodarczej, tradycyjnej i kulturalnej specyfiki obszaru RLGD "Opolszczyzna"	osoby	0	12000		Sprawozdania beneficjentów/ analiza sprawozdania/ ankieta monitorująca udostępniona przez RLGD
Przedsięwzięcia	Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Wskaźniki produktu			
			Nazwa	Jednostka miary	wartość	
					początkowa 2015 rok	końcowa 2023 rok
						Źródło danych/sposób pomiaru

2.1.1	Przywracanie, zabezpieczanie lub odtwarzanie potencjału produkcyjnego sektora rybactwa lub pierwotnego stanu środowiska obszarów rybackich RLGD oraz rewitalizacja terenów przyległych do cieków i akwenów	Wnioskodawca: Osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej Ostateczny beneficjent: uprawnieni do rybactwa, pracownicy sektora rybackiego, grupy defaworyzowane, organizacje społeczne, instytucje publiczne, osoby fizyczne	Konkurs	Liczba zagospodarowanych terenów	Sztuki	0	7	Sprawozdania beneficjentów/ analiza sprawozdania/ ankieta monitorująca udostępniona przez RLGD
2.2.1	Budowa, rozbudowa, przebudowa i adaptacja obiektów wraz z ich wyposażeniem związanych z promocją, edukacją, tradycją i kulturą rybacką	Wnioskodawca: jednostki samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne podległe tym jednostkom oraz organizacje pozarządowe, których celem statutowym jest działalność na rzecz rozwoju sektora rybołówstwa i akwakultury Ostateczny beneficjent: uprawnieni do rybactwa, pracownicy sektora rybackiego, grupy defaworyzowane, organizacje społeczne, instytucje publiczne, osoby fizyczne	Konkurs, operacje własne	Liczba obiektów, w których została przeprowadzona interwencja	Sztuki	0	13	Sprawozdania beneficjentów/ analiza sprawozdania
2.2.2	Operacje o charakterze: integracyjnym, naukowym, rekreacyjnym, kulinarnym, kulturalnym, masowym, wystawienniczym,	Wnioskodawca: RLGD Ostateczny beneficjent: uprawnieni do rybactwa, pracownicy sektora rybackiego, grupy defaworyzowane, organizacje społeczne, instytucje	projekty współpracy,	Liczba wydarzeń promujących produkt lokalny/obszar RLGD	Sztuki	0	27	Sprawozdania beneficjentów/ analiza sprawozdania

	edukacyjnym	publiczne, osoby fizyczne, przedsiębiorcy.						
2.3.1	Budowa infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i odpoczynkowej wokół zbiorników wodnych oraz wzdłuż rzek	Wnioskodawca: jednostki samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne podległe tym jednostkom oraz organizacje pozarządowe, których celem statutowym jest działalność na rzecz rozwoju sektora rybołówstwa i akwakultury Ostateczny beneficjent: uprawnieni do rybactwa, pracownicy sektora rybackiego, grupy defaworyzowane, organizacje społeczne, instytucje publiczne, osoby fizyczne	Konkurs	Liczba zagospodarowanych infrastruktur alnie terenów	Sztuki	0	6	Sprawozdania beneficjentów/ analiza sprawozdania
2.3.2	Rozwój oferty sektora rybackiego związanych z usługami turystycznymi i okołoturystycznymi	Wnioskodawca: Osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej Ostateczny beneficjent: uprawnieni do rybactwa, pracownicy sektora rybackiego, grupy defaworyzowane, organizacje społeczne, instytucje publiczne, osoby fizyczne, przedsiębiorcy	Konkurs	Liczba podmiotów sektora rybackiego, w których wdrożono usługi lub produkty inne niż w podstawowej działalności rybackiej	Sztuki	0	3	Sprawozdania beneficjentów/ analiza sprawozdania

2.4.1	Tworzenie spójnego systemu promocji obiektów turystycznych związanych z tradycją i kulturą rybacką	Wnioskodawca: jednostki samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne podległe tym jednostkom oraz organizacje pozarządowe, których celem statutowym jest działalność na rzecz rozwoju sektora rybołówstwa i akwakultury Ostateczny beneficjent: uprawnieni do rybactwa, pracownicy sektora rybackiego, grupy defaworyzowane, organizacje społeczne, instytucje publiczne, osoby fizyczne	Konkurs, operacje własne	Liczba stworzonych systemów promocji	Sztuki	0	1	Sprawozdania beneficjentów/ analiza sprawozdania
2.4.2	Działania społeczne promujące specyfikę obszaru RLGD	Wnioskodawca: jednostki samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne podległe tym jednostkom oraz organizacje pozarządowe, których celem statutowym jest działalność na rzecz rozwoju sektora rybołówstwa i akwakultury Ostateczny beneficjent: uprawnieni do rybactwa, pracownicy sektora rybackiego, grupy defaworyzowane, organizacje społeczne, instytucje publiczne, osoby fizyczne	Konkurs, operacje własne, projekty współpracy	Liczba przedsięwzięć o charakterze społecznym promującym specyfikę obszaru	Sztuki	0	62, w tym 23 (realizacja) + 39 (współpraca)	Sprawozdania beneficjentów / analiza sprawozdania
2.4.3	Zagospodarowanie przestrzeni i budowa obiektów pełniących	Wnioskodawca: jednostki samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne	Konkurs, operacje własne	Liczba obiektów poddanych	Sztuki	0	2	Sprawozdania beneficjentów / analiza sprawozdania

	funkcje ekspozycyjne, edukacyjne i handlowe oraz ich wyposażenie	podległe tym jednostkom oraz organizacje pozarządowe, których celem statutowym jest działalność na rzecz rozwoju sektora rybołówstwa i akwakultury Ostateczny beneficjent: uprawnieni do rybactwa, pracownicy sektora rybackiego, grupy defaworyzowane, organizacje społeczne, instytucje publiczne, osoby fizyczne		interwencji				
SUMA						0	121	
LICZBA WSKAŹNIKÓW ZWIĄZANYCH Z TWORZENIEM I UTRZYMANIEM MIEJSC PRACY						0	3	

Tabela nr 18: Cele i wskaźniki, opracowanie własne

W ramach LSR wsparcie mogą uzyskać operacje, które wpłyną na osiągnięcie celów Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego. Uszczegółowienia tych zapisów wynikające z Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dn. 06.09.2016 w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej na realizację operacji w ramach działań wsparcie przygotowawcze i realizacja lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność, w tym koszty bieżące i aktywizacja, objętych Priorytetem 4. Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej zawartym w Programie Operacyjnym „Rybacko i Morze” (zwanego dalej Rozporządzeniem dot. Priorytetu 4) umożliwiły wskazanie określonych beneficjentów oraz poziomu wsparcia, a tym samym stworzenie realnego i wykonalnego budżetu wdrażania LSR.

Realizacja lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność, zgodnie z zapisami art. 63 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. oraz §2 Rozporządzenia dot. Priorytetu 4 wdrażana jest przez pięć celów.

1) Podnoszenie wartości produktów, tworzenie miejsc pracy, zachęcanie młodych ludzi i propagowanie innowacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury: operacje w ramach tego celu będą dostępne dla beneficjentów wskazanych z rozporządzenia, którymi nie muszą być jedynie podmioty sektora rybackiego, jednak to właśnie one będą preferowane ze względu na szczególne znaczenie dla rozwoju obszaru, co zostało ujęte w kryteriach wyboru.

2) wspieranie różnicowania działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego i poza nim, wspieranie uczenia się przez całe życie i tworzenia miejsc pracy na obszarach rybackich i obszarach akwakultury – w rozporządzeniu zapis ten zostanie wskazane wprost nie tylko tworzenie miejsc pracy, ale i ich utrzymanie.

3) wspieranie i wykorzystywanie atutów środowiska na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym operacje na rzecz łagodzenia zmiany klimatu;

4) propagowanie dobrostanu społecznego i dziedzictwa kulturowego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym dziedzictwa kulturowego rybołówstwa i akwakultury – realizacja tego celu będzie mogła odbywać się dzięki realizacji operacji przez podmioty publiczne i społeczne, podobnie jak w celu 5:

5) powierzenie społecznościom rybackim ważniejszej roli w rozwoju lokalnym oraz zarządzaniu lokalnymi zasobami rybołówstwa.

Cele LSR odnoszą się do czterech z ww. pięciu celów, a zgodność przedsięwzięć z ww. celami wyraża się następująco:

- Cel 1 z Rozporządzenia dot. Priorytetu 4 – przedsięwzięcia: 1.1.1, 1.1.2,
- Cel 2 z Rozporządzenia dot. Priorytetu 4 – przedsięwzięcia: 1.2.2, 1.2.3, 2.3.2
- Cel 3 z Rozporządzenia dot. Priorytetu 4 – przedsięwzięcia: 2.1.1,
- Cel 4 z Rozporządzenia dot. Priorytetu 4 – przedsięwzięcia: 2.2.1, 2.2.2, 2.3.1, 2.4.1, 2.4.2, 2.4.3

Założyliśmy podczas rozpoczynania prac nad dokumentem, że każdy cel szczegółowy ujęty w LSR będzie miał charakter celu wysoko zintegrowanego z celami Priorytetu, gdy będzie odnosił się do co najmniej dwóch jego celów. Po otrzymaniu tekstu Rozporządzenia dot. Priorytetu 4 okazało się, że występują ograniczenia kwotowe na 1 wnioskodawcę w ramach każdego wskazanego w Rozporządzeniu celu. Aby umożliwić weryfikację limitu na 1 wnioskodawcę, przyporządkowano poszczególne przedsięwzięcia do jednego celu z Rozporządzenia (zgodnie z powyższym opisem). Przy takim przyporządkowaniu okazało się, że niektóre cele szczegółowe realizują tylko jeden cel z Rozporządzenia.

Przypisaliśmy poszczególne przedsięwzięcia dla określonych sektorów beneficjentów, zakładając, że zgodnie z PO Rybacko i Morze 2014-2020 najważniejszym adresatem działań w ramach realizacji LSR są podmioty sektora rybackiego. Ta grupa jest potencjalnym beneficjentem ostatecznym wszystkich założonych w LSR przedsięwzięć, w ramach których będą realizowane konkretne operacje.

V.2 Związek celów i przedsięwzięć z diagnozą obszaru

Depopulacja i zmiany w strukturze demograficznej obszaru są wynikiem konieczności podejmowania pracy poza granicami RLGD. Obszar objęty niniejszą strategią – mimo ewidentnych

zasobów – rozwija się gospodarczo słabo, a wiodący sektor rybacki nie ma możliwości w pełni wykorzystania potencjału i szans. Najważniejszą więc rzeczą wydaje się stworzenie odpowiednich warunków do prowadzenia działalności gospodarczej związanej z sektorem rybackim oraz działaniami gospodarczymi prowadzonymi poza podstawowymi usługami rybackimi (turystyka, gastronomia, edukacja i promocja związane ze specyfiką obszaru).

Zarówno analiza SWOT, jak i ankiety oraz kwestionariusze wypełniane przez przedstawicieli sektora rybackiego wskazały, że niezwykle istotnym aspektem będzie doinwestowanie sektora pod względem infrastrukturalnym, sprzętowym oraz technologicznym. W szczególności dotyczy to inwestycji polegających na budowie, rozbudowie, modernizacji bądź remoncie stawów (niecek, grobli, łowisk, urządzeń hydrotechnicznych, rowów) w wyniku ich eutrofizacji i degradacji. Dzięki temu zostanie odtworzona powierzchnia użytkowa stawów, poprawi się jakość produkcji i bilans wody. Planuje się także budowę dróg dojazdowych do stawów, budynków socjalnych i gospodarczych, magazynów na sprzęt i zboże, czy silosów zbożowych. Planowane są także nowoczesne magazyny, które usprawnią sprzedaż oraz załadunek oraz poprawią warunki przetrzymywania ryb w celu sprzedaży całorocznej. Wybudowana zostanie także kolejna mechaniczna samolówka.

Wraz z nowymi oczekiwaniami klientów rybacy zauważają konieczność dostosowania swoich gospodarstw do sprzedaży ryb zarówno żywych ryb jak i w różnym stopniu przetworzonych, w szczególności łatwych i szybkich do przygotowania posiłku. Planują podejmować szereg działań mających na celu organizację całych łańcuchów dostaw, w szczególności polegających na rozwoju lub urządzaniu punktów sprzedaży bezpośredniej, MOL oraz zakładów przetwórczych. Inwestycje będą polegały w szczególności na zakupie lub budowie patroszalni, wędzarni, chłodni, punktu sklepowego, basenów do sprzedaży ryb, a także na zakupie specjalistycznych środków transportu do przewozu zarówno ryby żywej jak i przetworzonej.

Rybacy w dalszym ciągu potrzebują rozwijać swoje gospodarstwa poprzez zakup samochodów i zbiorników wraz z osprzętem do transportu ryb, samochodu gospodarczego, nowych sieci, odzieży roboczej, aeratorów, gniotownika do zboża, ciągnika rolniczego, kosiarki, koparki i innych sprzętów specjalistycznych, w tym sprzętu do załadunku i rozładunku zboża. Przewidują także zakup specjalistycznych urządzeń, tj. tlenomierz, mikroskop do badania warunków życia i zdrowotności ryb, a także urządzeń do ochrony i monitoringu obiektu hodowlanego i istniejącej infrastruktury przed szkodnikami i kłusownikami, w tym także samochodu do dozoru stawów.

Po zebraniu danych diagnostycznych, uzyskaniu informacji w ramach konsultacji społecznych oraz przy przyjęciu zapisów analizy SWOT przeprowadziliśmy analizę przyczyn problemów i ich skutków, wykorzystując technikę drzewa problemów. Wyniki tej analizy przedstawiamy niżej.

SKUTEK 1 (poziom celu ogólnego 1)

MAŁO INNOWACYJNA I SŁABO ZRÓWNOWAŻONA, KONSERWATYWNA GOSPODARKA RYBACKA, NIE WYKORZYSTUJĄCA ZASOBÓW OBSZARU

(odpowiedzią jest Cel ogólny 1: WSPARCIE KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ PRZEDSIĘBIORSTW ROZWIJAJĄCYCH SIĘ W SPOSÓB ZRÓWNOWAŻONY I INNOWACYJNY W OPARCIU O ZASOBY RYBACKIE OBSZARU RLGD OPOLSZCZYZNA)

PROBLEM 1.1

Rybacy i przedsiębiorcy branży rybackiej, działający na obszarze RLGD prowadzą gospodarkę w większości w mało innowacyjny i zrównoważony sposób

1.1 (odpowiedzią jest Cel szczegółowy 1.1 Wysokie standardy wspierające racjonalną i innowacyjną gospodarkę rybacką)

PRZYZCZYNY PROBLEMU (odpowiedzią są przedsięwzięcia przypisane do celu):

Brak zaplecza w postaci obiektów o odpowiednim standardzie, służących do chowu, hodowli, magazynowaniu i przetwarzaniu ryb oraz innych produktów akwakultury

Brak dostępu do innowacyjnych technologii stosowanych w gospodarce rybackiej regionów lepiej rozwiniętych

Brak zagospodarowanego otoczenia obiektów służących gospodarce rybackiej, co wpływa na utrudnienia w kontakcie z klientami (złe drogi dojazdowe, brak parkingów)

Brak skutecznego monitoringu obszaru oraz odbiegające od standardów unijnych warunki i bezpieczeństwo pracy w sektorze rybackim

PROBLEM 1.2

Niedostępność przedstawicieli sektora rybackiego do wyników pracy naukowej, opracowań analitycznych i efektów działań sektora naukowego związanych z branżą rybacką. Silny sektor rybacki – największy pod względem zatrudnienia oraz wartości obszar RLGD „Opolszczyzna” bez możliwości pozyskania wsparcia ze źródeł zewnętrznych, a tym samym zagrożony ograniczeniem zatrudnienia w sektorze

(odpowiedzią jest Cel szczegółowy 1.2 Kompetentni i mobilni pracownicy sektora rybołówstwa i akwakultury obszaru RLGD Opolszczyzna)

PRZYCZYNY PROBLEMU (odpowiedzią są przedsięwzięcia przypisane do celu):

Brak wsparcia rozpoczynania działalności gospodarczej w sektorze rybackim

Ograniczony dostęp do kształcenia związanego z rybołówstwem i akwakulturą w województwie

Rezygnacja małych gospodarstw i przedsiębiorstw z prowadzenia podstawowej działalności rybackiej, jako niedochodowej

SKUTEK 2 (poziom celu ogólnego 2)

NIEWYKORZYSTANIE I ZANIEDBYWANIE PRZEZ MIESZKAŃCÓW ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH, A ZWŁASZCZA POTENCJAŁU ZASOBÓW WODNYCH OBSZARU TWORZĄCEGO RLGD

(odpowiedzią jest Cel ogólny 2: ZACHOWANIE, OCHRONA I PROMOCJA ZASOBÓW RYBACKICH I AKWAKULTURY OBSZARU RLGD OPOLSZCZYZNA)

PROBLEM 2.1

Zasoby, które wykorzystuje gospodarka rybacka obszaru są zagrożone, zbyt dużo jest działań eksploatujących środowisko, wciąż obecne jest kłusownictwo.

(odpowiedzią jest Cel szczegółowy 2.1: Zrównoważona, ekologiczna i bezpieczna gospodarka rybacka)

PRZYCZYNY PROBLEMU (odpowiedzią są przedsięwzięcia przypisane do celu)

1. Zanikający potencjału produkcyjnego sektora rybactwa obszaru RLGD Opolszczyzna.

2. Brak na obszarze urządzeń, sprzętu i/lub technologii umożliwiających prowadzenie analiz stanu środowiska związanego z dobrostanem ryb oraz monitoringu miejsc szczególnie zagrożonych kłusownictwem lub kradzieżami.

3. Zaniechanie działań edukacyjnych adresowanych do przedstawicieli sektora rybackiego, ale także mieszkańców obszaru, w tym dzieci.

PROBLEM 2.2:

Słabe zaangażowanie – prócz PZW i RLGD – innych organizacji społecznych we wspieranie sektora rybackiego, kultury, historii i specyfiki rybackiej.

(odpowiedzią jest Cel szczegółowy 2.4: Rozwój kapitału społecznego wspierającego sektor rybacki i akwakultury obszaru RLGD Opolszczyzna)

PRZYCZYNY PROBLEMU (odpowiedzią są przedsięwzięcia przypisane do celu):

1. Brak obiektów, które pełnią funkcję związaną z edukacją, tradycją i kulturą rybacką
2. Niedoinwestowanie i słabość organizacyjna podmiotów społecznych działających na rzecz edukacji i promocji tradycji i kultury rybackiej
3. Brak w regionie opracowań, analiz, planów, programów, badań związanych ze specyfiką obszaru RLGD

PROBLEM 2.3

Niedostępność infrastruktury turystycznej, okołoturystycznej i rekreacyjnej związanej ze specyfiką rybacką obszaru dla mieszkańców obszaru RLGD Opolszczyzna oraz dla odwiedzających i turystów.

(odpowiedzią jest Cel szczegółowy 2.3: Dostępna i nowoczesna infrastruktura turystyczna, rekreacyjna i społeczna wspierająca sektor rybacki obszaru RLGD „Opolszczyzna”):

PRZYCZYNY PROBLEMU (odpowiedzią są przedsięwzięcia przypisane do celu):

1. Brak infrastruktury rekreacyjnej (urządzenia do ćwiczeń, zabaw plenerowych, miejsca do wędkowania) i turystycznej (parkingi, miejsca odpoczynkowe, miejsca noclegowe,

wypożyczalnie sprzętu, miejsca widokowe, slipy i stacje) na akwenach oraz na terenach do nich przyległych.

2. Nieodpowiadające potrzebom oznakowanie obiektów turystycznych związanych z sektorem rybackim i akwakultury, w tym atrakcji turystycznych związanych z sektorem, szlaków turystycznych, zbiorników wodnych, bazy gastronomicznej, bazy noclegowej, usług okołoturystycznych.

PROBLEM 2.4

Słaba znajomość wśród mieszkańców obszaru, a także wśród potencjalnych odwiedzających i turystów oraz klientów rybaków i przedsiębiorców branży rybackiej zasobów przyrodniczych, specyfiki obszaru, tradycji i kultury rybackiej.

(odpowiedzią jest Cel szczegółowy 2.4: Wypromowana specyfika obszaru RLGD „Opolszczyzna” związany z tradycją i kulturą rybacką)

PRZYCZYNY PROBLEMU (odpowiedzią są przedsięwzięcia przypisane do celu):

1. Nieskuteczna i niespójna promocja obszaru RLGD.
2. Brak wspólnego systemu identyfikacji wizualnej.
3. Zbyt mało imprez promujących specyfikę obszaru.
4. Brak miejsc i działań poświęconych ekspozycji produktów utożsamianych ze specyfiką obszaru.
5. Brak dostępu mieszkańców obszaru (w tym rybaków, przedsiębiorców branży rybackiej oraz grup społecznych propagujących specyfikę obszaru) do wiedzy i informacji związanych z rozwojem sektora rybackiego.
6. Brak działań adresowanych do najmłodszych mieszkańców obszaru: przedszkolaków, uczniów
7. Słaba współpraca różnych podmiotów działających na obszarze.

V.3 Linia demarkacyjna

Ze względu na fakt, że na terenie gmin, wchodzących w skład obszaru RLGD „OPOLSZCZYŻNA” działają inne lokalne grupy działania, a niektóre zakresy uwzględnianych w LSR operacji mogą się pokrywać wyznaczamy linię demarkacyjną, czyli zestaw kryteriów przyjęty w celu rozgraniczenia interwencji poszczególnych programów operacyjnych, zachowania dwusektorowości oraz zapobiegania podwójnemu finansowaniu. Linia demarkacyjna jest zestawem kryteriów przyporządkowującym poszczególnym programom operacyjnym dane typy projektów; dotyczy jedynie tych obszarów, których finansowanie może na siebie nachodzić. Demarkacja, co do zasady powinna zostać określona na poziomie najbardziej szczegółowych programów, w tym przypadku, na poziomie LSR przygotowywanej przez RLGD.

RLKS w ramach Programu Operacyjnego „Rybacko i Morze” może być realizowany na obszarach rybackich i akwakultury, tak, jak to ma miejsce w przypadku RLGD „OPOLSZCZYŻNA”. Zgodnie z definicją zawartą w art. 3 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia o EFMR „*obszar rybacki i obszar akwakultury oznacza obszar obejmujący brzeg morza, rzeki lub jeziora, obejmujący stawy lub dorzecze i charakteryzujący się wysokim poziomem zatrudnienia w sektorze rybołówstwa lub akwakultury, który to obszar jest funkcjonalnie spójny pod względem geograficznym, gospodarczym i społecznym*”. Instrument RLKS ma przyczynić się do zwiększenia mobilności zawodowej mieszkańców obszarów rybackich i obszarów akwakultury nie tylko w zakresie rybactwa, ale także w procesie nabywania nowych umiejętności i podejmowania działalności pozarybackiej. Do rozwoju społecznego przyczynią się działania na rzecz promowania potencjału kulturowego i przyrodniczego obszarów, w tym upowszechnianie rybackiego dziedzictwa kulturowego. Na potrzeby doprecyzowania celów LSR i w związku z uniknięciem nie tylko ryzyka finansowania kosztu z więcej niż jednego funduszu, ale także zachowania dwusektorowości ustaliliśmy na poziomie LSR linię demarkacyjną między EFMR a EFRROW. Każda linia demarkacyjna może przebiegać względem Beneficjenta, charakteru operacji, obszaru realizacji operacji, kwoty wsparcia.

Obszar realizacji operacji: obszar gmin RLGD (tutaj trudno ustalić linię demarkacyjną, ponieważ na tym samym terenie działa i RLGD i inne LGD, a w ich granicach administracyjnych – te same gminy). W tym względzie odnosimy się jedynie do identyfikacji *obszaru przyległego* bezpośrednio do akwenu, którego właściciel, współwłaściciel, zarządca, uprawniony do rybactwa zgodnie z art. 4 ustawy

o rybactwie śródlądowym jest wnioskodawcą i który w ramach składanego wniosku dokonuje interwencji na tym obszarze.

Charakter operacji: zgodny z działaniami priorytetu 4 oraz celami LSR (w pewnych zakresach – z wyłączeniem operacji związanych z sektorem rybackim - są to działania opisywane niemal identycznie; zresztą nawet niektóre operacje związane z sektorem rybackim mogą być realizowane w ramach RLGD i LGD). Charakter operacji wyznacza sam PO RYBY 2014-2020 – wszystkie realizowane projekty (również społeczne: inwestycyjne i miękkie) muszą być związane z sektorem rybackim (włączając w to historię, tradycję, kulturę, produkt lokalny, produkt kulinarny, edukację).

Beneficjent:

1. Sektor rybacki: rybacy, przedsiębiorcy prowadzący działalność rybacką, osoby zatrudnione w sektorze lub rozpoczynające działalność gospodarczą w sektorze:

Instrument RLKS ma przyczynić się do zwiększenia mobilności zawodowej mieszkańców obszarów rybackich i obszarów akwakultury nie tylko w zakresie rybactwa, ale także w procesie nabywania nowych umiejętności i podejmowania działalności pozarybackiej.

2. Osoby odchodzące z sektora rybołówstwa lub akwakultury lub też zatrudnione w sektorze rybołówstwa lub akwakultury i zakładające działalność inną niż podstawowa działalność rybacka zgodną z właściwymi rozporządzeniami lub innymi aktami wykonawczymi, interpretacjami, czy wytycznymi i zgodną z celami LSR.

3. Pozostali Beneficjenci: uprawnieni do rybactwa zgodnie z art. 4 ustawy o rybactwie śródlądowym oraz inne podmioty: (osoby fizyczne, osoby prawne, uprawnione osoby nie posiadające osobowości prawnej) korzystające z produktów, usług i/lub dostaw od podmiotu uprawnionego do rybactwa (należącego do sektora rybackiego, tj. rybaka, hodowcy, przetwórcy, użytkownika rybackiego, uprawniony do rybactwa, władający wodami).

4. Podmioty publiczne oraz społeczne realizujące operacje zgodne z PO RYBY 2014-2020 – wszystkie realizowane projekty (również społeczne: inwestycyjne i miękkie) muszą być związane z sektorem rybackim (włączając w to historię, tradycję, kulturę, produkt lokalny, produkt kulinarny, edukację).

Kwota wsparcia: wykorzystanie limitu przez uprawnionego Beneficjenta (kwota przypada na Beneficjenta w czasie obowiązywania i realizowania PO RYBY 2014-2020) na operacje zgodne z LSR. Limity zostaną określone w rozporządzeniu w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy na realizację operacji w ramach priorytetu 4.

RLGD nie zamierza ograniczać ani kwoty wsparcia, ani poziomu dofinansowania. Natomiast jednym z lokalnych kryteriów wyboru operacji jest deklarowany przez Wnioskodawcę we wniosku poziom finansowego wkładu własnego – im wyższy, tym wyższa jest punktacja w tym kryterium wniosku.

ROZDZIAŁ VI: SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU

Tworząc procedury i kryteria wyboru projektów kierowaliśmy się po pierwsze wymogami wyznaczonymi poprzez odpowiednie akty legislacyjne, które warunkowały chociażby dobór tzw. kryteriów centralnych oraz, po drugie ustaleniami, które zostały wypracowane w czasie procesu tworzenia LSR. Kryteria powinny umożliwić wybór operacji, które wpłyną na osiągnięcie celów i wskaźników, nie zapominając o najważniejszym aspekcie tej strategii: ludziach, zamieszkujących obszar. Dlatego kryteria wyboru umożliwiają wybór operacji, które skutkować będą wzmocnieniem kapitału społecznego przez wykorzystanie lokalnych zasobów: kulturowych, przyrodniczych i gospodarczych. Ważnym ich elementem jest przypisanie większej liczby punktów dla tych operacji, które wesprą grupy defaworyzowane oraz podmioty szczególnie istotne dla rozwoju obszaru, w tym organizacje społeczne. Zależy nam również na realizacji operacji przez podmioty gwarantujące właściwe ich przeprowadzenie, które są skłonne zaangażować również własne środki finansowe i organizacyjne.

Kryteria wyboru operacji zostały opracowane na podstawie analizy SWOT przeprowadzonej podczas warsztatów adresowanych do przedstawicieli lokalnych społeczności, prac Zespołu oraz posiedzeń z udziałem osób pełniących funkcje w strukturach LGD oraz pracowników Biura. W lutym 2017 roku dokonaliśmy aktualizacji Lokalnych Kryteriów Wyboru. Opracowaliśmy kryteria, których osiągnięcie wpłynie na realizację celów strategicznych LSR oraz w przyszłości na osiągnięcie celów

ogólnych. Wszystkie kryteria są mierzalne. Punktacja w poszczególnych kryteriach została uwzględniona tak, aby promować najważniejsze z nich (im ważniejsze kryterium, tym większa liczba punktów). Sporządzono trzy rodzaje kryteriów, dla różnych grup przedsięwzięć. Przy grupowaniu przedsięwzięć kierowano się potencjalną grupą docelową beneficjentów danego przedsięwzięcia. Nie zakładaliśmy w związku z tym minimalnej wartości dla poszczególnego kryterium, są bowiem kryteria, które ze względu na typ operacji lub beneficjenta mogą mieć wartość „0” i nie dyskwalifikuje to tego wniosku. Przyjęliśmy, że wniosek zostanie wprowadzony na listę rankingową uzyskując 40% wartości maksymalnej liczby punktów w każdym z trzech rodzajów kryteriów. Kryteria wyboru operacji są jednym z trzech elementów oceny wniosków: pierwszy to ocena formalna, drugi – ocena zgodności z celami LSR. **Ze względu na fakt, że LSR ma służyć osiągnięciu celów programowych sektor rybacki jest preferowany w przyjętych lokalnych kryteriach wyboru operacji. Dlatego w każdej z trzech kart kryteriów jako jeden z najwyżej punktowanych kryteriów ustalono kryterium „Czy operacja ma wpływ na rozwój lub promocję sektora rybackiego.** Nie przyjęliśmy dodatkowych punktów za tworzenie miejsc pracy dla osób z grup defaworyzowanych, ze względu na niezgodność takich zapisów z obowiązującym prawem. Nie można bowiem ograniczać dostęp do zatrudnienia w odniesieniu do płci, wieku, niepełnosprawności, rasy, religii, narodowości, przekonań politycznych i in. **Jedną z form dyskryminacji jest także dyskryminacja pozytywna,** utrzymywanie czasowych lub stałych rozwiązań i środków prawnych mających na celu wyrównanie szans osób i grup dyskryminowanych ze względu na wiek, płeć, pochodzenie etniczne, religię, orientację seksualną i in. Zwiększanie szans na rynku pracy osób z grup defaworyzowanych ujęte jest w kryterium pn. „W ramach operacji będą realizowane przedsięwzięcia aktywizujące przedstawicieli grup defaworyzowanych” w pierwszej grupie kryteriów. W ramach LSR za szczególnie ważną została uznana innowacyjność. Ponieważ innowacyjność nierozzerwalnie w ostatnich latach kojarzy się nam się z rozwojem gospodarczym przyjmujemy na potrzeby niniejszego dokumentu obowiązującą w Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości definicję „innowacyjności”, którą uzupełnia definicja innowacji społecznych. Ta z kolei, ze względu na podejście RLKS, naszym zdaniem jest bardzo ważna w odniesieniu do operacji o charakterze głównie społecznym: aktywizującym i włączającym. Udowodnienie zastosowania w operacji jednej z tych definicji, bądź obu będzie traktowane jako spełnienie warunku uzyskania punktu w kryterium naboru „**Operacja ma charakter innowacyjny** zgodnie z definicjami zawartymi w LSR” (w ramach odniesienia do kryterium geograficznego). **Definicja innowacyjności** opracowana na podstawie wytycznych PARP: wprowadzenie na rynek przez wnioskodawcę nowego towaru lub usługi, lub znaczące ulepszenie oferowanych uprzednio towarów lub usług w odniesieniu do ich charakterystyk lub przeznaczenia. Ulepszenie może dotyczyć uwarunkowań technicznych (sposób robienia czegoś), technologicznych (metodę przetwarzania dóbr materialnych w dobra użyteczne lub wiedza o tym procesie), funkcjonalnych (organizacja pracy, marketing, procesy w przedsiębiorstwie). W ramach innowacji mieszczą się również **innowacje wspierające akwakulturę**, tj.: rozwijanie w gospodarstwach akwakultury wiedzy technicznej, naukowej lub organizacyjnej, która w szczególności ograniczy niekorzystne oddziaływanie na środowisko, będzie wspierać zrównoważone gospodarowanie zasobami w sektorze akwakultury, poprawi dobrostan zwierząt lub ułatwi nowe zrównoważone metody produkcji. Ten typ innowacji związany jest również z wprowadzaniem do obrotu nowych gatunków akwakultury o dobrym potencjalne rynkowym, nowych lub ulepszonych produktów, procesów i/lub systemów zarządzania i organizacji w gospodarstwie rybackim (opracowane na podstawie art. 47 Rozporządzenia 508/2014). **Definicja innowacji społecznej** to eksperymentalne działania społeczne (nie realizowane do tej pory na obszarze) mające na celu polepszenie jakości życia osób, społeczności, firm, środowisk branżowych czy grup społecznych.

ROZDZIAŁ VII: PLAN DZIAŁANIA

Przyjęty „Plan działania” odzwierciedla planowany harmonogram wykorzystania środków EFMR w poszczególnych latach. Przyjęliśmy, że daty wyznaczające „kamienie milowe” wdrażania LSR to rok 2018, 2020 oraz 2022. Są to też daty przeprowadzenia ewaluacji i wdrażania wniosków z niej wynikających. Wszystkim celom oraz przedsięwzięciom przypisane zostały wskaźniki, które najbardziej szczegółowo dany cel, czy przedsięwzięcie charakteryzują. Ani cele, ani przedsięwzięcia się nie pokrywają, następuje natomiast ich zintegrowanie, co zostało opisane w rozdziale X.

Zdecydowaliśmy się na założenie większej liczby wskaźników w latach 2016-2018, ze względu na fakt, że niedookreślony jest wprost czas oczekiwania przez potencjalnych Beneficjentów na otrzymanie wsparcia oraz szacując wielkość zainteresowania możliwością składania wniosków już na etapie opracowywania LSR, mimo że RLGD nie zostało jeszcze wybrane do wdrażania niniejszego dokumentu.

Ze względu na wskazanie w analizie SWOT niedostatecznego dostępu do dobrych praktyk i doświadczeń innych RLGD będzie realizować co najmniej trzy projekty współpracy, w tym jeden projekt międzynarodowy, które wpłyną na osiągnięcie wskaźników związanych z uczestnictwem podmiotów publicznych, społecznych, prywatnych w wydarzeniach o charakterze edukacyjnym, integracyjnym, gospodarczym. RLGD przewiduje także realizowanie operacji własnych zgodnie z obowiązującymi przepisami. Projekty współpracy będą realizowane zgodnie z tabelą nr 19.

PROJEKT WSPÓŁPRACY NR 1	
Roboczy tytuł projektu	Realizacja działań edukacyjnych w obiektach gastronomicznych, placówkach oświatowych oraz na obszarach partnerskich LGD służących promocji rybackiego dziedzictwa kulturowego obszaru Stowarzyszenia Dolina Karpia i Stowarzyszenia RLGD „Opolszczyzna”
Partnerzy	Stowarzyszenie Dolina Karpia, Rybacka Lokalna Grupa Działania „Opolszczyzna”
Zgodność z celami LSR	Cel ogólny: 2. Zachowanie, ochrona i promocja zasobów rybackich i akwakultury obszaru RLGD Opolszczyzna Cel szczegółowy: 2.4 Wypromowana specyfika obszaru RLGD „Opolszczyzna” związana z gospodarką, tradycją i kulturą rybacką
Przedsięwzięcie zgodnie z LSR	Przedsięwzięcie: 2.4.2 Działania społeczne promujące specyfikę obszaru RLGD Opolszczyzna
Wskaźniki produktu	Liczba lokalnych grup działania realizujących projekt: 2 Liczba zrealizowanych projektów współpracy. [wartość - 1]
Wskaźniki rezultatu	Liczba uczestników działań projektowych (ogółem). [wartość - 500] Liczba przedstawicieli grup defaworyzowanych uczestniczących w działaniach projektowych [wartość - 200]
Okres realizacji projektu	2020-2021
Budżet	204,- tys. – budżet RLGD „Opolszczyzna”
PROJEKT WSPÓŁPRACY NR 2	
Roboczy tytuł projektu	„Czas na rybę!”
Partnerzy	Rybacka Lokalna Grupa Działania „Nyskie Księstwo Jezior i Gór”, Rybacka Lokalna Grupa Działania „Opolszczyzna”
Zgodność z celami LSR	Cel ogólny: 2. Zachowanie, ochrona i promocja zasobów rybackich i akwakultury obszaru RLGD Opolszczyzna Cel szczegółowy: 2.2 Rozwój kapitału społecznego wspierającego sektor rybacki i akwakultury obszaru RLGD „Opolszczyzna”
Przedsięwzięcie zgodnie z LSR	Przedsięwzięcie: 2.2.2 Operacje o charakterze: integracyjnym, naukowym, rekreacyjnym, kulinarnym, kulturalnym, masowym, wystawienniczym, edukacyjnym.
Wskaźniki produktu	- Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy. [wartość - 2] - Liczba zrealizowanych projektów współpracy. [wartość - 1]

Wskaźniki rezultatu	- Liczba uczestników działań projektowych (ogółem). [wartość – 1265] - Liczba przedstawicieli grup defaworyzowanych uczestniczących w działaniach projektowych. [wartość -120]
Okres realizacji projektu	2 poł. 2017- 2018
Budżet	146.260,00 – budżet RLGD „Opolszczyzna”
PROJEKT WSPÓŁPRACY NR 3	
Tytuł projektu	Wsparcie aktywności i kompetencji mieszkańców śródlądowych obszarów rybackich
Partnerzy	9 Rybackich Lokalnych Grup Działania z terenu kraju
Zgodność z celami LSR	Cel ogólny: - Wsparcie konkurencyjności gospodarczej przedsiębiorstw rozwijających się w sposób zrównoważony i innowacyjny w oparciu o zasoby rybackie obszaru RLGD Opolszczyzna Cel szczegółowy: - Kompetentni i mobilni pracownicy sektora rybołówstwa i akwakultury obszaru RLGD Opolszczyzna
Przedsięwzięcie zgodnie z LSR	1.2.1 Upowszechnianie wiedzy naukowej i technicznej oraz innowacyjnych praktyk związanych z rybołówstwem i akwakulturą.
Wskaźniki produktu	- Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy. [wartość – 9] - Liczba zrealizowanych projektów współpracy. [wartość - 1]
Wskaźniki rezultatu	Liczba uczestników działań projektowych (ogółem). [wartość - 42]
Okres realizacji projektu	2017 - 2018
Budżet	21.058,- zł – budżet RLGD „Opolszczyzna”
PROJEKT WSPÓŁPRACY NR 4	
Roboczy tytuł projektu	„Karp nie tylko od święta” wymiana doświadczeń oraz wspólna promocja sektora rybackiego
Partnerzy	Rybacka Lokalna Grupa Działania „Opolszczyzna”, LGD Owocowy Szlak
Zgodność z celami LSR	Cel ogólny: - Zachowanie, ochrona i promocja zasobów rybackich i akwakultury obszaru RLGD Opolszczyzna Cel szczegółowy: - Rozwój kapitału społecznego wspierającego sektor rybacki i akwakultury obszaru RLGD Opolszczyzna
Przedsięwzięcie zgodnie z LSR	2.2.2 Operacje o charakterze: integracyjnym, naukowym, rekreacyjnym, kulinarnym, kulturalnym, masowym, wystawienniczym, edukacyjnym
Wskaźniki produktu	- Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy. [wartość –32] - Liczba zrealizowanych projektów współpracy. [wartość - 1]
Wskaźniki rezultatu	Liczba uczestników działań projektowych (ogółem). [wartość – 10.000]
Okres realizacji projektu	2021-2022
Budżet	198.682,- – budżet RLGD „Opolszczyzna”
PROJEKT WSPÓŁPRACY NR 5	

Roboczy tytuł projektu	Wyjazd studyjny do Niemiec w celu wymiany doświadczeń w zakresie promocji lokalnych ryb
Partnerzy	Rybacka Lokalna Grupa Działania „Opolszczyzna”, grupa rybacka z Niemiec
Zgodność z celami LSR	Cel ogólny: 2.Zachowanie, ochrona i promocja zasobów rybackich i akwakultury obszaru RLGD Opolszczyzna Cel szczegółowy: 2.2. Rozwój kapitału społecznego wspierającego sektor rybacki i akwakultury obszaru RLGD Opolszczyzna
Przedsięwzięcie zgodnie z LSR	2.2.2 Operacje o charakterze: integracyjnym, naukowym, rekreacyjnym, kulinarnym, kulturalnym, masowym, wystawienniczym, edukacyjnym
Wskaźniki produktu	- Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy. [wartość –2] - Liczba zrealizowanych projektów współpracy. [wartość - 1]
Wskaźniki rezultatu	Liczba uczestników działań projektowych (ogółem). [wartość – 40]
Okres realizacji projektu	2021-2022
Budżet	30.000 – budżet RLGD „Opolszczyzna”
PROJEKT WSPÓŁPRACY NR 6	
Roboczy tytuł projektu	Wymiana doświadczeń poprzez wizytę studyjną oraz organizację konferencji rybackiej
Partnerzy	Rybacka Lokalna Grupa Działania „Opolszczyzna”, Nadnotecka Grupa Rybacka
Zgodność z celami LSR	Cel ogólny: 2.Zachowanie, ochrona i promocja zasobów rybackich i akwakultury obszaru RLGD Opolszczyzna Cel szczegółowy: 2.2.Rozwój kapitału społecznego wspierającego sektor rybacki i akwakultury obszaru RLGD Opolszczyzna
Przedsięwzięcie zgodnie z LSR	2.2.2 Operacje o charakterze: integracyjnym, naukowym, rekreacyjnym, kulinarnym, kulturalnym, masowym, wystawienniczym, edukacyjnym
Wskaźniki produktu	- Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy. [wartość –2] - Liczba zrealizowanych projektów współpracy. [wartość - 1]
Wskaźniki rezultatu	Liczba uczestników działań projektowych (ogółem). [wartość – 150]
Okres realizacji projektu	2021-2022
Budżet	70.000 – budżet RLGD „Opolszczyzna”

Tabela nr 19, Planowane projekty współpracy, opracowanie własne

W ramach wdrażania LSR RLGD przewiduje realizację operacji własnych. Procedurę wyboru tych operacji opisuje procedura naboru wniosków. Operacje własne zaplanowaliśmy w ramach przedsięwzięć: 2.2.1; 2.4.1; 2.4.2; 2.4.3.

ROZDZIAŁ VIII: BUDŻET LSR I PLAN FINANSOWY

Przyjęty budżet RLGD „Opolszczyzna” zakłada wykorzystanie środków w ramach PO Rybactwo i Morze 2014-2020 na lata 2014-2020 w wysokości: na realizację LSR – 11.060.000 zł, na wdrażanie projektów współpracy – 670.000,00 zł, na koszty bieżące i aktywizację: 1.800.000,00, z czego na aktywizację (animacja, realizacja „Planu komunikacji”, inne działania aktywizujące): 113.666 zł. Na realizację tych działań RLGD przewiduje również wykorzystanie wkładu własnego w wysokości do 5%. Kwota na realizację LSR została rozdysponowana zgodnie z określonymi w trakcie konsultacji społecznych celami i przyporządkowanymi do nich przedsięwzięciami według zgłaszanych przez mieszkańców postulatów/potrzeb. W budżecie zostały określone kwoty środków przewidziane do realizacji poszczególnych przedsięwzięć tak, by realnie określić możliwe do realizacji wskaźniki. Kwoty środków zostały rozdysponowane pomiędzy dwa cele główne. Wysokość kwot przeznaczonych na poszczególne operacje w ramach przedsięwzięć zostały oszacowane z uwzględnieniem danych historycznych pochodzących z wniosków składanych przez beneficjentów w ramach organizowanych wcześniej operacji, danych pochodzących od członków RLGD wynikających z realizacji przez nich operacji o podobnym charakterze w ramach innych programów oraz sprawozdań RLGD, wynikających z realizacji projektów współpracy i działań aktywizacyjnych. Limity zostaną określone w rozporządzeniu w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy na realizację operacji w ramach priorytetu 4. Kwoty zostały zweryfikowane w lutym 2019 roku, po realizacji dwóch projektów współpracy. Oszczędności z realizacji projektów współpracy zostały przesunięte na dodatkowy projekt współpracy (nr 4) oraz na koszty bieżące (w celu zachowania płynności stowarzyszenia).

RLGD planuje również realizację operacji własnych (patrz: Rozdział VII Plan działania). Szczegółowy budżet stanowi załącznik do LSR. W LSR wyznaczyliśmy w ramach celów szczegółowych wskaźniki kluczowe, czyli te, których osiągnięcie będzie miało szczególne znaczenie na ograniczenie wskazanych w strategii obszarów problemowych. Są to wskaźniki przypisane do celu szczegółowego 1.3 oraz 2.3. Na projekty współpracy przeznaczono kwotę 670.000 zł, co stanowi 4,95% % wsparcia w ogóle oraz 6,05 % budżetu przeznaczonego na realizację LSR. Koszty bieżące i aktywizacja wynoszą w planie: 1.800.000,00 zł, z czego na samą aktywizację (zawiera działania związane z animacją, wdrażaniem „Planu komunikacyjnego” oraz innymi działaniami aktywizacyjnymi, jak prowadzenie doradztwa na rzecz przyszłych beneficjentów) przeznaczamy 113.666 zł. Koszty bieżące obejmują funkcjonowanie biura (w tym zatrudnienie pracowników) oraz koszty szkoleń, zgodnie z planem szkoleń. Minimalnie 50% budżetu przeznaczonego na realizację LSR – z wyłączeniem działań aktywizacji i projektów współpracy - (oraz 50% wskaźników ujętych w Planie działania) przeznaczonych jest na tworzenie i utrzymanie miejsc pracy: tj. minimalnie 5.530.000,00 zł. Przedsięwzięcia, w których obligatoryjnie beneficjent musi utworzyć/utrzymać miejsce pracy to: 1.1.1, 1.1.2, 1.2.2, 1.2.3, 2.3.2

ROZDZIAŁ IX: PLAN KOMUNIKACJI

Plan komunikacji ze społecznością lokalną został opracowany, w celu zapewnienia prawidłowej realizacji strategii rozwoju lokalnego. Dzięki rzeczywistemu dialogowi mieszkańcy obszaru mają możliwość jak nigdy dotąd wpływu na realizację założeń strategii. RLGD współpracując z partnerami społecznymi i gospodarczymi, ludźmi żyjącymi i pracującymi na obszarze RLGD stworzyło taki plan komunikacyjny, który odnosząc się do celów LSR tworzy takie warunki do współpracy i informacji, które wpłyną na skuteczność podejmowanych działań. Działania ujęte w planie komunikacji, stanowiącym załącznik nr 5 do LSR skupiają się na pięciu podstawowych aspektach:

1. włączenie mieszkańców obszaru do wdrażania LSR i zachęcenie ich do identyfikacji z wizją rozwoju zawartą w LSR,
2. działania informacyjne i doradcze adresowane do mieszkańców obszaru, zwłaszcza potencjalnych beneficjentów, w tym wnioskodawców,
3. działania prezentujące osiągnięcie wskaźników LSR,
4. analizowanie potrzeb interesariuszy,
5. wspólna praca nad monitorowaniem i zmianami LSR.

Aby działania realizowane przez RLGD były skuteczne oraz realnie zmniejszały deficyty występujące na obszarze RLGD muszą być regularnie weryfikowane oraz konsultowane z mieszkańcami – którzy są odbiorcami jej działań ale również mają potencjał do rozwiązywania wielu problemów wspólnoty. Takie postępowanie zapewni stałą kontrolę nad realizacją strategii lokalnej. RLGD wzmocni swoją pozycję inicjatora i koordynatora działań społeczności lokalnej, będąc narzędziem, a nie liderem, czym osiągnie cele animacji społecznej, zakładające całkowitą sprawczość, decyzyjność i odpowiedzialność społeczności za jej dobrostan. Planowane formy komunikacji mają wspierać aktywizację społeczną mieszkańców, świadomość podejmowanych rozwiązań i celów, do których dąży RLGD. Dzięki temu społeczność z pasywnej i roszczeniowej stanie się stopniowo coraz bardziej świadoma, odpowiedzialna, współpracująca, a dzięki temu efektywna. Kapitał społeczny wzrośnie, a z nim dobrobyt całego obszaru. Największym wyzwaniem LSR jest wypracowanie form aktywnej współpracy i prowadzenia dialogu z interesariuszami RLGD, a także utrzymanie mobilizacji społecznej partnerów. Plan komunikacji zawiera również tabelę konkretnych działań, wskazujących na cele planu, grupę adresatów, planowane daty oraz narzędzia komunikacyjne. W celu oceny działań informacyjnych i doradczych osoby kontaktujące się z pracownikami Biura, lub zatrudnionymi ekspertami będą wypełniały formularz, stanowiący załącznik do Regulaminu Pracy Bura.

ROZDZIAŁ X: INTEGROWANIE RÓŻNYCH SEKTORÓW

LSR jest zgodna z dokumentami o charakterze strategicznym na poziomie regionalnym (województwo) oraz z dokumentami branżowymi. Zgodnie ze „Strategią Województwa Opolskiego do 2020 roku” najpoważniejszym wyzwaniem rozwojowym, stojącym przed regionem jest zapobieganie i przeciwdziałanie procesom depopulacji (ten problem i jego konsekwencje zostały również wskazane w LSR). Odpowiedzią na ten problem jest realizacja kompleksowych działań wskazanych w wojewódzkiej strategii. Należą do nich m.in. działania przyciągające nowe inwestycje, wspierające przedsiębiorczość i innowacyjność, tworzące nowe miejsca pracy, podnoszące kompetencje zawodowe mieszkańców. Szansą jest dla regionu jest zdaniem autorów strategii również wykorzystanie potencjału osób starszych (grupa defaworyzowana). Jak widać z tych zapisów LSR będzie stanowić ważny, wzmacniający te założenia, dokument. Następuje bezpośrednia zgodność ze strategicznymi celami wojewódzkimi w odniesieniu do obu celów głównych LSR oraz do wszystkich celów szczegółowych. LSR jest w pełni odpowiedzią na założenia regionalne.

Podobnie w przypadku wizji rozwoju. Realizacja wskazanych w strategii wojewódzkiej działań sprawi, że w roku 2020 województwo opolskie będzie regionem wielokulturowym, w którym na pierwszym miejscu są jego mieszkańcy: wykształceni, otwarci na zmianę, wiedzę i innowacje, a także aktywni – na rynku pracy i poza nim; przyjaznym środowiskiem życia mieszkańców, rodzin, przedsiębiorców i wszystkich reprezentantów przestrzeni społeczno-gospodarczej; województwem z atrakcyjną ofertą rynku pracy, edukacyjną, kulturalną i gospodarczą, zachęcającą do wyboru tego regionu jako miejsca do zamieszkania, wypoczynku, inwestycji i rozwoju działalności innowacyjnej. Wizja rozwoju obszaru objętego LSR mieści się w całości w przywołanej wyżej koncepcji, z zaznaczeniem szczególnego wsparcia sektora rybackiego, stanowiącego główny obszar interwencji zaplanowanej w ramach LSR.

Cele LSR są zgodne z następującymi celami „Strategii Województwa Opolskiego do 2020 roku” CEL STRATEGICZNY 1. Konkurencyjny i stabilny rynek pracy; CEL STRATEGICZNY 2. Aktywna społeczność regionalna; CEL STRATEGICZNY 3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka; CEL STRATEGICZNY 4. Dynamiczne przedsiębiorstwa; CEL STRATEGICZNY 5. Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna; CEL STRATEGICZNY 6. Dobra dostępność rynków pracy, dóbr i usług. Zarówno cele główne, jak i szczegółowe w znacznym stopniu pokrywają się z celami zawartymi w strategicznych dokumentach poszczególnych członków RLGD. Jedną z zauważalnych tendencji na obszarze jest bardzo duży nacisk na działania związane z ogólną poprawą warunków życia mieszkańców, w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, a osiągnięcie tego typu założeń jest ściśle powiązane z m.in. sytuacją gospodarczą na danym terenie. Podejmowanie i rozwój działalności gospodarczej, utworzenie sieci współpracy czy zacieśnienie współpracy między przedsiębiorstwem a samorządem to elementy stale powtarzające się w dokumentach strategicznych gmin, tworzących RLGD. Ze względu na ogromny potencjał oraz specyfikę obszaru, na którym położone są gminy należące do RLGD, ważnym elementem

funkcjonowania społeczności jest turystyka. Maksymalnie efektywne wykorzystanie zasobów przyrodniczych, kulturowych i historycznych to zadania, które podobnie jak w LSR, zostały wskazane w analogicznych dokumentach członków RLGD. Ważnym elementem większości planów działania jest skuteczny rozwój kapitału społecznego, który jest możliwy poprzez wspieranie inicjatyw lokalnych oraz promowaniu współpracy międzysektorowej.

Trzeba zaznaczyć, że aby rozwój obszaru w ujęciu LSR był skuteczny i efektywny musi być procesem kompleksowym, który odbywa się na kilku poziomach oddziaływania społecznego, z uwzględnieniem udziału administracji publicznej oraz sektora gospodarczego. Zintegrowanie odbywa się więc już na poziomie tworzenia lokalnej grupy działania, partycypacji społecznej przy opracowywaniu LSR, a następnie podczas wdrażania strategii. Zintegrowanie ujęliśmy w zapisach celów, które likwidują granicę między beneficjentami w dostępie do możliwości realizacji określonych przedsięwzięć. Założyliśmy, że każdy z celów i każde z przedsięwzięć jest dostępne dla każdej z kategorii beneficjentów (z wyłączeniem przedsięwzięć związanych z rozwojem i zakładaniem przedsiębiorstwa). Przedsiębiorcy sektora rybackiego oraz rybacy – obecni i przyszli – uczestniczą natomiast w procesie integracji korzystając z potencjału zasobów lokalnych i współtworząc na tej bazie nową jakość. Cele i działania zostały skonstruowane w ten sposób, że każdy z przedstawicieli sektorów wchodzących w skład RLGD ma możliwość realizacji projektów. Dotyczy to każdego z obszarów priorytetowych (wskazane w ramach wskaźników kluczowych). Występuje łączenie różnych form działalności w przedsięwzięcia zależne i powiązane, uzupełniające się. Grupy docelowe, do których będzie skierowana pomoc pochodząca z wdrażania LSR również obejmują podmioty pochodzące z każdego rodzaju partnerstwa. Na realizacji celów, a przez to na rozwoju obszaru skorzystają, bowiem wszyscy. Zarówno rybacy, którzy będą mogli uzyskać dotacje na rozwój swoje działalności, osoby prywatne – dla których rozwój obszaru w obrębie gospodarki rybackiej i okolicy rybackiej będzie warunkował poziom życia oraz sektor publiczny (samorządy), które poprzez uzyskane wsparcie podniosą jakość świadczonych usług. Podejście zintegrowane do planowanych przedsięwzięć jest bardzo szerokie. Dotyczy zarówno celów, przedsięwzięć, operacji, jak i związków między różnymi podmiotami uczestniczącymi w ich realizacji. Uwzględnia również w doskonały sposób specyfikę obszaru objętego LSR, jego zasoby lokalne i tożsamość tworząc, tak potrzebny do końcowego sukcesu, efekt synergii. Integrowanie sektorów wspiera działalność Biura RLGD (w tym działania animacyjne) oraz zadania ujęte w planie komunikacji.

ROZDZIAŁ XI: MONITORING I EWALUACJA

Działalność każdego partnerstwa powinna być na bieżąco monitorowana i poddawana autoewaluacji (samoocenie) w celu stałego podnoszenia jakości i efektywności działania. Bardzo ważne jest powracanie do celów wspólnego działania założonych na początku budowania grupy partnerskiej i uświadamianie sobie wspólnych wartości. RLGD prowadzi i zamierza kontynuować proces ewaluacji, tj. oceny zarówno wydolności organizacyjnej RLGD, zaplanowanej lokalnej strategii rozwoju oraz innych realizowanych przez nią projektów. Ewaluacja w szczególności dotyczy przyjętej przez grupę strategii, ponieważ konieczne jest monitorowanie i ocenianie postępów realizacji strategii, przyjętych rozwiązań (działań) oraz osiągania określonych celów. Perspektywa realizacji lokalnej strategii rozwoju jest rozciągnięta na 7 lat. W tym okresie może zaistnieć wiele nowych okoliczności mających wpływ na założenia lokalnej strategii rozwoju. Jedynie poprzez proces stałego monitorowania i ewaluacji strategii RLGD jest w stanie szybko zareagować na zmiany i wprowadzić odpowiednie rozwiązania np. dokonać aktualizacji LSR. Monitorowanie prowadzone przez RLGD obejmuje proces systematycznego zbierania i analizowania danych ilościowych i jakościowych danych na temat strategii w aspekcie finansowym i rzeczowym, w celu zgodności przedsięwzięć/projektów z założonymi celami. Dotyczy to głównie monitorowania harmonogramu i budżetu lokalnej strategii rozwoju. Ewaluacja natomiast jest oceną jakości podejmowanych działań, mocnych i słabych stron działania. RLGD planuje i prowadzi proces samoewaluacji w celu systematycznego podnoszenia jakości swoich działań i usług. W ramach działalności RLGD bardzo ważną rolę odgrywają działania informacyjne i doradcze skierowane do szerokiej grupy odbiorców tj. mieszkańców obszaru działania RLGD. Szczegóły określa Załącznik nr 2 do niniejszej strategii.

ROZDZIAŁ XII: STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zarząd RLGD wraz z członkami zespołu pracującego nad strategią przeprowadzili analizę dokumentu pod względem spełnienia kryteriów kwalifikujących do strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, przyjmując założenia i analizując przyjęte cele. Ocenie podlegał: stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć, powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach; przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska; powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska; prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań; prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych; prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska; obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystanie terenu. Odnosząc te uwarunkowania do celów ogólnych i strategicznych LSR oraz przedsięwzięć stwierdziliśmy, że realizacja postanowień Strategii nie przewiduje przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. W związku z powyższymi uznaliśmy, że nie jest konieczne przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisku dla niniejszej LSR. Taką też analizę przedstawiliśmy we wniosku do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska i w odpowiedzi na wniosek otrzymaliśmy odpowiedź o braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, co zostało potwierdzone pismem nr WOOŚ.411.2.105.2015.KM z dn. 26.11.2015.

Wykaz wykorzystanej literatury

Efektywne zarządzanie projektami. Wydanie VI, Robert K. Wysocki, 2013, Onepress
Zarządzanie projektami, Marek Pawlak, 2014, Wydawnictwo Naukowe PWN
Innowacyjność w gospodarce Polski. Modele, bariery, instrumenty wsparcia, Andrzej H. Jasiński, 2015, Onepress
Zarządzanie strategiczne. Koncepcje, metody, strategie, K. Janasz, W. Janasz, K. Koziół, K. Szopik, 2007, Difin
Rezerwy przyrody w Polsce Południowej, G. Rąkowski, M. Walczak, M. Smogorzewska, 2007, Instytut Ochrony Środowiska PAN, Warszawa
Determinanty rozwoju przedsiębiorczości w Polsce, red. Irena Lichniak, 2011, Oficyna Wydawnicza SGH
Dziedzictwo kulturowe a rozwój lokalny, Monika Murzyn-Kupisz, 2012, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie
Silniejsze społeczności. Jak budować potencjał społeczności i sektora publicznego, Steve Skinner, red. naukowy dr Bohdan Skrzypczak, 2014, Community Development Foundation / Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL
Kapitał społeczny jako czynnik rozwoju gospodarczego w skali regionalnej i lokalnej w Polsce, Jarosław Działek, 2011, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego
Rynek pracy w Polsce i w Unii Europejskiej, Jolanta M. Szaban, 2013, Difin
Marginalizacja na rynku pracy. Teorie a implikacje praktyczne, red. Norbert G. Piśula, 2015, Impuls
Aktywizacja zawodowa szczególnych kategorii bezrobotnych, Grażyna Spytek-Bandurska, 2011, Oficyna Wydawnicza ASPRA,
Determinanty bezrobocia w Polsce w latach 1993-2012, Michał Pilc, 2014, CeDeWu
Akwakultura 2020 – Plan strategiczny rozwoju chowu i hodowli ryb w Polsce w latach 2014-2020, 2015, www.minrol.gov.pl
Obowiązujące na dzień zakończenia prac nad LSR ustawy i rozporządzenia związane z wdrażaniem EFMR 2014-2020 oraz „Poradnik LSR”, odpowiedzi Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 2015, www.minrol.gov.pl

ZAŁĄCZNIK NR 1 DO LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU PROCEDURA AKTUALIZACJI LSR

I. Użyte sformułowania i skróty w niniejszej procedurze oznaczają:

RLGD - Stowarzyszenie Rybacka Lokalna Grupa Działania „Opolszczyzna”; Rada - Rada (organ decyzyjny) RLGD; Prezes Zarządu - Prezes Zarządu RLGD; Zarząd - Zarząd RLGD; LSR – Lokalna Strategia Rozwoju RLGD.

II

1. Aktualizacja LSR następuje na wniosek adresowany do Zarządu przez:

- 1) członków RLGD, mieszkańców obszaru RLGD, pracowników Biura RLGD, którzy indywidualnie, grupowo, bądź łącznie, zwracają się do Zarządu RLGD;
- 2) Prezesa Zarządu, jeśli ewaluacja prowadzona w latach: 2018, 2020, 2022 wykaże konieczność dokonania takich zmian lub w innym terminie, w razie zaistnienia takiej potrzeby składany osobiście bądź za pośrednictwem przesyłki poleconej do Biura RLGD ze wskazaniem, w jakim zakresie powinna nastąpić aktualizacja LSR wraz ze szczegółowym uzasadnieniem tych zmian.

III

1. Po złożeniu wniosku oraz analizie jego zapisów, Zarząd podejmuje uchwałę o przystąpieniu do aktualizacji LSR.
2. Za pośrednictwem Biura, Zarząd publikuje na stronie internetowej RLGD ogólną informację o przystąpieniu do aktualizacji LSR w zgłoszonym zakresie wraz z informacją o możliwości wnoszenia innych, dodatkowych propozycji zmian treści. Propozycje oraz uwagi można składać w terminie 15 dni, na formularzu udostępnionym przez Biuro.
3. W razie potrzeb Zarząd może powierzyć przeprowadzenie procesu aktualizacji podmiotowi zewnętrznemu.
4. W przypadku gdy w terminie wskazanym w ust. 2, zgłoszone zostaną dodatkowe propozycje zmian, Biuro RLGD sporządza zestawienie zgłoszonych propozycji, po czym przedstawia je do akceptacji Zarządu RLGD. Zarząd proponowane zmiany może uwzględnić lub nie. Informacja o zmianach LSR, które zostały zaakceptowane i odrzucone (wraz z uzasadnieniem) przez Zarząd RLGD zostaje podana do publicznej wiadomości m.in. na stronie internetowej RLGD.
5. W przypadku, gdy w terminie wskazanym w ust. 2 nie wpłynęły żadne propozycje zmian w LSR lub zgłoszone propozycje nie zostały przez Zarząd RLGD uwzględnione, Biuro RLGD sporządza projekt zaktualizowanej LSR. Tekst zaktualizowanej LSR z zaznaczonymi zmianami zostaje upubliczniony na czas 15 dni, wraz ze wskazaniem formy składania uwag i opinii przez osoby/podmioty. Na tym etapie, uwagi do zaktualizowanej treści LSR zgłaszać można już tylko w zakresie proponowanych zmian.
4. Projekt aktualizowanej LSR może być w tym czasie poddawany dodatkowym konsultacjom w szczególności w formie:
 - a) spotkań otwartych;
 - b) udostępniania papierowej wersji LSR w Biurze.

IV.

1. W przypadku gdy w terminie wskazanym w ust. III.5, zgłoszone zostaną uwagi do proponowanych zmian w LSR, Biuro RLGD sporządza zestawienie zgłoszonych uwag, po czym przedstawia je do akceptacji Zarządu RLGD. Zarząd proponowane uwagi może uwzględnić lub nie. Informacja o uwagach, które zostały zaakceptowane i odrzucone (wraz z uzasadnieniem) przez Zarząd RLGD zostaje podana do publicznej wiadomości m.in. na stronie internetowej RLGD.

2. Następnie **Zarząd RLGD podejmuje uchwałę o aktualizacji LSR**, do której załącznikiem jest jednolity tekst zmienionej LSR.

IV

1. Zarząd RLGD przekazuje zaktualizowaną wersję LSR wraz z uchwałą, do Samorządu Województwa, celem akceptacji zmian oraz sporządzenia aneksu do umowy ramowej w tym zakresie.
2. W przypadku zaakceptowania zaktualizowanej wersji LSR, Samorząd Województwa przygotowuje aneks do umowy ramowej.
3. W przypadku wniesienia uwag do zaktualizowanej wersji LSR przez Samorząd Województwa, RLGD „Opolszczyzna” dokonuje korekty LSR we wskazanym zakresie oraz przekazuje skorygowaną wersję LSR wraz z ponowną uchwałą o aktualizacji LSR Zarządu RLGD „Opolszczyzna” do Samorządu, celem jej akceptacji.
4. Data podpisania aneksu do umowy ramowej stanowi ostateczną datę wejścia w życie zaktualizowanej Lokalnej Strategii Rozwoju

VI

1. W terminie do 7 dni od dnia podpisania aneksu do umowy ramowej Dyrektor Biura publikuje nową wersję LSR na stronie internetowej RLGD.
2. Przyjęta wersja LSR obowiązuje od następnego po terminie wskazanym w ust. 1 ogłoszonego naboru.

ZAŁĄCZNIK NR 2 DO LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU PROCEDURA DOKONYWANIA EWALUACJI I MONITORINGU

Celem monitoringu jest zweryfikowanie, czy wdrażanie LSR postępuje zgodnie z planem, natomiast celem ewaluacji: oszacowanie rzeczywistych efektów wdrażania LSR. Dlatego też monitoring jest narzędziem pomocnym przy bieżącym zarządzaniu wdrażaniem, a ewaluacja pozwala na ocenę wdrażania w całości oraz planowanie interwencji i wskazywanie na konieczność ich zastosowania. Monitoring zakłada rejestrowanie postępów z prowadzonych działań, bieżące ich weryfikowanie, analizę zgodności wdrażania LSR zgodnie z przyjętym kierunkiem. Ocena w ramach monitoringu dotyczy tylko stopnia realizacji założonych celów szczegółowych oraz przedsięwzięć. Ewaluacja pozwoli spojrzeć na wdrażanie LSR w sposób szerszy, wykorzysta do tego m.in. dane z monitoringu. W ramach ewaluacji opiszemy założone relacje przyczynowo-skutkowe, sposobów ich realizacji, ze wskazaniem, co było ich słabą, a co mocną stroną, pól interwencji, które pomogą ograniczyć słabości procesu wdrażania LSR.

MONITORING

Podstawowym celem monitoringu jest umożliwienie sprawnej analizy osiągnięcia celów szczegółowych LSR. Umożliwia to właściwą koordynację poszczególnych zadań, realizowanych przez RLGD, ocenę postępu ich realizacji oraz skuteczności ich wdrażania. Monitoring dzieli się na monitoring rzeczowy, który wykaże, czy założone w programie wskaźniki produktów, rezultatów i oddziaływania zostały uzyskane i czy odstępstwa od założonych wyników wpływają na stopień osiągnięcia celów szczegółowych, a co za tym idzie ogólnych. Drugi obszar poddany monitoringowi to wskaźniki finansowe. Ze względu na specyficzną działalność, jaką jest funkcjonowanie RLGD wskaźniki finansowe mogą być oceniane jedynie w odniesieniu do wydatków przeznaczonych wprost w budżecie na wdrażanie LSR. W przypadku tej strategii najbardziej interesujące będą dla nas wskaźniki rzeczowe – ilościowe. Pozyskując dane do analizy wskaźników wykorzystują w swojej pracy zarówno dane oficjalne, jak i dane nieformalne, które mogą wpływać na skuteczniejsze i jeszcze bardziej wiarygodne analizy. Założyliśmy monitorowanie przyjętych w „Planie Działania” wskaźników oraz budżetu zgodnie z tabelą niżej, z tym, że pierwsze monitorowanie wskaźników w roku 2016 odbędzie się w trzecim kwartale roku. Monitorowanie wskaźników będzie prowadzone przez pracowników Biura z wykorzystaniem elektronicznego formularza danych, w którym znajdą się zapisy dot.: nazwy wskaźnika, jednostki, źródła danych oraz wartości wskaźnika, a także dane ujęte w analizie: formalne i nieformalne (tzw. opinie i sugestie). Zestandaryzowane, zbierane regularnie według określonego harmonogramu dane zostaną pozyskane do osób/podmiotów realizujących działania (wnioskodawcy). Monitorowane będą wskaźniki:

- produktu (raz na kwartał)
- rezultatu (raz na rok)
- oddziaływania (raz na 2 lata)
- finansowe (raz na kwartał)
- przypisane do „Planu komunikacji” (raz na kwartał)

Monitorowanie wskaźników pozwoli na szybką reakcję w przypadku znacznej różnicy w odniesieniu do kamieni milowych ujętych w „Planie działania” i stanie się podstawą do ewentualnej zmiany zapisów w LSR. Z przeprowadzonych działań monitorujących osiągnięcie wskaźników Dyrektor Biura przedstawi Zarządowi raport, który – w razie znaczących różnic w odniesieniu do planu – zostanie przedstawiony na Walnym Zebraniu Członków. Monitorowanie będzie zatem procesem systematycznym i ciągłym, polegającym na zbieraniu danych, ich analizie i wykorzystaniu na potrzeby kontroli zarządzania i podejmowania decyzji. Jego celem jest dostarczenie informacji, na podstawie których zarządzający mogą zidentyfikować i rozwiązać problemy związane z wdrażaniem, ocenić postęp w stosunku do pierwotnych planów.

EWALUACJA

Organem odpowiedzialnym za i autoewaluacji jest Zarząd, działający w oparciu o kompetencje nadane przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia. Zarząd wybiera spośród swoich członków osobę, która będzie pełnić funkcję Ewaluatora. Jego zadania będą polegały na opracowaniu narzędzi ewaluacji oraz przeprowadzenie działań ewaluacyjnych i raportowanie wyników ewaluacji na posiedzeniach Rady przynajmniej raz na rok. Ewaluator buduje i prowadzi

zespół ds. ewaluacji składający się z 1 przedstawiciela Zarządu, 2 przedstawicieli Komisji Rewizyjnej oraz eksperta zewnętrznego.

Przeprowadzona zostanie ocena poczynionych na etapie programowania założeń, w tym szczególnie celów oraz przyjętych wskaźników oraz aktualnego kontekstu realizacji LSR. Będzie to szczególnie ważne, gdyż zmiana warunków społeczno-gospodarczych może spowodować dezaktualizację początkowej diagnozy, która stała się punktem wyjścia dla realizowanej LSR. W konsekwencji wyniki takiej ewaluacji mogą się przyczynić do pewnych modyfikacji realizacji LSR oraz aktualizacji przyjętych założeń. W ewaluacji zostaną wykorzystane dane z monitoringu wdrażania LSR.

Model autoewaluacji RLGD

1. Identyfikacja – na tym etapie Zarząd określa potrzebę ewaluacji i przeanalizowanie celu ewaluacji, określenie kto będzie jej użytkownikiem, określenie koniecznych warunków technicznych do jej przeprowadzenia, takich jak czas lub dostępne środki finansowe, wymagania dotyczące osoby/zespołu przeprowadzającej ewaluację.

2. Projektowanie ewaluacji - dokonuje się właściwej konceptualizacji badania. Na tym etapie dopracowuje się ewaluację, czyli formułuje pytania, na które szukamy odpowiedzi; przyjmuje kryteria i wskaźniki, stanowiące podstawę przeprowadzania ewaluacji; wybiera się zagadnienia konieczne do przeanalizowania, aby uzyskać odpowiedzi na postawione pytania; określa się grupę, do której trzeba dotrzeć, aby zapytać o nurtujące nas kwestie (próba badawcza); to także czas budowania narzędzi ewaluacji.

3. Zbieranie i analiza danych - dokonywane są prace badawcze oraz analizowane zebrane dane. Metody zbierania danych na potrzeby ewaluacji to: analiza dokumentów, wywiady indywidualne, kwestionariusze, zogniskowane wywiady grupowe, obserwacja oraz techniki grupowe.

Ocena danych:

– zestawienie i analiza danych – na tym etapie następuje analiza danych zebranych wcześniej. Stosuje się zarówno metody statystyczne analizy danych, jak i metody ekonomiczne, metodę analizy treści i inne metody używane w badaniach socjologicznych.

– interpretacja – to jest jeden z ważniejszych etapów. Uogólniamy zebrany materiał, wyciągamy wnioski, budujemy model działania, określamy dobre praktyki oraz formułujemy rekomendacje na przyszłość. Zwieńczeniem tego etapu jest powstanie raportu ewaluacyjnego.

4. Raportowanie - wyniki ewaluacji są prezentowane w formie raportu oraz poddawane dyskusji i konsultacji; zakres tych konformacji może angażować szersze grono zainteresowanych, włącznie z osobami zaangażowanymi w realizację ewaluowanego przedsięwzięcia.

5. Wykorzystanie wyników ewaluacji, gdzie zaprezentowane w raporcie ewaluacyjnym informacje służą podejmowaniu decyzji zmierzających do udoskonalenia ewaluowanego przedsięwzięcia.

W fazie kończącej proces ewaluacji wykorzystuje się metody, których podstawowym celem jest ocenienie efektów programu w odniesieniu do określonych kryteriów. Możliwe do zastosowania są metody: panel ekspertów i benchmarking, techniki analityczne: analiza SWOT, analiza kosztów i korzyści, analiza kosztów i efektywności oraz modele ekonometryczne: mikro- i makroekonomiczne.

Niżej prezentujemy tabelę, która określa zakres monitoringu.

Co poddajemy badaniu?	Kto bada?	Źródła danych/metody pozyskania danych	Kiedy dokonujemy pomiaru?	Analiza i ocena danych/sposób prezentacji
Wskaźniki realizacji LSR wybrane dla przedsięwzięć	Biuro RLGD Opolszczyzna	Sprawozdania beneficjentów Analiza dokumentów własnych	Raz na kwartał	Odnotowujemy stopień realizacji wskaźnika i odnosimy wyniki do zaplanowanych danych/informacja dla Rady oraz dla Zarządu Reakcja na problemy: Aktualizowanie harmonogramu naborów na Walnym Zebraniu Członków Zwiększenie działań informacyjnych i doradczych
Wskaźniki realizacji LSR wybrane dla celów szczegółowych	Biuro RLGD Opolszczyzna we współpracy z ekspertem	Sprawozdania beneficjentów Analiza dokumentów własnych	Raz na rok	Odnotowujemy stopień realizacji wskaźnika i odnosimy wyniki do zaplanowanych danych/informacja dla Rady oraz dla Zarządu Reakcja na problemy: Zwiększenie działań informacyjnych i doradczych
Wskaźniki realizacji LSR wybrane dla celów ogólnych	Biuro RLGD Opolszczyzna Firma zewnętrzna, prowadząca badania ankietowe	Sprawozdania beneficjentów Analiza dokumentów własnych Wyniki badań ankietowych	2018 2020 2022	Odnotowujemy stopień realizacji wskaźnika i odnosimy wyniki do zaplanowanych danych/informacja dla Rady oraz dla Zarządu Reakcja na problemy z uzyskaniem wartości przypisanej do wskaźnika: - operacja własna - aktualizacja LSR poprzedzona ponowną analizą obszaru
Harmonogram naborów	Biuro RLGD Opolszczyzna Zarząd RLGD Walne Zebranie Członków	Rejestr ogłoszonych naborów Protokoły posiedzeń Rady.	W ciągu 50 dni po każdym z naborów	Zgodność ogłaszania naborów z przyjętym harmonogramem, planem działania, ocena stopnia realizacji zadań wdrażanych w ramach LSR Reakcja na problemy: Aktualizowanie harmonogramu naborów Zwiększenie działań informacyjnych i doradczych
Budżet RLGD	Biuro RLGD Opolszczyzna	Sprawozdania beneficjentów Analiza dokumentów własnych Analiza dokumentów księgowych	Na bieżąco	Stopień wykorzystania środków finansowych w odniesieniu do środków zakontraktowanych zostaje przedstawiony Zarządowi RLGD Reakcja na problemy związane z analizą budżetu: - zwołanie Walnego Zgromadzenia Członków
Realizacja Planu Komunikacji	Biuro RLGD Opolszczyzna	Liczba odbiorców zaplanowanych działań (ankiety oceniające informację i doradztwo,	Raz na kwartał	Skuteczność wdrażania Planu Komunikacji RLGD przedstawiana jest Zarządowi oraz upubliczniana na stronie RLGD Reakcja na problemy: Zwiększenie działań informacyjnych i doradczych

		licznik stron internetowych, liczba rozdanych materiałów informacyjno-promocyjnych, liczba zorganizowanych spotkań)		
Jakość pracy osób zatrudnionych w Biurze RLGD, funkcjonowanie Biura Zarządu	Zarząd RLGD Opolszczyzna	Ankiety oceny udostępnianych informacji oraz doradztwa	Raz na kwartał	Ocena pracy pracowników, sposób przekazywania istotnych informacji potencjalnym beneficjentom, pomoc w rozwiązywaniu problemów, jakość świadczonego doradztwa. Reakcja na problemy: - rozmowa z pracownikami i wspólne rozwiązanie problemu - działania przewidziane kodeksem pracy
Jakość pracy członków Zarządu	Walne Zgromadzenie Członków	Analiza sprawozdania z działalności Zarządu RLGD	Raz w roku	Ocena realizacji przez Zarząd zadań, do których członkowie Zarządu są zobowiązani statutem RLGD Reakcja na problemy: - rozmowa z członkami Zarządu i wspólne rozwiązanie problemu - działania przewidziane statutem

**ZAŁĄCZNIK NR 3 DO LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU
PLAN DZIAŁANIA**

C.O. NR 1	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			RAZEM 2016-2023		Program	Poddziałanie/zakres Programu	
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN			
Cel szczegółowy 1.1 Wysokie standardy wspierające racjonalną i innowacyjną gospodarkę rybacką															
P 1.1.1	Liczba obiektów poddanych interwencji	4 sztuki	50	407.696	4 sztuki	100	809.624	0	100	0	8	1.217.320	Rybnactwo i Morze	Realizacja LSR	
P 1.1.2	Liczba wyposażonych obiektów	3 sztuki	30	293.604	7 sztuk	100	1.298.540	0	100	0	10	1.592.144	Rybnactwo i Morze	Realizacja LSR	
Razem cel szczegółowy 1.1				701.300			2.108.164			0		2.809.464			
Cel szczegółowy 1.2 Kompetentni i mobilni pracownicy sektora rybołówstwa i akwakultury obszaru RLGD Opolszczyzna															

P 1.2.1	Liczba zorganizowanych wydarzeń informacyjno-edukacyjnych związanych z sektorem rybackim	13	46	48.695,00	15 sztuk	100	86.029	0	100	0	28	134.724	Rybacktwo i Morze	Współpraca, aktywizacja
P 1.2.2	Liczba operacji związanych z podjęciem lub rozwinięciem działalności służącej rozwojowi sektora rybackiego	3 sztuki	42	476.103	4 sztuki	100	1.298.656,31	0	100	0	7	1.774.759,31	Rybacktwo i Morze	Realizacja LSR
P 1.2.3	Liczba podmiotów sektora rybackiego, które rozpoczęły lub rozwinęły działalność inną niż rybicka	0	0	0	3 sztuki	100	766.140	0	100	0	3	766.140	Rybacktwo i Morze	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 1.2				524.798			2.150.825,31			0		2.675.623,31		
Razem cel ogólny 1				1.226.098			4.258.989,31			0		5.485.087,31		

C.O. nr 2	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			RAZEM 2016-2023		Program	Poddziałanie/zakres Programu	
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN			
Cel szczegółowy 2.1 Zrównoważona, ekologiczna i bezpieczna gospodarka rybacka															
P 2.1.1	Liczba zagospodarowanych terenów	6 sztuk	86	1.145.371	1 sztuka	100	217.000	0	100	0	7	1.362.371	Rybacktwo i Morze	Realizacja LSR	
Razem cel szczegółowy 2.1				1.145.371			217.000			0		1.362.371			
Cel szczegółowy 2.2 Rozwój kapitału społecznego wspierającego sektor rybacki i akwakultury obszaru RLGD Opolszczyzna															
P 2.2.1	Liczba obiektów, w których została przeprowadzona interwencja	9 sztuk	69	1.301.429	4	100	679.114	0	100	0	13 sztuk	1.980.543	Rybacktwo i Morze	Realizacja LSR	

P 2.2.2	Liczba wydarzeń promujących produkt lokalny/obszar RLGD	19 sztuk	70	146.260	8	100	298.682	0	100	0	27	444.942	Rybacktwo i Morze	Współpraca
Razem cel szczegółowy 2.2				1.447.689			977.796			0		2.425.485		
Cel szczegółowy 2.3 Dostępna i nowoczesna infrastruktura turystyczna, rekreacyjna i społeczna wspierająca sektor rybacki obszaru RLGD „Opolszczyzna”														
P 2.3.1	Liczba zagospodarowanych infrastrukturalnie terenów	6 sztuk	100	1.100.800,30	0	100	0	0	100	0	6 sztuk	1.100.800,30	Rybacktwo i Morze	Realizacja LSR
P 2.3.2	Liczba podmiotów sektora rybackiego, w których wdrożono usługi lub produkty inne niż w podstawowej działalności rybackiej	0	0	0	3 sztuki	100	697.874,39	0	100	0	3	697.874,39	Rybacktwo i Morze	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 2.3				1.100.800,30			697.874,39			0		1.798.674,69		
Cel szczegółowy 2.4 Wypromowana specyfika obszaru RLGD „Opolszczyzna” związana z gospodarką, tradycją i kulturą rybacką														
P 2.4.1	Liczba stworzonych systemów promocji	1 sztuka	100	50.000	0	100	0	0	100	0	1	50 000	Rybacktwo i Morze	Realizacja LSR

P 2.4.2	Liczba przedsięwzięć o charakterze społecznym promujących specyfikę obszaru	18 sztuk	78	92.728	5 sztuk	100	105.320	0	100	0	23	198.048	Rybacktwo i Morze	Realizacja LSR,
P 2.4.2	Liczba przedsięwzięć o charakterze społecznym promujących specyfikę obszaru	0	0	0	39	100	204.000	0	100	0	39	204.000	Rybacktwo i Morze	współpraca
P 2.4.3	Liczba obiektów poddanych interwencji	0	0	0	2 sztuki	100	320.000	0	100	0	2	320.000	Rybacktwo i Morze	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 2.4				142.728			629.320			0		772.048		
Razem cel ogólny 2				3.836.588,30			2.521.990,39			0		6.358.578,69		
Razem LSR				5.062.686,30			6.780.979,70			0		11.843.666		
Razem planowane wsparcie ba przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach działania Realizacja LSR													Kwota	%
													6.048.237,70	54,69

**ZAŁĄCZNIK NR 4 DO LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU
BUDŻET**

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (PLN)					
	PRO W	RPO		PO RYBY	Fundusz wiodący	Razem EFSI
		EFS	EFRR			
Realizacja LSR (art.. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)				11.060.000,00	-	11.060.000,00
Współpraca (art.. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)				670.000,00	-	670.000,00
Koszty bieżące (art.. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)				1.686.334,00	-	1.686.334,00
Aktywizacja (art.. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)				113.666,00	-	113.666,00
Razem				13.530.000,00		13.530.000,00

ZAŁĄCZNIK NR 5 DO LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU PLAN KOMUNIKACJI

Cele i formy komunikacji

Plan komunikacji zakłada wytworzenie przestrzeni oraz wypracowanie form rzeczywistego dialogu, rozumianego jako zaangażowanie wszystkich interesariuszy do podejmowania aktywnych działań, w celu poprawy jakości życia na terenie podległym RLGD. Proces ten wymaga wielu działań animacyjnych, wielu złożonych kompetencji kulturowo – społecznych oraz zdobycia zaufania mieszkańców przez RLGD. Proces ten jest długofalowy i powolny, a plan komunikacji jest narzędziem, poprzez który będzie można nim zarządzać i weryfikować podjęte kroki.

Adresaci komunikacji

Adresatami działań komunikacyjnych RLGD jest społeczność lokalna, partnerzy i interesariusze

- przedsiębiorcy
- rolnicy, zwłaszcza z sektora rybackiego
- **młodzież do 26 roku życia (grupa defaworyzowana)**
- kobiety, zwłaszcza samotnie wychowujące dzieci
- organizacje społeczne
- instytucje wspierające biznes
- jednostki samorządu terytorialnego
- **osoby w wieku 50 i więcej lat (grupa defaworyzowana)**
- mieszkańcy obszaru jako cała społeczność

Działania komunikacyjne i formy ich realizacji

Obustronna komunikacja będzie służyć:

- przekazywaniu informacji na temat LSR mieszkańcom obszaru RLGD, a zwłaszcza potencjalnym beneficjentom pomocy,
- pozyskiwaniu informacji dotyczących oczekiwań mieszkańców w trakcie realizacji LSR,
- identyfikacji nowych problemów i deficytów występujących na obszarze RLGD w trakcie realizacji LSR,
- weryfikacji założeń LSR,
- wzmocnieniu udziału społeczności lokalnej w rozwoju obszaru,
- mobilizacji społecznej w celu wykorzystania potencjału społecznego do rozwiązywania problemów, zwłaszcza grup defaworyzowanych.

Osiągnięciom celów służyć będą: spotkania organizowane przez Zarząd oraz Biuro RLGD z interesariuszami zgodnie z przyjętymi zasadami monitoringu. Ze względu na ograniczenia techniczne i finansowe, aktywizowanie obustronnej komunikacji z interesariuszami musi być uzupełnione innymi formami komunikacji. Dzięki technologiom teleinformatycznym RLGD dysponuje wieloma narzędziami do jej stymulowania. Narzędzia te z powodzeniem wykorzystywane będą zarówno do kampanii informacyjnych, jak też do pozyskiwania opinii, wniosków i uwag ze strony społeczności lokalnych. Planujemy wykorzystanie: Do zmobilizowania społeczności lokalnej, do włączenia się w działania na rzecz realizacji LSR planowane jest wykorzystanie możliwości komentowania, oceniania, polecania, postulowania i wnioskowania poprzez:

- wykorzystanie nowoczesnych narzędzi teleinformatycznych i portali społecznościowych (strony www, profile na portalach społecznościowych, uczestnictwo w forach), aby mieszkańcy mogli wyrażać swoją opinię, dowiadywać się o kolejnych etapach wdrażania LSR oraz akcjach animacyjnych i ich efektach,
- ankietowanie uczestników i obserwatorów działań RLGD poprzez własne formularze dystrybuowane w formie tradycyjnej (papierowej) oraz elektronicznej

Planowane działania komunikacyjne:

- **informowanie o stopniu realizacji LSR** – kampanie informacyjne, spotkania ze społecznością lokalną i interesariuszami,
- **informowanie o zasadach i kryteriach** udzielania wsparcia z budżetu RLGD,
- **informowanie o aktualnych naborach** – telefonicznie, poprzez otwarte spotkania, poprzez pisemne zaproszenia i kampanie informacyjne,

- **promocja dobrych praktyk** (wyjazdy studyjne dla naturalnych liderów oraz animatorów społecznych, konferencje, spotkania, materiały reklamowe, wydawnictwa, publikacje medialne),
- **wypracowanie rozwiązań, celów i sposobów** realizacji LSR poprzez mieszkańców obszaru na spotkaniach roboczych, które będą tylko częścią większych spotkań tematycznych, chyba, że sytuacja będzie wymagała pogłębionego wglądu w głos mieszkańców, np. w przypadku sytuacji kryzysowej.
- **pozyskiwanie informacji zwrotnych** od mieszkańców i partnerów RLGD, za pomocą otwartych spotkań oraz spotkań ewaluacyjnych z uczestnikami zadań, projektów, imprez
- **promocja RLGD** jako instytucji wsparcia biznesu oraz w celu pozyskania do współpracy lokalnych podmiotów i partnerów,

RLGD z założenia będzie korzystać różnorodnych form, dopasowując je do grupy odbiorców, w taki sposób aby informacje i komunikaty były czytelne, zrozumiałe i atrakcyjne, a wykorzystywać do tego zamierza także lokalną sieć informacyjną. Wszelkie materiały, publikacje (tradycyjne i internetowe) oraz narzędzia, tj. skrzynki będą wyraźnie oznaczone logotypami RLGD i prowadzonych przez nią programów, co wpłynie na promocję i rozpoznawalność marki oraz zwiększy świadomość mieszkańców co do działań jednostki.

Narzędzia Planu Komunikacji, ze wskazaniem dat, kwot i wskaźników:

Nazwa	Daty	Wskaźnik	Wartość wskaźnika
Strona www zoptymalizowana do urządzeń mobilnych i regularnie aktualizowana	2016 2023	Działająca strona lgropolszczyna.pl	1
Wyniki badań robionych dla biznesu wskazują, na ok. 50% udział wejść na strony www z urządzeń mobilnych, stąd zachodzi konieczność dopasowania strony RLGD, w celu sprawnej komunikacji z interesariuszami. Niezbędne jest dbanie o regularną aktywność i publikacje na stronie RLGD. W tym celu RLGD zajmie się szczególnie zakładka AKTUALNOŚCI, dzięki której użytkownik strony będzie mógł zapoznać się ze wszystkimi bieżącymi wydarzeniami, pracami, dokumentami RLGD, Będzie mógł odnaleźć informacje z regionu, którymi nie zajmuje się bezpośrednio RLGD ale ściśle dotyczą one mieszkańców obszaru, lub też mogą zainspirować do włączenia społecznego, aktywności na rzecz realizacji LSR i będą stanowiły przydatną treść dla czytelnika. Rozbudowana zostanie także zakładka PARTNERZY, gdzie zostaną wyliczeni i przedstawieni partnerzy RLGD – w celu ich promocji, wzmacniania kapitału społecznego i tożsamości z regionem.			
Nazwa	Daty	Wskaźnik	Wartość wskaźnika
Profil RLGD na portalach społecznościowych	2016 - 2023	Działający profil	1
Portal społecznościowy to miejsce, w którym w szybki, zwięzły sposób można przekazywać ważne informacje, zaproszenia ale również budować społeczność. Sposobem takiego budowania jest regularne dostarczanie zróżnicowanych treści, które z jednej strony będą zaciekać, z drugiej inspirować, a z trzeciej dostarczać pożytecznych informacji. RLGD planuje wykorzystać ten kanał komunikacyjny także z tego powodu, że daje on możliwość pozyskiwania informacji zwrotnej od mieszkańców obszaru w prostej formie „lubię to”, jak również pozwala na dłuższe komentarze. Dzięki wbudowanemu modułowi prowadzenia statystyk RLGD otrzymuje obraz zainteresowania treściami, które publikuje.			
Nazwa	Daty	Wskaźnik	Wartość wskaźnika
Spotkania ewaluacyjne	2018, 2020, 2022	Liczba spotkań	3
Spotkanie z uczestnikami działań RLGD (projektów, imprez, szkoleń itp.) i beneficjentami, w celu wymiany doświadczeń, poglądów na temat obsługi i procedur, uwag, wniosków oraz diagnozę deficytów i wypracowania rozwiązań spójnych z LSR; spotkaniach ewaluacyjnych powinni brać udział nie tylko uczestnicy i beneficjenci ale wszystkie osoby zaangażowane w realizację działania – dzięki temu uzyskany obraz będzie pełny i szybko zweryfikowany. Podczas spotkań planowane jest m.in. badania ankietowe dot. satysfakcji z realizacji LSR z			

wykorzystaniem: formularzy papierowych i elektronicznych oraz wywiadów			
Nazwa	Daty	Wskaźnik	Wartość wskaźnika
Otwarte spotkania z mieszkańcami i partnerami RLGD	2016-2023	Liczba spotkań	11
Spotkania będą miały charakter informacyjno-szkoleniowy na temat LSR i jej kierunków, etapów realizacji LSR, możliwości dofinansowania, kryteriów oceny wniosków o dofinansowanie, pozyskanie informacji zwrotnej, co do działania RLGD. Tym, co nowe, to część robocza takich spotkań, która umożliwi społeczności lokalnej wpływanie na kształt przyjmowanych rozwiązań oraz wypracowanie skutecznych praktyk w realizacji LSR. Dzięki części roboczej, moderowanej przez specjalistę będzie możliwe wprowadzenie korekt i ulepszeń oraz elastyczne reagowanie na nieprzewidywalne sytuacje obszaru RLGD. Spotkania robocze mogą być krótkie, stanowiące część spotkań tematycznych, mogą również w przypadku potrzeby podjęcia poważniejszych decyzji, mogą stanowić osobny rodzaj spotkań, wtedy powinny być poprzedzone krótką częścią integracyjną oraz szkoleniem umiejętności współpracy, rozwijania twórczych postaw, szkoleniem przedmiotowym, dzięki czemu praca w grupie będzie bardziej efektywna i szybka. Podczas spotkań/szkoleń planowane jest m.in. badania ankietowe dot. satysfakcji z realizacji LSR z wykorzystaniem: formularzy papierowych i elektronicznych oraz wywiadów.			
Nazwa	Daty	Wskaźnik	Wartość wskaźnika
Konferencje	2016-2023	Liczba zorganizowanych konferencji	8 konferencji
Organizowane corocznie w siedzibie RLGD i/lub jego partnerów, prezentujące m.in. osiągnięcia RLGD oraz partnerów. Podczas konferencji będą także przeprowadzane badania ankietowe na temat satysfakcji z realizacji LSR.			
Nazwa	Daty	Wskaźnik	Wartość wskaźnika
Kontakt bezpośredni	2016 - 2023	Liczba osób, którym udzielono doradztwa osobistego w Biurze	70 osób
Telefoniczny, bądź osobisty pracowników RLGD z podmiotami społecznymi, gospodarczymi i samorządowymi – zaproszenia do organizowanych przez RLGD działań; udzielanie informacji i doradztwa, budowanie sieci informacji			
Nazwa	Daty	Wskaźnik	Wartość wskaźnika
Streetworking i animacja społeczna	2016 - 2023	Liczba materiałów promocyjnych	3000 szt.
Nowa forma komunikacji RLGD, która ma na celu aktywizowanie grup i osób najbardziej biernych, często zagrożonych ubóstwem, wykluczonych z rynku pracy. Ta forma komunikacji realizowana będzie z wykorzystaniem bezpośredniego kontaktu z odbiorcami, systematycznym przekazywaniem informacji oraz pozyskiwaniem informacji zwrotnych i mobilizacją społeczną liderów wsi i gmin. Działania te wiążą się z organizacją wydarzeń animujących oraz prowadzeniem akcji włączających i informacyjnych, zwłaszcza tych adresowanych do osób z grup defaworyzowanych.			

Budżet przewidziany na działania komunikacyjne szacowany jest każdorazowo we wnioskach o dofinansowanie na koszty bieżące i aktywizację lub współpracę. Szacowany budżet przeznaczony na działania komunikacyjne – ok. 100 tys.